DELTA PARTNER
STOWARZYSZENIE WSPIERANIA INICJATYW GOSPODARCZYCH

Badanie subiektywnych ocen, potrzeb i preferencji mieszkańców oraz ocena i analiza jakości usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 w zakresie edukacji, kultury, spraw społecznych i transportu publicznego

Raport cząstkowy – Gmina Kłodawa

Gorzów Wielkopolski – Cieszyn, sierpień 2013 r.

Projekt realizowany przez Związek Celowy Gmin MG-6 z siedzibą w Gorzowie Wlkp.
ul. Sikorskiego 3-4
66-400 Gorzów Wlkp.
Biuro Związku Celowego Gmin MG-6
Gorzów Wlkp., ul. Warszawska 6
tel.: 95 733 04 93/94, fax: 95 733 04 95
e-mail: zcg-mg6@wp.pl, zcg-img6@o2.pl
http://www.zcg.net.pl

Opracowanie merytoryczne
Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER
43-400 Cieszyn, ul. Zamkowa 3a/1
tel./fax: +48 33 851 44 81
www.deltapartner.org.pl

Gorzów Wielkopolski – Cieszyn – 2013

Projekt „Profesjonalizacja usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 – poprzez diagnozę potrzeb społecznych i doskonalenie kompetencji kadr" jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

Streszczenie 5
1. Wprowadzenie 7
1.1. Ogólne założenia projektu, kontekst badania 7
1.2. Zakres terytorialny i tematyczny badania 8
1.3. Zakres prowadzonych prac badawczych 9
1.3.1. Badanie gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej 9
1.3.2. Badania ankietowe uczniowie 9
1.3.3. Badanie – nauczyciele 10
1.3.4. Badanie ankietowe mieszkańcy 11
2. Sektor pomocy społecznej 14
2.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania 14
2.2. Badanie gospodarstw domowych – wyniki 17
2.2.1. Charakterystyka grupy docelowej 17
2.2.2. Ocena zadowolenia mieszkańców 20
2.2.3. Ocena potencjału kadr systemu pomocy społecznej 24
3. Sektor edukacji 27
3.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji zadania 27
3.2. Badanie mieszkańców 30
3.2.1. Edukacja - rodzice 30
3.2.2. Ocena pracy nauczycieli 31
3.2.3. Ocena jakość kształcenia 34
3.3. Badanie młodzież 44
3.3.1. Ocena systemu 44
3.3.2. Podstawa programowa 47
3.3.3. Oferta dodatkowa 48
3.3.4. Szczegółowa ocena 51
3.4. Badania nauczyciele 53
3.4.1. Ocena dostępu i jakości 53
3.4.2. Ocena współpracy MG-6 54

3.4.3. Zadowolenie z pracy 56
3.4.4. Problemy systemu 57
3.4.5. Szczegółowa ocena 59
4. Sektor kultury 61
4.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania 61
4.2. Badanie mieszkańców 62
4.2.1. Ocena jakości usług publicznych w kulturze 63
4.2.1.1. Ocena stanu technicznego infrastruktury kultury i rekreacji 65
4.2.1.2. Ocena oferty kulturalnej i jej finansowania 67
4.2.1.3. Ocena kadr instytucji kultury 71
4.2.1.4. Uczestnictwo w życiu kulturalnym 73
4.2.2. Potrzeby i preferencje 77
4.3. Uczniowie 79
4.3.1. Ocena jakości usług 79
4.3.2. Potrzeby i preferencje 82
5. Sektor transportu publicznego 87
5.1. Mieszkańcy 87
5.1.1. Ocena dostępności i jakości 87
5.1.2. Charakterystyka form korzystania 95
5.1.3. Szczegółowa ocena systemu 98
5.2. Młodzież/ uczniowie 103
5.2.1. Ocena dostępności i jakości 103
5.2.2. Charakterystyka form korzystania 106
6. Spis tabel i rysunków 115

Streszczenie

Niniejszy raport został opracowany jako syntetyczne zestawienie wyników badań społecznych przeprowadzonych w ramach projektu „Badanie subiektywnych ocen, potrzeb i preferencji mieszkańców oraz ocena i analiza jakości usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 w zakresie edukacji, kultury, spraw społecznych i transportu publicznego".

Celem badania było przeprowadzenie metodą indywidualnego osobistego wywiadu kwestionariuszowego na wybranej próbie ilościowych badań postaw mieszkańców wobec usług publicznych świadczonych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 w obszarach kultury, edukacji, spraw społecznych i transportu publicznego. Należy wziąć pod uwagę, że w określeniu postawy ludzkie zawierają się następujące elementy (komponenty):

- komponent poznawczy – znajomość, wiedza i świadomość odnośnie usług publicznych świadczonych na terenie ZCG MG-6 i zapotrzebowanie na te usługi;
- komponent emocjonalno - oceniający – opinie, oczekiwania i oceny mieszkańców odnośnie tych usług oraz stopnień, w jakim zaspokajają one zapotrzebowanie społeczne;
- komponent behawioralny – modele uczestnictwa, modele konsumpcji usług, sposoby i zakres korzystania z usług publicznych wraz z ich uwarunkowaniami.

Badania ankietowe przeprowadzono na obszarze gmin należących do Związku Celowego Gmin MG-6: Gorzów Wielkopolski, Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok. Szczegółowy przedmiot badania obejmował:

- w obszarze edukacji:
  - badanie postaw mieszkańców (uczniów i rodziców) wobec usług edukacyjnych świadczonych na terenie ZCG MG-6;
  - badanie potrzeb i preferencji mieszkańców (uczniów oraz rodziców) w zakresie kierunków kształcenia na terenie ZCG MG-6;
  - badanie subiektywnych ocen mieszkańców ZCG MG-6 w zakresie jakości kształcenia i infrastruktury edukacyjnej wraz z analizą uwarunkowań tych ocen.
- w obszarze kultury:

- badanie postaw mieszkańców wobec usług kulturalnych świadczonych na terenie ZCG MG-6;
- badanie potrzeb i preferencji mieszkańców zakresie instytucji kultury i usług kulturalnych na terenie ZCG MG-6;
- badanie subiektywnych ocen mieszkańców ZCG MG-6 w zakresie jakości usług kulturalnych wraz z analizą uwarunkowań tych ocen.

- w obszarze spraw społecznych:
  - badanie postaw mieszkańców wobec usług społecznych świadczonych na terenie ZCG MG-6;
  - badanie dostępności usług społecznych i ich uwarunkowań;
  - badanie subiektywnych ocen mieszkańców ZCG MG-6 w zakresie jakości usług społecznych wraz z analizą uwarunkowań tych ocen.
- w obszarze transportu publicznego:
  - badanie dostępności usług transportu publicznego dla mieszkańców ZCG MG-6 oraz rozpoznanie modelu konsumpcji tych usług;
  - wykonanie analizy potrzeb i preferencji komunikacyjnych mieszkańców ZCG MG-6;
  - sformułowanie wniosków i wytycznych, stanowiących podstawę do opracowania dokumentów strategicznych: projektu Planu Transportowego dla Miasta Gorzowa Wlkp. i Związku Celowego Gmin oraz koncepcji rozwoju podsystemu tramwajowego dla miasta Gorzowa, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z dnia 8 czerwca 2011 r., poz. 684).

Wyniki badań społecznych zostały zaprezentowane w niniejszym raporcie cząstkowym z badań oraz w raporcie głównym z badań społecznych.

1. Wprowadzenie

1.1. Ogólne założenia projektu, kontekst badania

Niniejszy raport stanowi wynik prac prowadzonych w ramach projektu badań społecznej percepcji usług publicznych: „Badania subiektywnych ocen, potrzeb i preferencji mieszkańców oraz ocena i analiza jakości usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin w zakresie edukacji, kultury, spraw społecznych i transportu publicznego" przeprowadzonych przez zespół Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER na zlecenie Związku Celowego Gmin MG-6 w ramach projektu „Profesjonalizacja usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 poprzez diagnozę potrzeb społecznych i doskonalenie kompetencji kadr". Badanie społecznej percepcji usług publicznych zostało poprzedzone przeprowadzonymi badaniami instytucjonalnymi, których wyniki wykorzystano w niniejszym opracowaniu. Finalnie kluczowe produkty projektu będą stanowiły opracowania sektorowe o charakterze strategicznym, w tym projekt Planu Transportowego oraz wytyczne do strategii rozwoju gorzowskiego obszaru funkcjonalnego.

Poniższa tabela prezentuje w ujęciu syntetycznym zakres merytoryczny projektu, w ramach którego został opracowany niniejszy raport:

Tabela 1 Zakres projektu Profesjonalizacja usług publicznych na terenie ZCG MG-6

Nazwa działania	Opis zakresu działania
Badania instytucjonalne	W gminach ZCG przeprowadzono badania podmiotów i instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie objętym projektem. Badania obejmą pogłębione wywiady eksperckie oraz analizę materiałów zastanych: dokumentów urzędowych, strategii i planów działania, koncepcji rozwojowych, struktur zatrudnienia, zbiorczych wyników egzaminów szkolnych, rozkładów jazdy etc.
Badania społecznej percepcji usług publicznych	Na reprezentatywnej próbie mieszkańców gmin ZCG przeprowadzono badania kwestionariuszowe, których celem było określenie społecznej percepcji usług publicznych, a więc stopnia, w jakim spełnione są potrzeby i oczekiwania mieszkańców w tym zakresie
Forum Usług Publicznych	Konferencja prezentująca wyniki badań i analiz oraz dobre praktyki w zakresie rozwiązywania zdiagnozowanych problemów. Warsztaty i szkolenia dla praktyków, wskazujące sposoby rozwiązywania zdiagnozowanych problemów

Ekspertyzy	6 opracowań: ekspertyza usług publicznych na terenie ZCG MG-6 (edukacja, sprawy społeczne, kultura, plan transportowy, koncepcja rozwoju podsystemu tramwajowego)

źródło: opracowanie własne

Prezentowany raport obejmuje wyniki drugiego działania w ramach projektu, tj. badań społecznych percepcji usług publicznych. Realizacja badań w tym obszarze pozwoliła na precyzyjne określenie percepcji społecznej mieszkańców samorządów wchodzących w skład MG-6 oraz zdefiniowanie priorytetów dla kolejnych działań zarówno w wymiarze badawczym jak również planistycznym czy szkoleniowym. Uzyskane w ramach badań instytucjonalnych wyniki stanowią swoistą bazę dla prowadzenia dalszych prac analitycznych, w tym w głównej mierze uzyskania miarodajnych wyników w odniesieniu do rzeczywistego poziomu jakości usług publicznych na obszarze MG-6.

1.2. Zakres terytorialny i tematyczny badania

Badaniem ankietowym objęto mieszkańców, uczniów, nauczycieli i gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej z następujących jednostek samorządu terytorialnego położonych na obszarze województwa lubuskiego:

- Bogdaniec - gmina wiejska,
- Deszczno - gmina wiejska,
- Gorzów Wielkopolski - miasto na prawach powiatu,
- Kłodawa - gmina wiejska,
- Lubiszyn - gmina wiejska,
- Santok - gmina wiejska.

Zakres tematyczny badania obejmował system świadczenia usług publicznych na terenie ZCG MG-6 w następujących dziedzinach:

- Edukacja,
- Kultura,
- Pomoc społeczna,
- Transport publiczny.

1.3. Zakres prowadzonych prac badawczych

1.3.1. Badanie gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej

Badanie ankietowe gospodarstw korzystających z pomocy społecznej prowadzone zostało w dniach 8-12 lipiec 2013 roku na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6. W badaniu ankietowym wzięło udział 305 respondentów – beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę podział na płeć, to w badaniu ankietowym wzięło udział 212 kobiet i 93 mężczyzn. Szczegółowy podział grupy docelowej przedstawia poniższa tabela. Badanie przeprowadzono metodą wywiadu pogłębionego.

Tabela 2 Beneficjenci pomocy społecznej biorący udział w badaniu ankietowym

Samorząd	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Gorzów Wlkp.	138	70	208
Bogdaniec	15	5	20
Deszczno	10	2	12
Kłodawa	15	5	20
Lubiszyn	21	11	32
Santok	13	0	13
Razem	212	93	305

źródło: opracowanie własne

W zdecydowanej większości respondentami były osoby korzystające z pomocy społecznej przez dłuższy okres czasu (ponad 5 lat).

1.3.2. Badania ankietowe uczniowie

Badanie ankietowe uczniów przeprowadzone zostało w dniach 16-24 czerwca 2013 roku w placówkach oświatowych (szkołach) na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6. W badaniu ankietowym wzięło udział 968 uczniów z całego obszaru MG-6. W szkołach w Gorzowie Wielkopolskim ankietyzacją poddano 851 uczniów, natomiast w gminach wiejskich 117.

Szczegółowy podział grupy docelowej przedstawia poniższa tabela. Badanie przeprowadzono metodą audytoryjną.

Tabela 3 Uczniowie biorący udział w badaniu ankietowym metodą audytoryjną

Samorząd	gimnazjum	zasadnicza szkoła zawodowa	liceum ogólnokształ-cące	technikum i szkoła artystyczna	razem
Gorzów Wlkp.	153	30	366	302	851
Bogdaniec	25	-	-	-	25
Deszczno	19	-	-	-	19
Kłodawa	25	-	-	-	25
Lubiszyn	24	-	-	-	24
Santok	24	-	-	-	24
Razem	270	30	366	302	968

źródło: opracowanie własne

1.3.3. Badanie – nauczyciele

Badanie ankietowe wśród nauczycieli przeprowadzone zostało w dniach 16 - 24 czerwca 2013 roku w placówkach oświatowych na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6. Wzięło w nim udział 69 nauczycieli z całego obszaru MG-6. W szkołach w Gorzowie Wielkopolskim ankietyzacją poddano 55 nauczycieli, natomiast w gminach wiejskich 14. Najliczniejszą grupę respondentów stanowili nauczyciele szkół gimnazjalnych (32 osoby), liceów ogólnokształcących (20 osób), techników i szkół artystycznych (13) oraz zasadniczych szkół zawodowych (4). Biorąc pod uwagę podział na płeć, to w badaniu ankietowym wzięło udział 50 kobiet i 19 mężczyzn. W badaniu wzięło udział 30 nauczycieli do 40 lat oraz 39 powyżej 40 roku życia. Szczegółowy podział grupy docelowej przedstawia poniższa tabela. Badanie przeprowadzono metodą wywiadu pogłębionego.

Tabela 4 Nauczyciele biorący udział w badaniu

Samorząd	gimnazjum	zasadnicza szkoła zawodowa	liceum ogólnokształ-cące	technikum i szkoła artystyczna	razem
Gorzów Wlkp.	18	4	20	13	55
Bogdaniec	6	-	-	-	6
Deszczno	2	-	-	-	2
Kłodawa	2	-	-	-	2
Lubiszyn	2	-	-	-	2
Santok	2	-	-	-	2
Razem	32	4	20	13	69

źródło: opracowanie własne

1.3.4. Badanie ankietowe mieszkańcy

Badanie ankietowe mieszkańców przeprowadzone zostało w dniach 1 – 22 lipca 2013 roku na obszarze ZGC MG-6. Badaniom ankietowym poddano 1401 osób. Najliczniejszą grupę stanowili mieszkańcy Gorzowa Wielkopolskiego – 766 osób. Liczba respondentów z obszarów wiejskich MG-6 wyniosła 635.

Tabela 5 Dobór próby - badanie ankietowe mieszkańców

	zasady doboru próby (próba zakładana)		liczebności w próbie (próba zrealizowana)					
			kobiety		mężczyźni		razem	
Gorzów Wlkp.	767	56,9%	397	54,5%	369	54,8%	766	54,7%
Bogdaniec	108	8,0%	61	8,4%	48	7,1%	109	7,8%
Deszczno	130	9,6%	78	10,7%	72	10,7%	150	10,7%
Kłodawa	116	8,6%	78	10,7%	70	10,4%	148	10,6%
Lubiszyn	106	7,9%	53	7,3%	53	7,9%	106	7,6%
Santok	121	9,0%	61	8,4%	61	9,1%	122	8,7%
Razem	1348	100,0%	728	100,0%	673	100,0%	1401	100,0 %

źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Dobór próby – badanie mieszkańców – wiek respondentów

	16 - 29 lat	30 - 49 lat	50 - 64 lat	65 lat i więcej	razem
Gorzów Wielkopolski	183	260	211	112	766
Bogdaniec	26	38	28	17	109
Deszczno	35	49	47	19	150
Kłodawa	28	53	49	17	148
Lubiszyn	25	34	31	16	106
Santok	29	42	33	18	122
Razem	326	476	399	199	1401
Struktura	23%	34%	29%	14%	100%

źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Dobór próby – badanie mieszkańców – wykształcenie respondentów

Kategorie wykształcenia	Gorzów Wielkopolski	Pozostałe gminy MG-6	Cała próba badawcza
wyższe	22%	16%	19%
średnie i policealne	36%	30%	33%
zasadnicze zawodowe	22%	26%	24%
podstawowe i gimnazjalne	20%	28%	23%

źródło: opracowanie własne

2. Sektor pomocy społecznej

Sektor usług publicznych w obszarze pomocy społecznej w najmniejszym stopniu jest warunkowany przez powiązania funkcjonalne Gorzowa Wielkopolskiego i samorządów gmin wiejskich. Usługi publiczne w dziedzinie pomocy społecznej świadczone są w każdej gminie należącej do Związku MG-6. Każda z gmin prowadzi ośrodek pomocy społecznej, który dysponuje wykwalifikowaną kadrą. Wysokie kompetencje i doświadczenie pracowników przekładają się na dobrą ocenę wiedzy na temat rzeczywistych potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej.

Gorzów Wielkopolski wydatkuje zdecydowanie największe środki na pomoc społeczną w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Częściej niż podmiejskie gminy współpracuje też z organizacjami pozarządowymi w formie współfinansowania zadań publicznych. Gorzowska oferta usług publicznych świadczonych przez pomioty III sektora znacznie przewyższa pozostałe gminy. Z tego względu eksperci z dziedziny pomocy społecznej postulują zwiększenie i zacieśnienie współpracy w ramach MG-6 w zakresie pomocy społecznej.

W gminach podmiejskich obszaru MG-6 identyfikowane są problemy społeczne charakterystyczne dla terenów wiejskich. Relatywnie wysokie bezrobocie, bezradność mieszkańców, brak aktywności społecznej powoduje, że zapotrzebowanie na wysokiej jakości usługi publiczne w dziedzinie pomocy społecznej jest bardzo duże. Pilną potrzebą jest również wzmocnienie mechanizmów aktywizujących mieszkańców w zakresie tzw. samopomocy, której najważniejszym elementem jest wolontariat oraz aktywność organizacji pozarządowych.

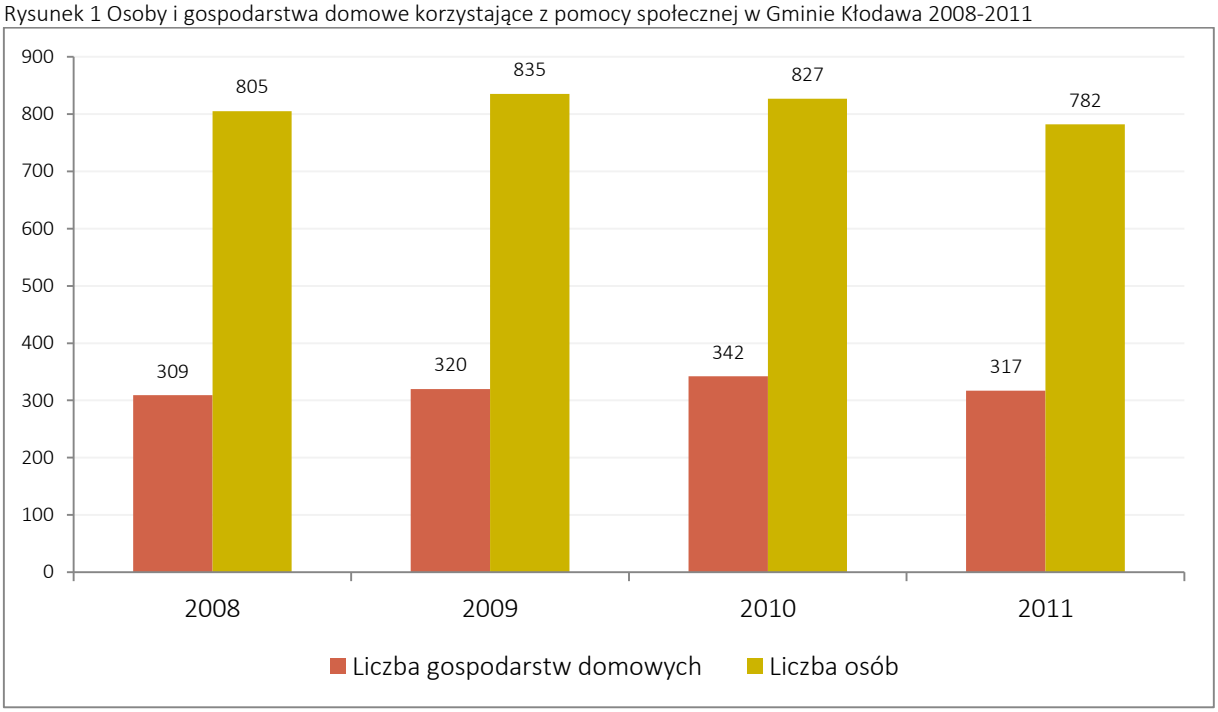
2.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania

W Gminie Kłodawa 317 gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej, a łącznie tej formy wsparcia udzielono 782 osobom (według danych GUS za 2011 rok). Gminę Kłodawa charakteryzuje bardzo wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Instytucją realizującą

usługi publiczne w dziedzinie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kłodawie.

Na poniższym wykresie zilustrowano liczbę osób oraz gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Zauważa się nieznaczny spadek korzystających – w analizowanym okresie 2008-2011 o 53 osoby. Liczba gospodarstw korzystających z materialnych i niematerialnych świadczeń pomocy społecznej ma charakter stabilny, niewielkie wahania nie mają wpływu na ogólny trend.

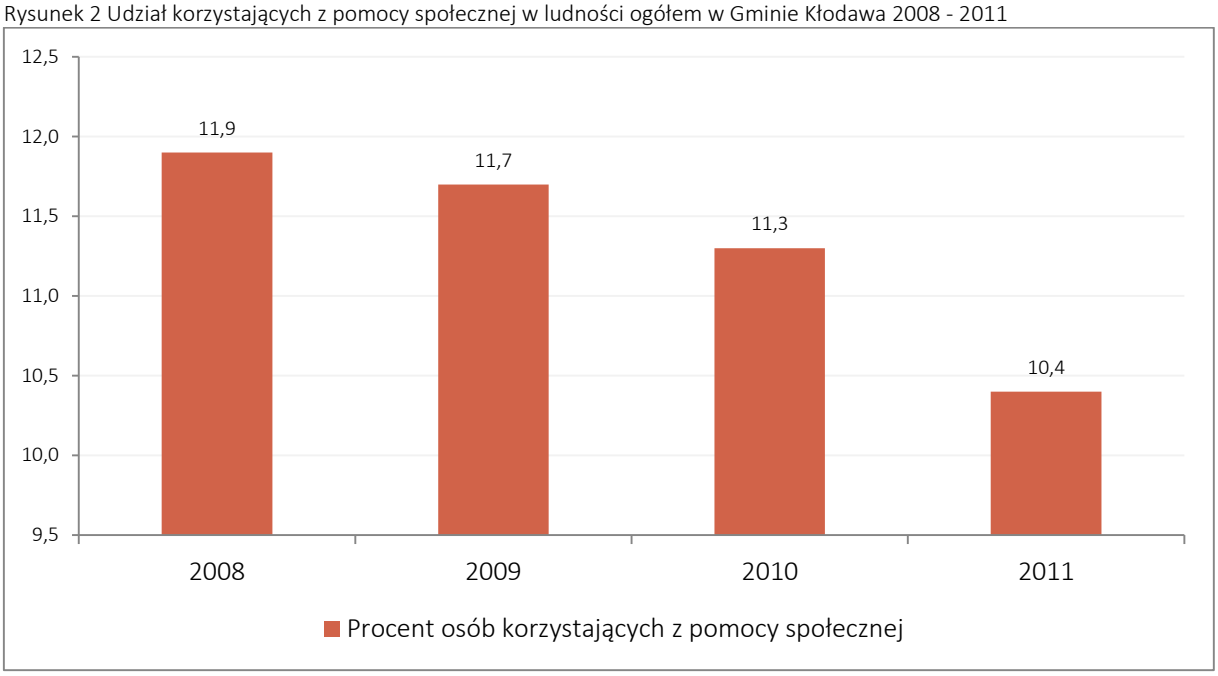
Rysunek 1 Osoby i gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w Gminie Kłodawa 2008-2011

źródło: GUS

Odsetek korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ujęciu procentowym potwierdza ustabilizowany charakter tego zjawiska. Fluktuacje kształtują się na poziomie 1,5% i wskazują zarysowywanie się tendencji malejącej.

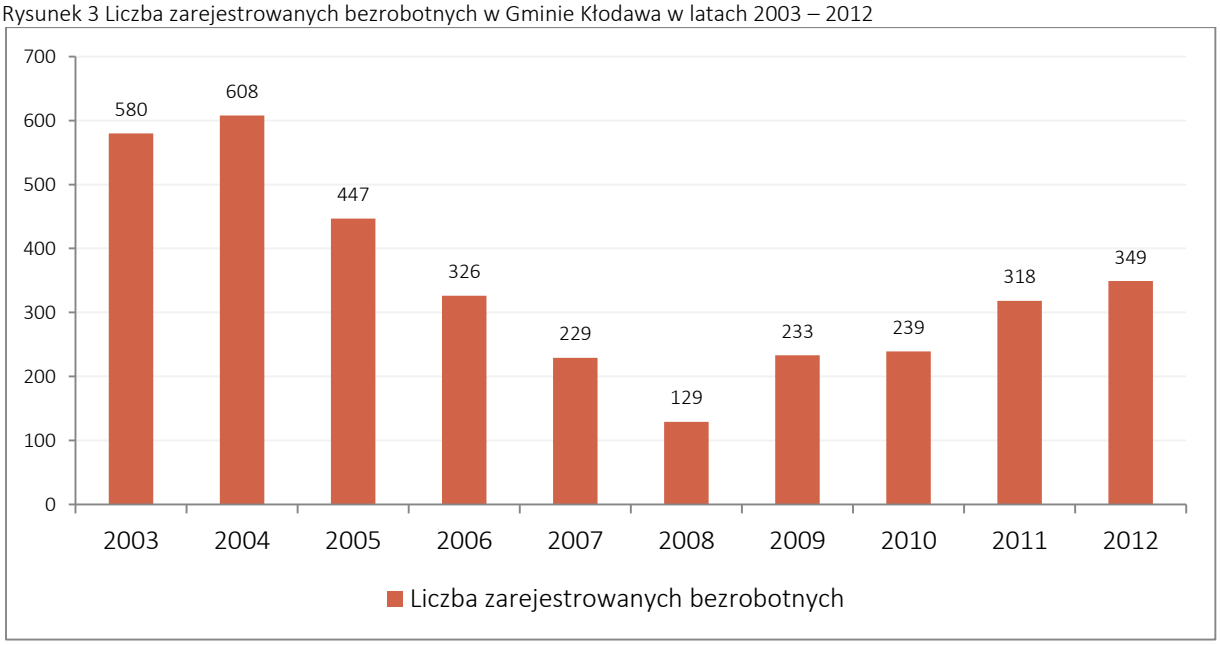
Rysunek 2 Udział korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Kłodawa 2008 - 2011

źródło: GUS

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Kłodawa od 2008 do 2012 roku wzrosła o 220 osób i wskazuje na tendencję zwyżkową. Warto zauważyć, że przedstawiona na poniższym wykresie dynamika wskazuje na 42 % spadek liczby bezrobotnych począwszy od roku 2004.

Rysunek 3 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Kłodawa w latach 2003 – 2012

źródło: GUS

Łączna liczba bezrobotnych w Gminie Kłodawa przełożona na ogół ludności w wieku produkcyjnym wyniosła w 2012 roku 6,6% i nieznacznie rośnie. Wyższą wartością tego wskaźnika legitymują się mieszkające w gminie kobiety – 7,7%, zaś w przypadku mężczyzn odsetek ten w 2012 roku wyniósł 5,5%.

2.2. Badanie gospodarstw domowych – wyniki

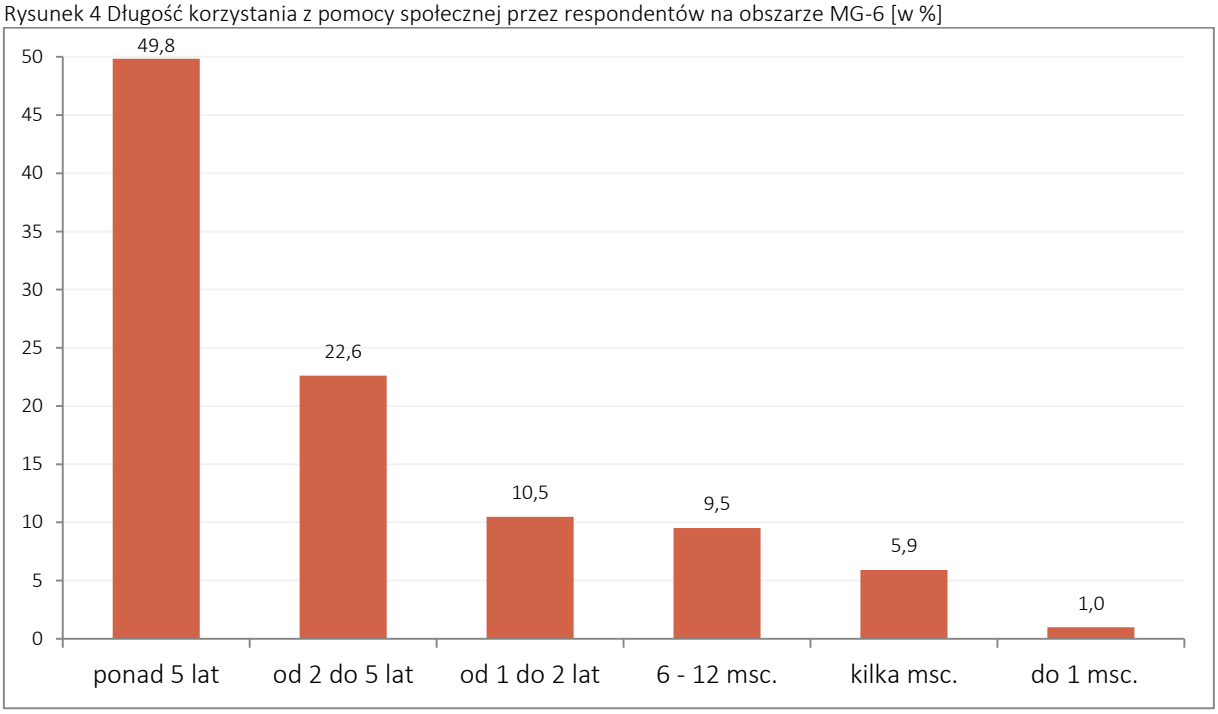
2.2.1. Charakterystyka grupy docelowej

Grupą docelową w ramach badania były gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Kłodawie. Łącznie w gminie przeprowadzono ankietę wśród 20 gospodarstw korzystających z usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w badaniu wzięło udział 5 mężczyzn i 15 kobiet.

W Kłodawie połowa badanych gospodarstw domowych liczy ponad 4 osoby. W ponad 50% z nich, co najmniej jedna osoba jest bezrobotna. Niepokojące jest to, że jedynie 10% z nich ma prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

W Kłodawie, jak i na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6, w zdecydowanej większości respondentami były osoby korzystające z pomocy społecznej przez dłuższy okres czasu (ponad 5 lat). Zdecydowana większość gospodarstw domowych poddanych badaniom ocenia swoją sytuację materialną jako przeciętną lub złą (żadne z gospodarstw nie określiło jej jako bardzo złej).

Rysunek 4 Długość korzystania z pomocy społecznej przez respondentów na obszarze MG-6 [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W Kłodawie najczęstszą formą korzystania z pomocy społecznej jest zasiłek okresowy, jak i korzystanie z banku żywności. Te formy pomocy otrzymuje ponad 80% respondentów. Ponad połowa z nich korzysta z dofinansowania do zakupu żywności i środków czystości oraz darmowych posiłków w szkole, które otrzymują dzieci.

Tabela 8 Najczęściej świadczone usługi z zakresu pomocy społecznej na obszarze MG-6

Samorząd	pierwsza kolejność	druga kolejność	trzecia kolejność
Kłodawa	Zasiłek okresowy	Skierowanie do banku żywności	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości
Lubiszyn	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu leków
Deszczno	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Bezpłatne obiady dla dziecka w szkole
Bogdaniec	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu leków
Gorzów Wlkp.	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu leków
Santok	Zasiłek okresowy	Obiady dla dziecka	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Badanie ankietowe wykazało, że spośród mieszkańców Kłodawy korzystających z pomocy społecznej najważniejszym warunkiem, jaki musi być spełniony, aby zaprzestać korzystania z tej pomocy jest znalezienie pracy. Ponadto ankietowani podkreślali, że nie tylko brak pracy, a niskie zarobki (wskazanie respondentów dotyczące znalezienia lepiej płatnej pracy) i konieczność dojazdu (60% respondentów wskazuje na znalezienie pracy blisko domu) są problemami rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Mieszkańcy gminy, w niewielkim stopniu warunkują wyjście ze złej sytuacji życiowej otrzymaniem pomocy ze strony sąsiadów bądź wyjściem z uzależnienia.

Wywiad pogłębiony z ekspertem z dziedziny pomocy społecznej wskazuje, że głównym antidotum na problemy związane ze znalezieniem pracy wśród podopiecznych pomocy społecznej jest zwiększenie liczby i aktywności podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz osób potrzebujących. Okazuje się, że ta forma aktywizacji jest bardzo oczekiwana przez mieszkańców Kłodawy.

Tabela 9 Jakie warunki należy spełnić, aby nie korzystać z pomocy społecznej [w %]

Samorząd	znalezie-nie pracy	powrót do zdrowia	pomoc rodziny	praca blisko domu	pomoc sąsia-dów	wyleczenie uzależnie-nia	lepiej płatna praca
Kłodawa	60	35	25	60	10	0	45
Lubiszyn	78	38	16	16	0	0	6
Deszczno	58	67	42	75	17	17	83
Bogdaniec	80	35	30	35	0	0	20
Gorzów Wlkp.	73	60	17	37	8	5	33
Santok	69	15	31	69	15	0	69

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

2.2.2. Ocena zadowolenia mieszkańców

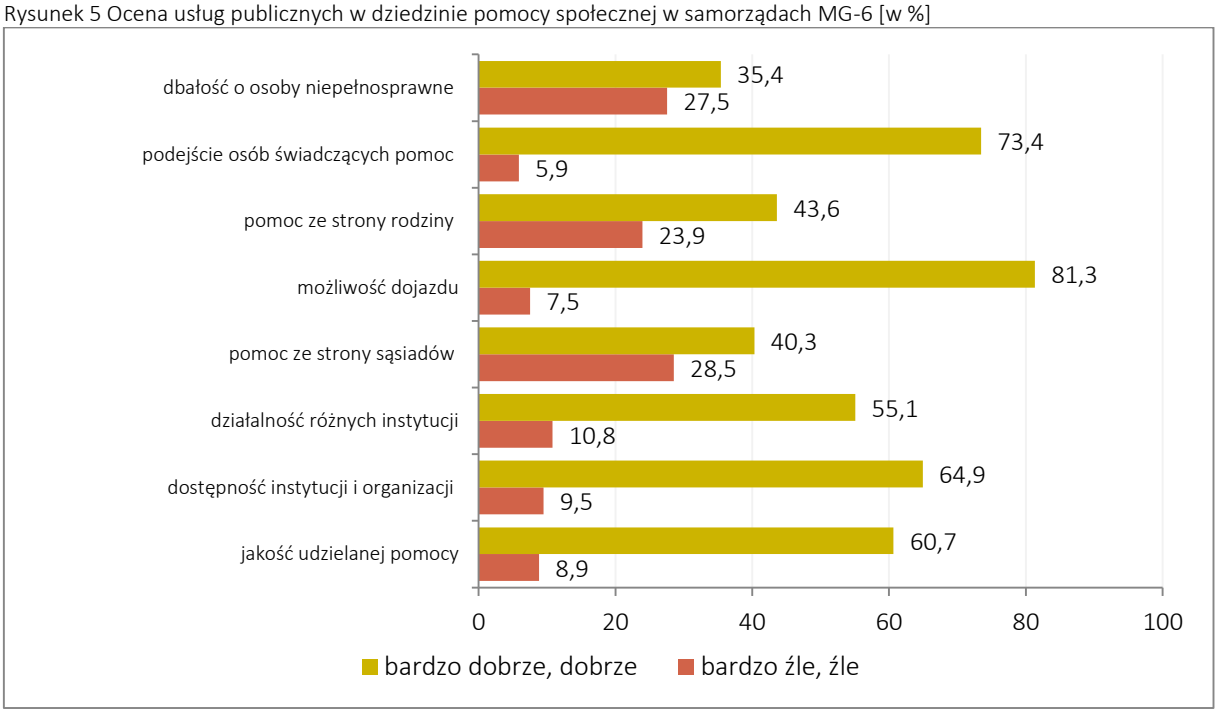
Mieszkańcy Kłodawy bardzo dobrze oceniają usługi publiczne świadczone przez instytucje publiczne. Ponad 95% respondentów pozytywnie oceniła jakość pomocy udzielanej przez te instytucje. Ponadto ponad 80% respondentów pozytywnie ocenia dostępność instytucji i organizacji realizujących usługi społeczne na terenie Kłodawy oraz ich działalność. Bardzo dobrze oceniane jest podejście osób świadczących pomoc potrzebującym wsparcia (80% odpowiedzi dobrych i bardzo dobrych). Jedynym problemem, jaki należy rozwiązać jest poprawa możliwości dojazdu do placówek zajmujących się pomocą społeczną (jedynie 65% respondentów ocenia ten element charakteryzujący świadczenie pomocy społecznej jako dobry i bardzo dobry).

Tabela 10 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w Kłodawie [w %]

Element charakteryzujący świadczenia pomocy społecznej	Odsetek ocen dobrych i bardzo dobrych
jakość udzielanej pomocy	95
dostępność instytucji i organizacji	80
działalność różnych instytucji	80
pomoc ze strony sąsiadów	55
możliwość dojazdu	65
pomoc ze strony rodziny	60
podejście osób świadczących pomoc	80
dbałość o osoby niepełnosprawne	75

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 5 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W badaniu ankietowym obejmującym cały obszar MG-6, aż 73% ankietowanych wskazało sposób na poprawę w zakresie pomocy społecznej. Wśród kobiet korzystających z pomocy

społecznej najczęściej pojawia się postulat stałego zwiększania środków finansowych i przeznaczanie ich głównie na pomoc materialną potrzebującym. Wśród mężczyzn częściej pojawia się postulat zwiększenia pomocy materialnej (leki, opał, żywność, remont mieszkania, bilety MZK, media).

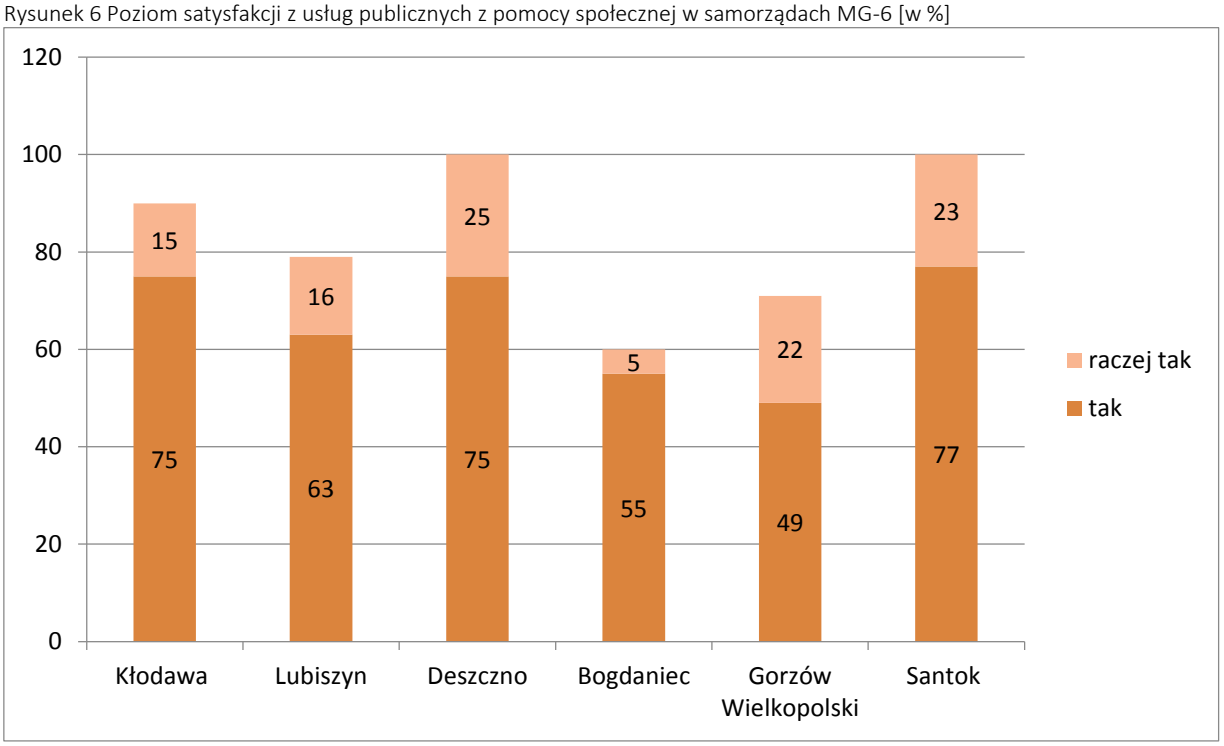
Tabela 11 Propozycje poprawy jakości usług społecznych w pomocy społecznej na obszarze MG-6

Kobiety	Mężczyźni
Zwiększenie środków finansowych (zmiana kryterium dochodowego)	Zwiększenie zakresu pomocy materialnej
Pomoc w wyszukaniu pracy	Pomoc w wyszukaniu pracy
Większe zainteresowanie osobami potrzebującymi pomocy	
Pomoc w uzyskaniu wyposażenia (sprzętu)	
Zmniejszenie biurokracji	
Zwiększenie liczby pracowników socjalnych	
Więcej prac społecznie użytecznych	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Badanie ankietowe wykazało, że w skali Związku, aż 75% respondentów pozytywnie ocenia pomoc społeczną, z jakiej korzystają członkowie gospodarstw domowych. Respondenci w szczególny sposób cenią pomoc finansową oraz pomoc materialną (żywność). Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej bardzo dobrze oceniają pomoc, z jakiej korzystają. W gminie Deszczno i Santok, aż 100 % respondentów jest zadowolona z pomocy społecznej, a w Kłodawie 90%.

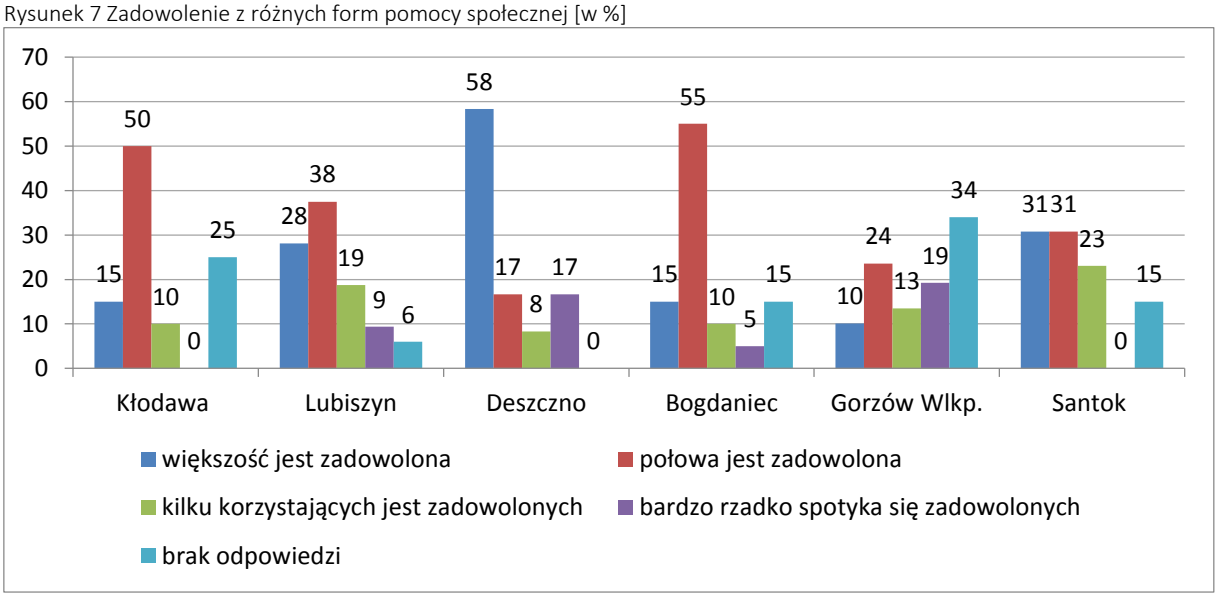
Rysunek 6 Poziom satysfakcji z usług publicznych z pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ankietowani korzystający z pomocy społecznej ocenili, że z pomocy tej zadowolona jest ponad połowa beneficjentów. Najlepiej oceniona została pomoc społeczna w Deszcznie i Santoku. Zdecydowanie najbardziej krytyczni są mieszkańcy Gorzowa Wielkopolskiego, gdzie aż 19% respondentów ocenia, że bardzo rzadko spotyka się zadowolonych. W przypadku Kłodawy jedynie 15% respondentów wskazuje, że większość mieszkańców jest zadowolona z różnych form pomocy społecznej. Wpływ na to mają wykazane wyżej trudności z dojazdem do ośrodka pomocy społecznej oraz konieczność zwiększania środków na pomoc społeczną.

Rysunek 7 Zadowolenie z różnych form pomocy społecznej [w %]

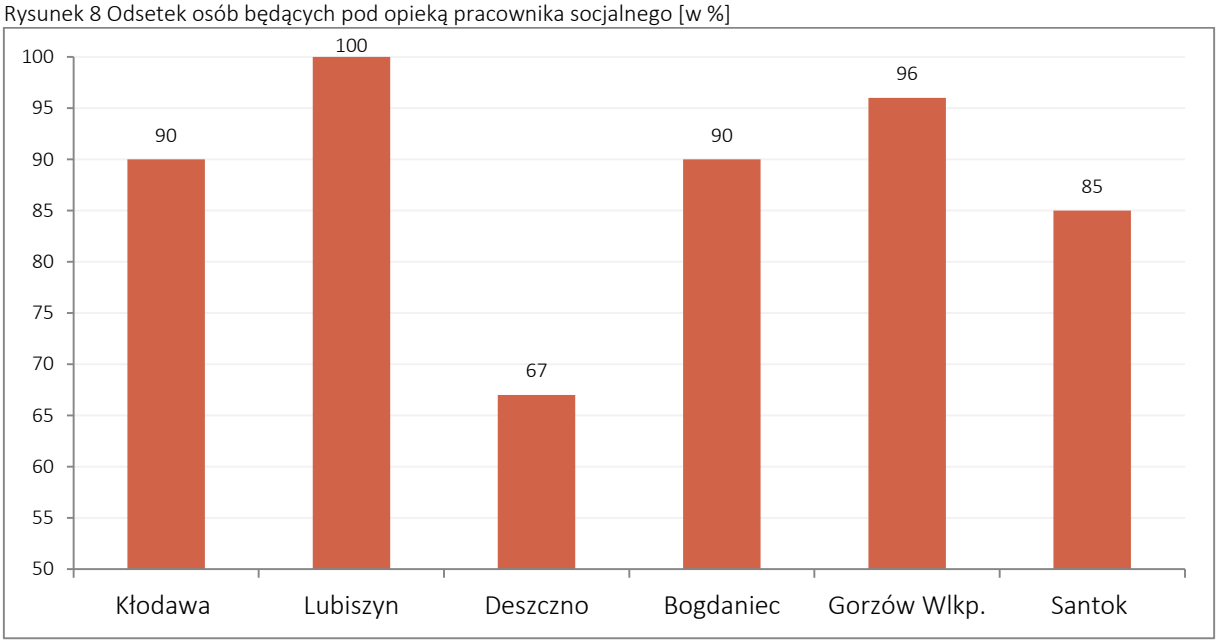

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

2.2.3. Ocena potencjału kadr systemu pomocy społecznej

Pracownicy socjalni pełnią bardzo ważną funkcję w systemie opieki społecznej. W każdej gminie na terenie ZCG MG-6 ponad połowa respondentów deklaruje, że jest pod stałą opieką pracownika socjalnego. W gminie Kłodawa aż 90% respondentów deklaruje fakt współpracy z pracownikiem socjalnym.

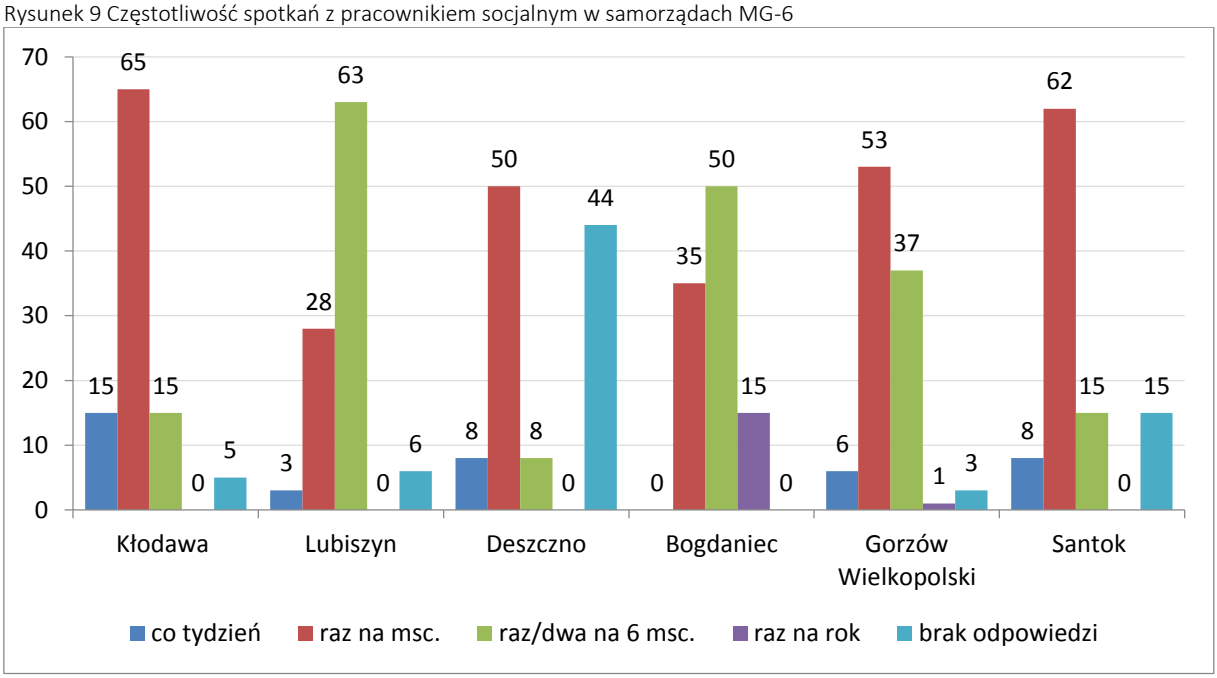
Rysunek 8 Odsetek osób będących pod opieką pracownika socjalnego [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Mimo trudności komunikacyjnych wynikających z dużej rozpiętości geograficznej gminy, w Kłodawie największy odsetek podopiecznych pomocy społecznej deklaruje kontakty z pracownikiem socjalnym (80% podopiecznych instytucji pomocy społecznej spotyka się z pracownikiem socjalnym raz w miesiącu). Dowodzi to dużej skuteczności stosowanego przez Gminę delegowania pracowników socjalnych do poszczególnych jej sołectw (tzw. system dyżurów w terenie).

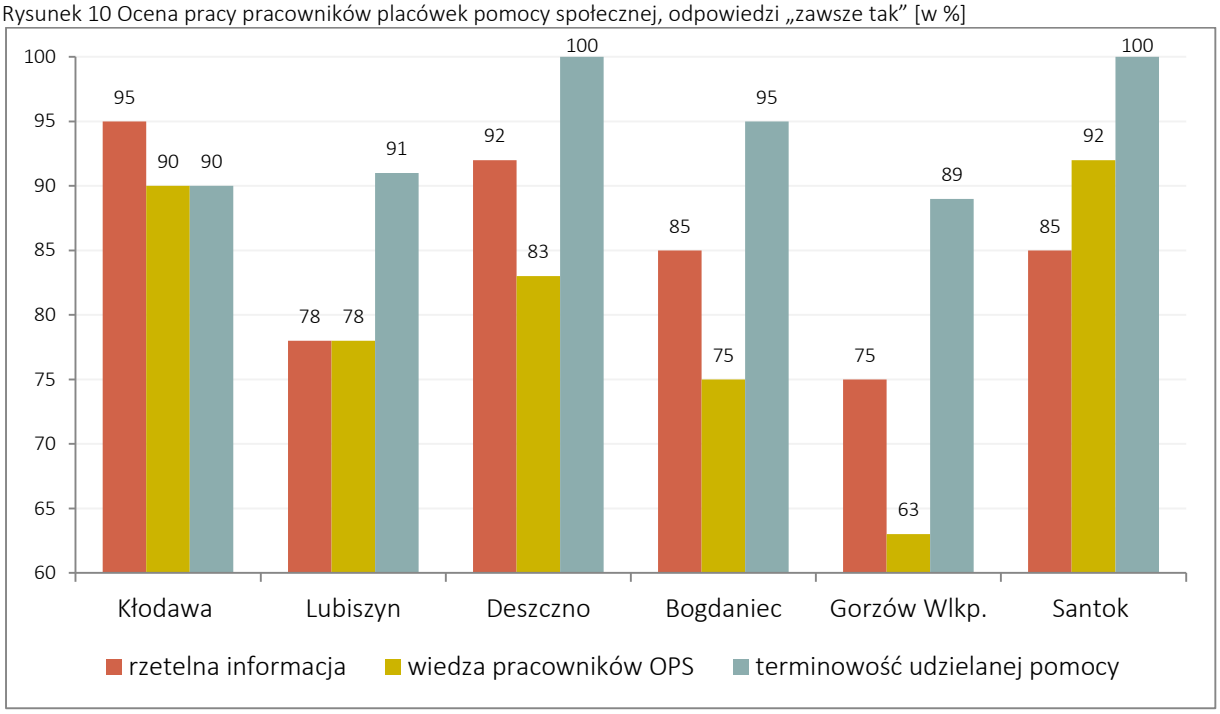
Rysunek 9 Częstotliwość spotkań z pracownikiem socjalnym w samorządach MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pracownicy instytucji pomocy społecznej udzielają wszechstronnego wsparcia osobom korzystającym ze środowiskowej pomocy społecznej. Poziom zadowolenia z tych usług jest bardzo wysoki. Respondenci pozytywnie ocenili przede wszystkim rzetelność udzielanych informacji, wiedzę pracowników i rzetelną informację o wszystkich formach pomocy społecznej oraz terminowość realizacji przyznanej pomocy. W tej sferze działalności opartej o bezpośrednie kontakty instytucji z osobami potrzebującymi pomocy pracownicy samorządowi zyskują bardzo dobre oceny.

Rysunek 10 Ocena pracy pracowników placówek pomocy społecznej, odpowiedzi „zawsze tak” [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

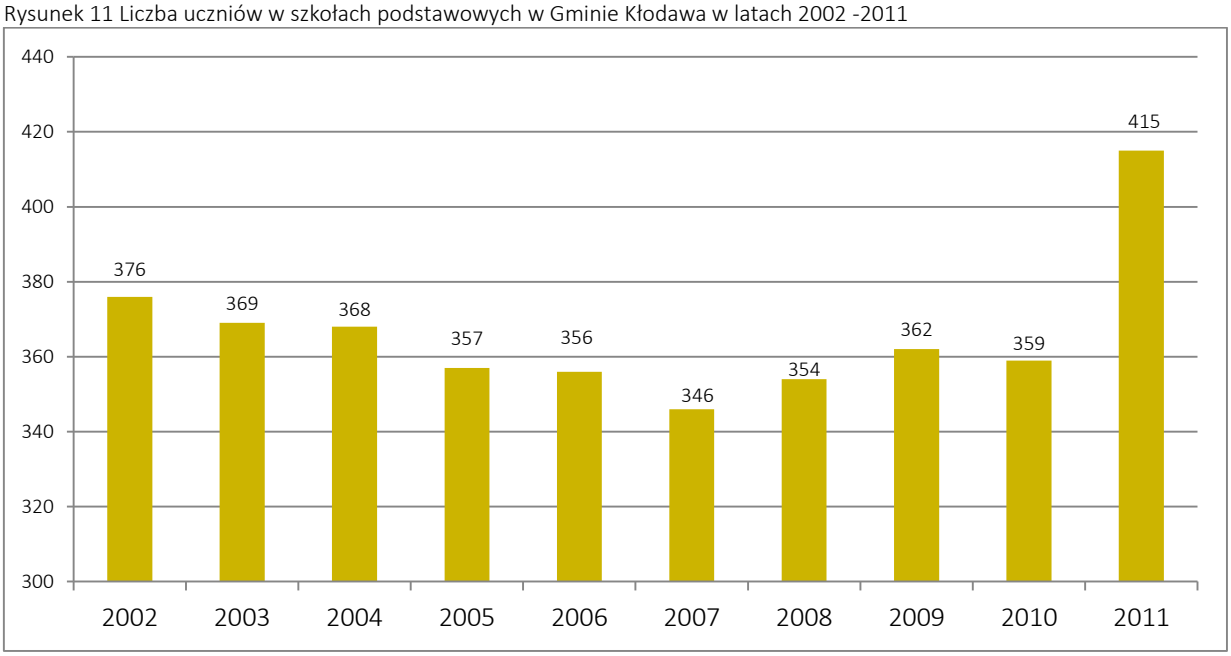
3. Sektor edukacji

Na obszarze Związku Celowego MG-6 w sektorze edukacji zaobserwować można bardzo silne relacje funkcjonalne między miastem Gorzów Wielkopolski, a gminami należącymi do tzw. pierścienia miasta (gminy wiejskie MG-6). Gminy wiejskie prowadzą działalność edukacyjną na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. Natomiast w Gorzowie Wielkopolskim znajdują się wszystkie szkoły ponadgimnazjalne na terenie MG-6. To właśnie miasto stanowi samodzielne centrum edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym, zaspokajając w tym zakresie potrzeby mieszkańców gmin podmiejskich. Ogółem odsetek uczniów spoza Gorzowa Wlkp. uczących się w gorzowskich publicznych ponadgimnazjalnych placówkach oświatowych wynosi aż 25,28 %. W tym kontekście bardzo ważną kwestią jest zapewnienie uczniom spoza Gorzowa Wielkopolskiego dostępu do placówek edukacyjnych poprzez dostęp do komunikacji publicznej. W jaki sposób zaspokajane są potrzeby uczniów w zakresie komunikacji publicznej oraz dostępu do edukacji przedstawi poniższy rozdział.

3.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji zadania

W Gminie Kłodawa zgodnie z danymi GUS w roku 2012 funkcjonowały 2 szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja. W szkołach podstawowych uczyło się 415 uczniów (dane za 2011 rok), natomiast w gimnazjach 171 (dane za 2012 rok). W latach 2002 – 2010 liczba uczniów w szkołach podstawowych kształtowała się na ustabilizowanym poziomie i wahania w tym okresie wynosiły maksimum 30 uczniów. Gwałtowny przyrost liczby uczniów został zaobserwowany w 2011 roku i wyniósł 56 osób w stosunku do roku 2010. Zaobserwowany wysoki przyrost uczęszczających świadczy o korzystnej dynamice demograficznej w Gminie Kłodawa.

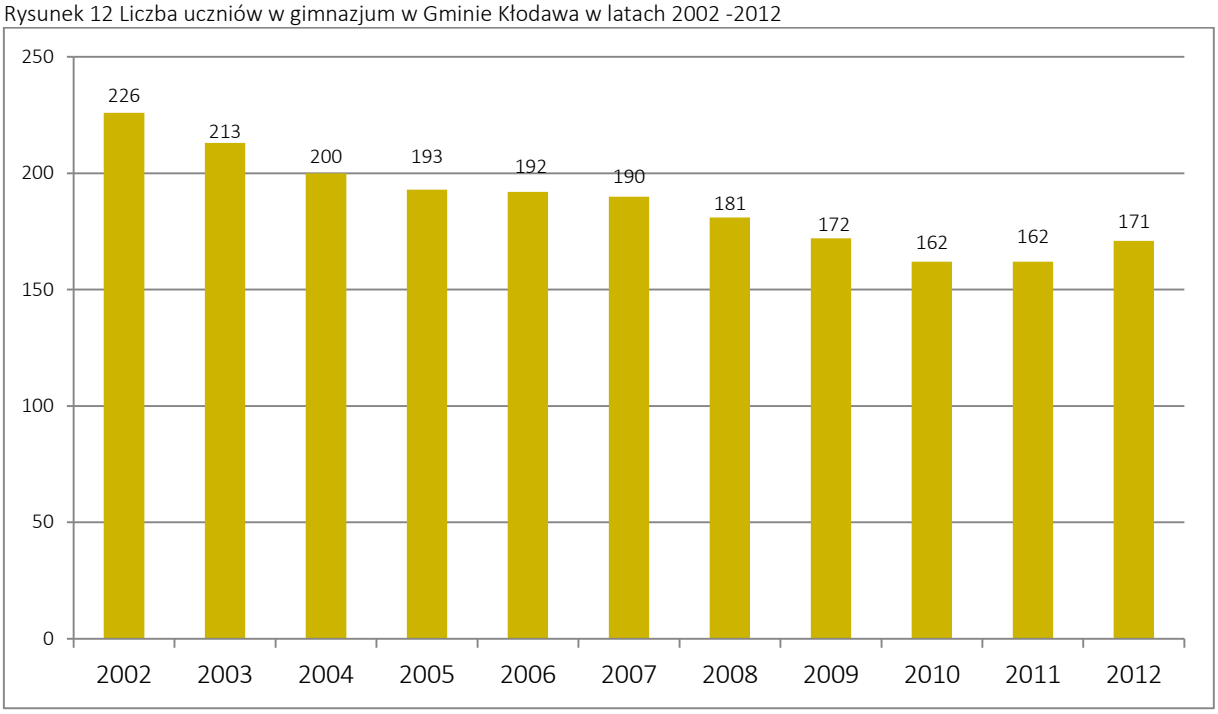
Rysunek 11 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Kłodawa w latach 2002 -2011

źródło: GUS

Poniższy wykres ilustruje dynamikę zmian w liczbie uczniów uczęszczających do dwóch funkcjonujących w Kłodawie gimnazjów. Spadek liczba uczniów w analizowanym okresie wynosi 55 osób co stanowi 24%. Pomimo niekorzystnych trendów demograficznych, od roku 2010 można zaobserwować wzrost poziom liczby uczęszczających do szkoły gimnazjalnej.

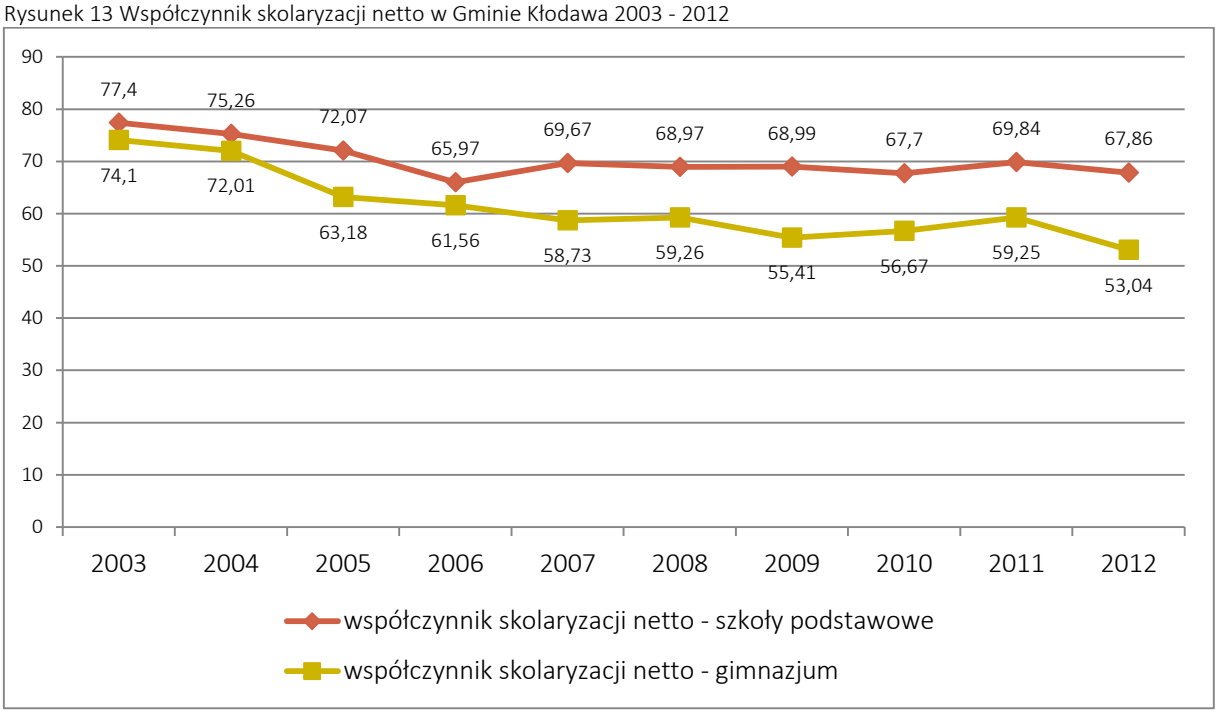
Rysunek 12 Liczba uczniów w gimnazjum w Gminie Kłodawa w latach 2002 -2012

źródło: GUS

Odsetek szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu wynosi 100% dla szkół podstawowych oraz 50% dla gimnazjów. W Gminie funkcjonują 2 pracownie komputerowe, łącznie wyposażone w 55 komputerów (44 z nich to komputery z szerokopasmowym dostępem do Internetu przeznaczonym do użytku dla uczniów). Wskaźnik uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu w przypadku szkół podstawowych wynosi 14,07, natomiast w gimnazjum - 10,69 osoby. Poniższy wykres obrazuje dynamikę zjawiska skolaryzacji w publicznych placówkach oświatowych na terenie Gminy Kłodawa. Obserwuje się systematyczny spadek wskaźnika zarówno dla szkół podstawowych, jak i gimnazjum.

Rysunek 13 Współczynnik skolaryzacji netto w Gminie Kłodawa 2003 - 2012

źródło: GUS

Liczba zatrudnionych nauczycieli w szkołach podstawowych wyniosła 26,75 etatu, natomiast w gimnazjum 13,53 (według danych GUS za rok 2012).

3.2. Badanie mieszkańców

3.2.1. Edukacja - rodzice

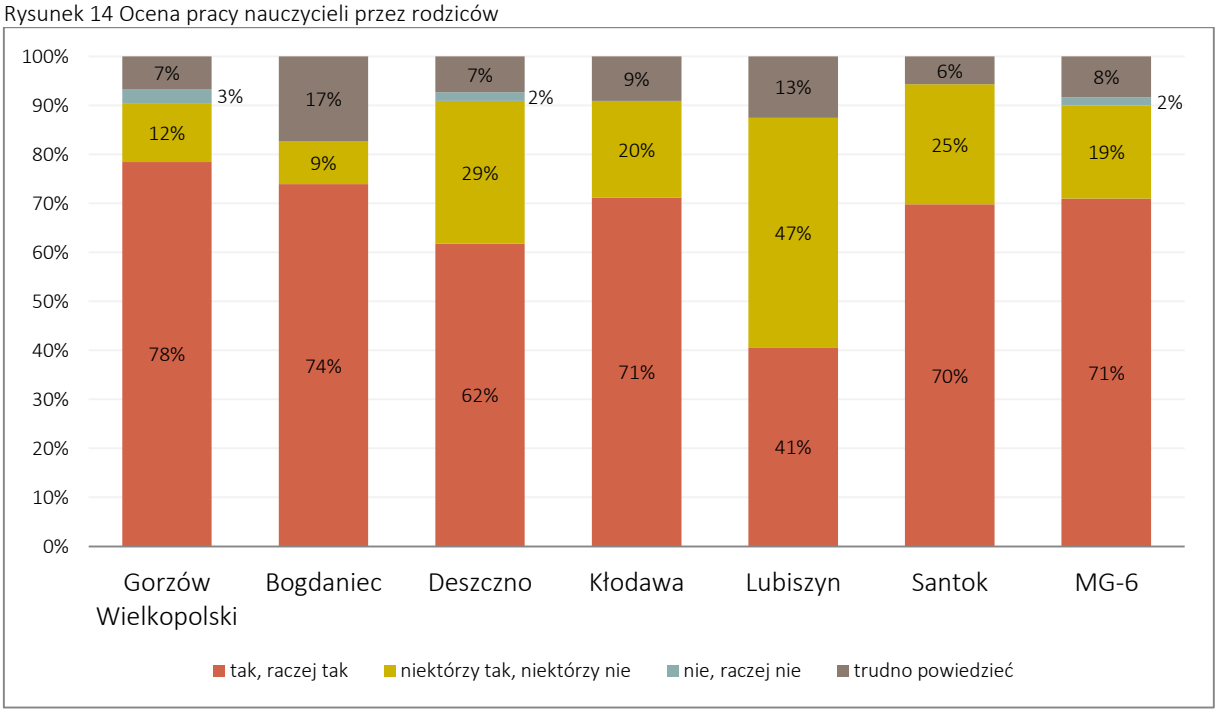
W ramach badania reprezentatywnego skupiono się w znacznej mierze na uzyskaniu wiedzy na temat postaw i ocen mieszkańców w zakresie systemu edukacji. Dla uzyskania informacji o możliwie wysokim poziomie jakościowym, zdecydowano się na przefiltrowanie próby z punktu widzenia posiadania przez respondenta dziecka uczęszczającego do szkoły na dowolnym poziomie. Pozwoliło to na uzyskanie wiedzy na temat wielu aspektów usługi edukacyjnej świadczonej przez lokalne samorządy. Zostały one zaprezentowane poniżej, w pierwszej kolejności omówiono ocenę pracy nauczycieli i ogólnie stosunków między nauczycielami a uczniami, w drugiej części opisano postawy i oceny dotyczące całego systemu edukacji, w wymiarze programowym, jakości oferty, infrastruktury itp. Uzyskane dane

odniesione do pozostałych gmin MG-6, jak również do danych uśrednionych dla całego badanego obszaru.

3.2.2. Ocena pracy nauczycieli

W gminie Kłodawa wyraźnie przeważają oceny dobre i bardzo dobre w zakresie oceny pracy nauczycieli (71%). Ocenę taką należy uznać za wysoką, identyczną z przeciętną dla obszaru MG-6. Jednocześnie zwraca uwagę stosunkowo wysoki odsetek osób, które nie mają zdania. Wydaje się, że w części może to wynikać z braku opinii, ale również z niskiego poziomu zainteresowania tym, co dzieje się w szkole, w którym kształci się dziecko respondenta.

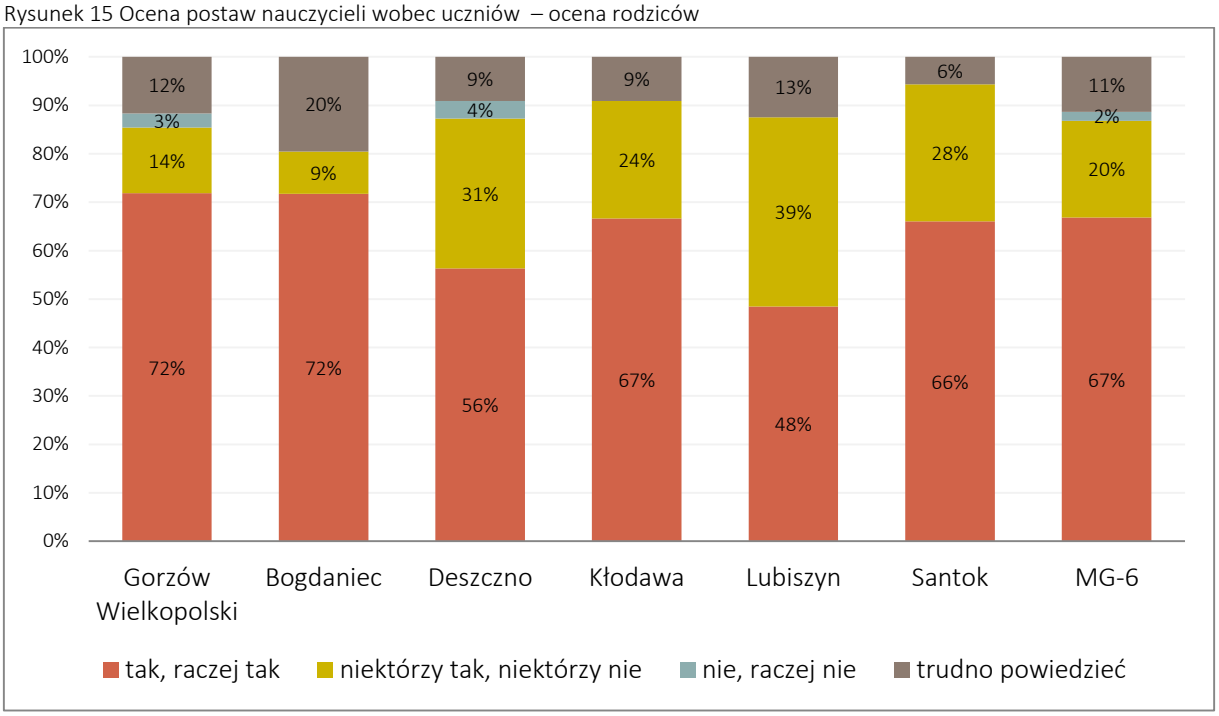
Rysunek 14 Ocena pracy nauczycieli przez rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Postawy nauczycieli wobec uczniów są również wysoko oceniane – oceny pozytywne stanowiły aż 67% wszystkich wskazań, wskaźnik ten jest również identyczny z odnotwanym na poziomie całego MG-6, wyższy odnotowano jedynie w Gorzowie Wlkp. i gminie Bogdaniec.

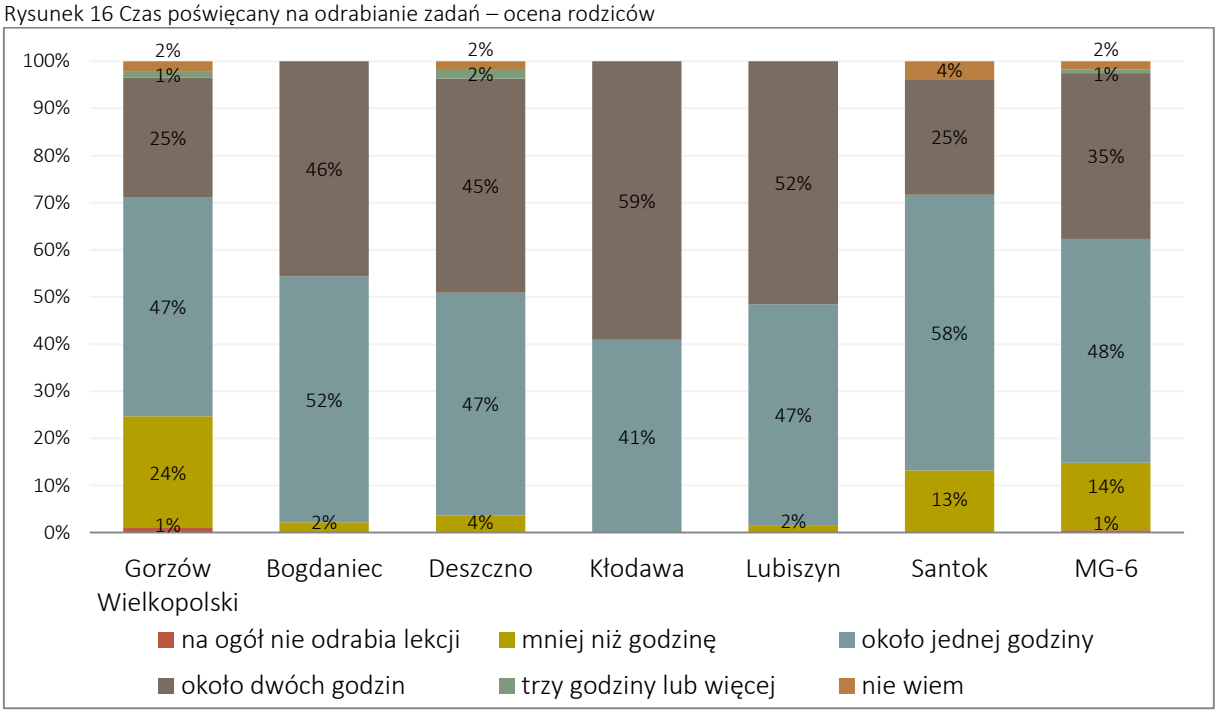
Rysunek 15 Ocena postaw nauczycieli wobec uczniów – ocena rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pewnym miernikiem pracy nauczycieli jest również wymaganie od uczniów samodzielnej pracy w domu związanej z odrabianiem zajęć. Rodzice uczniów z gminy Kłodawa uważają, iż ich dzieci poświęcają najwięcej czasu na odrabianie zajęć – 59% z nich wskazało, iż jest to około dwóch godzin dziennie, wskaźnik ten jest znacząco wyższy niż w przypadku pozostałych jednostek samorządu terytorialnego.

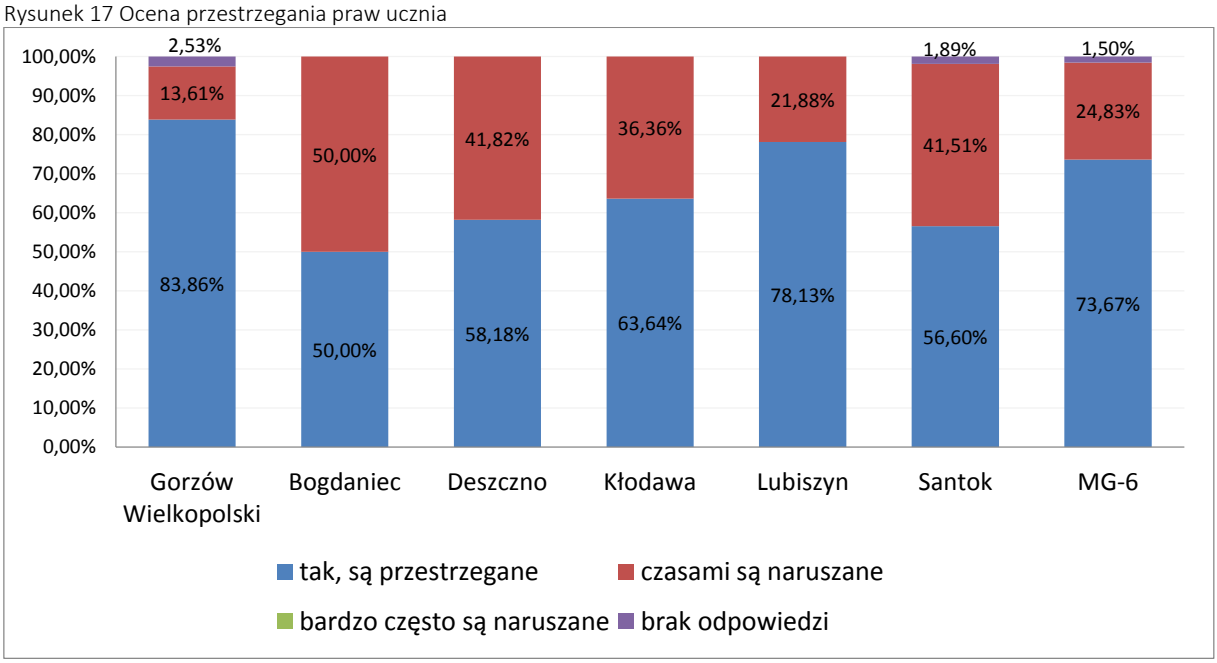
Rysunek 16 Czas poświęcany na odrabianie zadań – ocena rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Elementem oceny pracy nauczycieli jest również przestrzeganie praw ucznia. Zmienna ta, pomimo docenienia pracy nauczycieli, jest zdecydowanie niżej oceniana (63,5%), niż ma to miejsce średnio w MG-6.

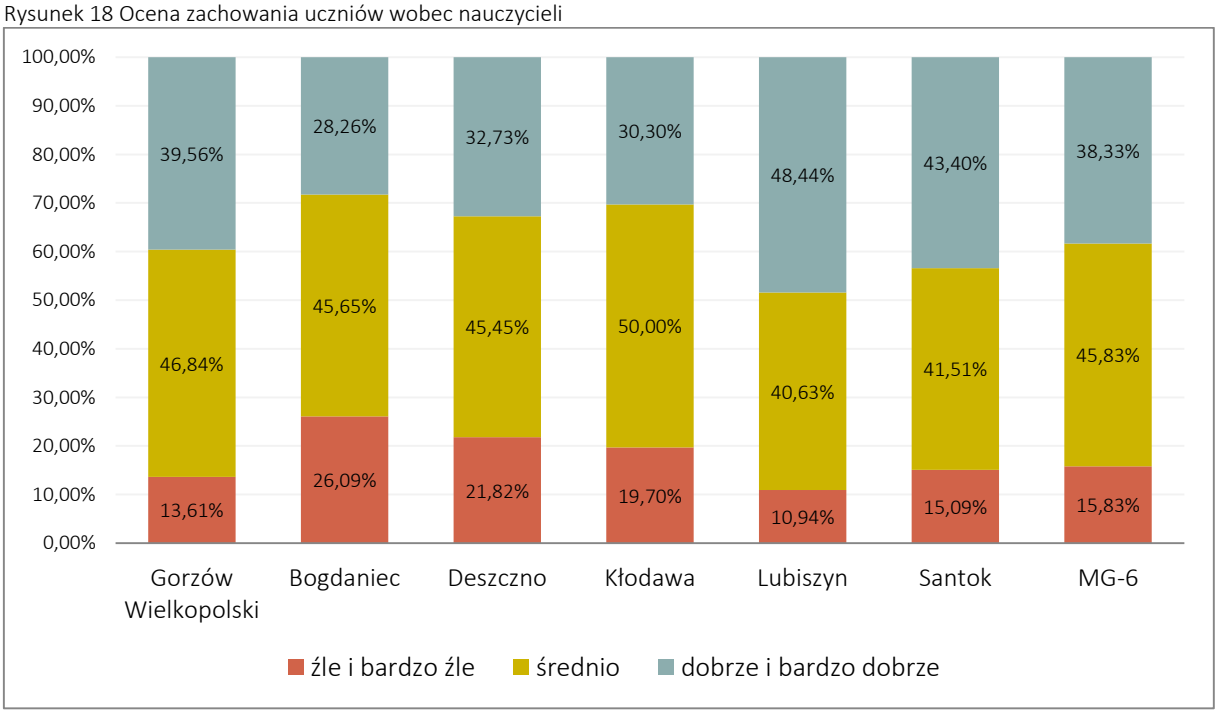
Rysunek 17 Ocena przestrzegania praw ucznia

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Warto również spojrzeć w kontekście przestrzegania praw ucznia, na zachowania uczniów wobec nauczycieli. Blisko co piąty rodzic wskazał, że zachowania te są złe lub bardzo złe. Jednocześnie odnotowano na tym obszarze najwyższy wskaźnik ocen przeciętnych wynoszący 50%. Wśród kluczowych zachowań negatywnych uczniów rodzice zidentyfikowali przede wszystkim: agresywne zachowania uczniów wobec nauczycieli (50%), wagary (25%) oraz kradzieże (25%).

Rysunek 18 Ocena zachowania uczniów wobec nauczycieli

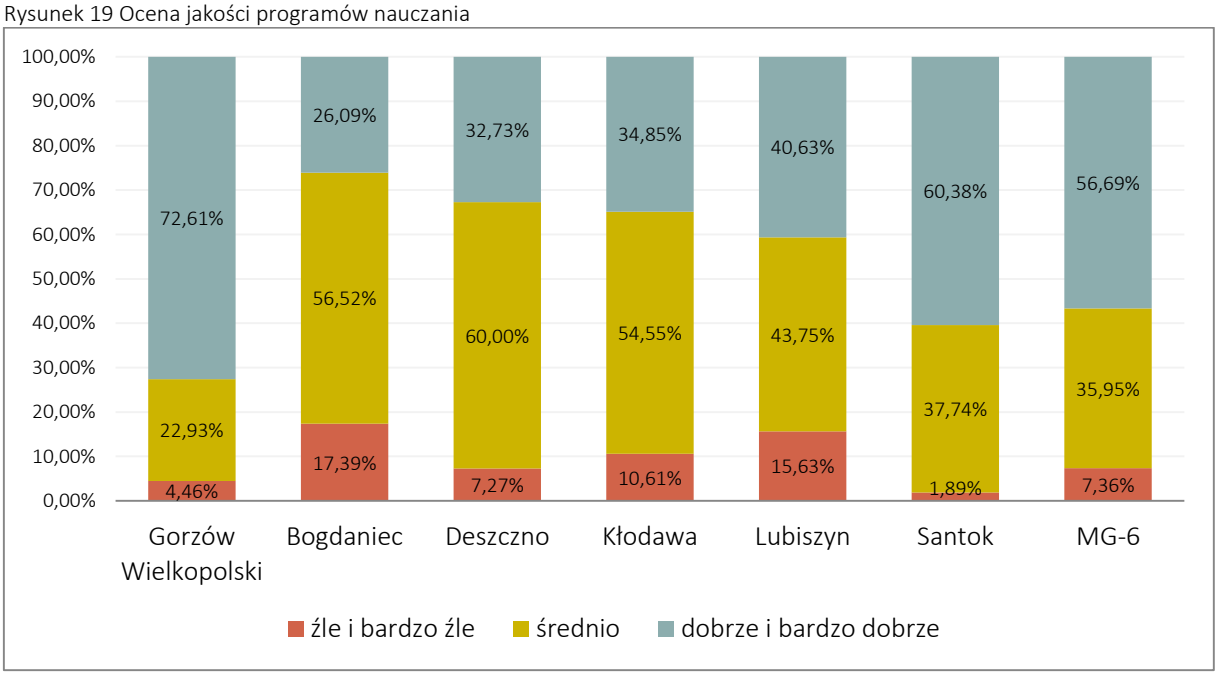

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.2.3. Ocena jakość kształcenia

Na ocenę jakości kształcenia składa się szereg czynników związanych zarówno z prowadzoną działalnością dydaktyczną, jak również bazą infrastrukturalną itp. Poniżej zaprezentowano główną zmienną w tym zakresie. Mieszkańcy gminy, pomimo, iż wysoko oceniają pracę nauczycieli, wykazują krytyczny stosunek do jakości programów nauczania. Aż 10,6% wskazuje, iż są one złe lub bardzo złe (powyżej średniej dla MG-6), jednocześnie tylko 34,8% ocenia je pozytywnie (jeden z najniższych wskaźników). Wydaje się, że rodzice zdają sobie sprawę, iż nauczyciele mają niewielki wpływ na program nauczania, a jedynie na sposób jego realizacji.

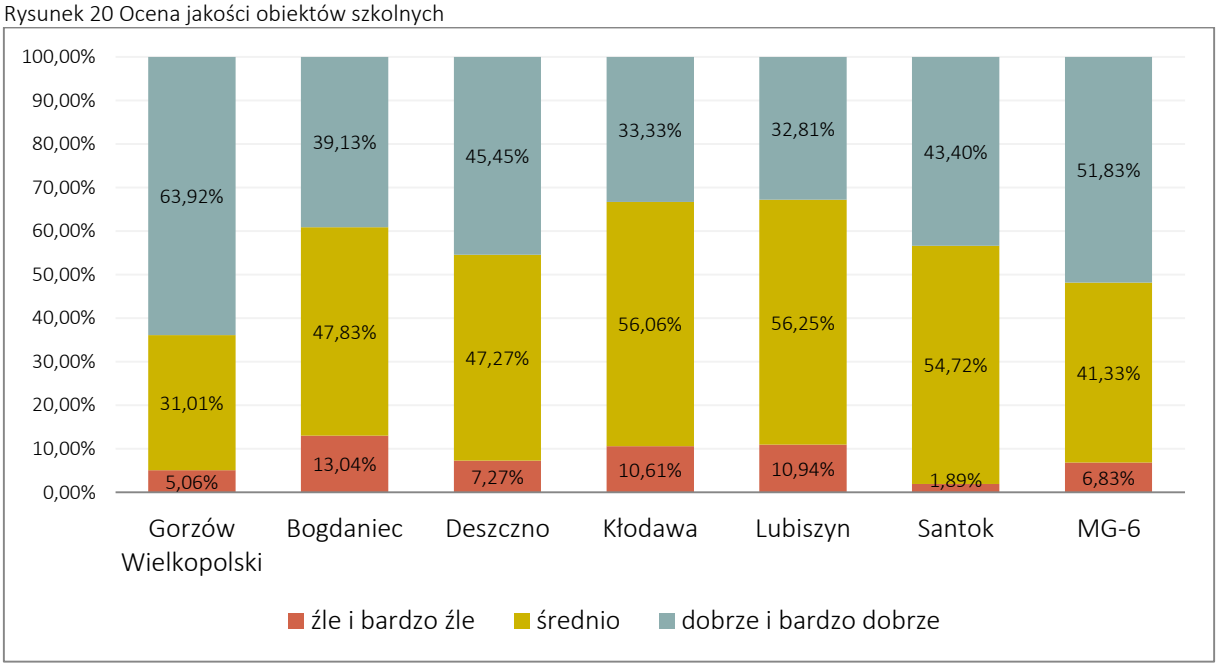
Rysunek 19 Ocena jakości programów nauczania

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ocena jakości obiektów szkolnych – ich stanu technicznego – jest w gminie na poziomie przeciętnym – 56,1% respondentów wskazała właśnie tą odpowiedź. Jednocześnie 10,6% odnosi się do tego stanu jeszcze bardziej krytycznie.

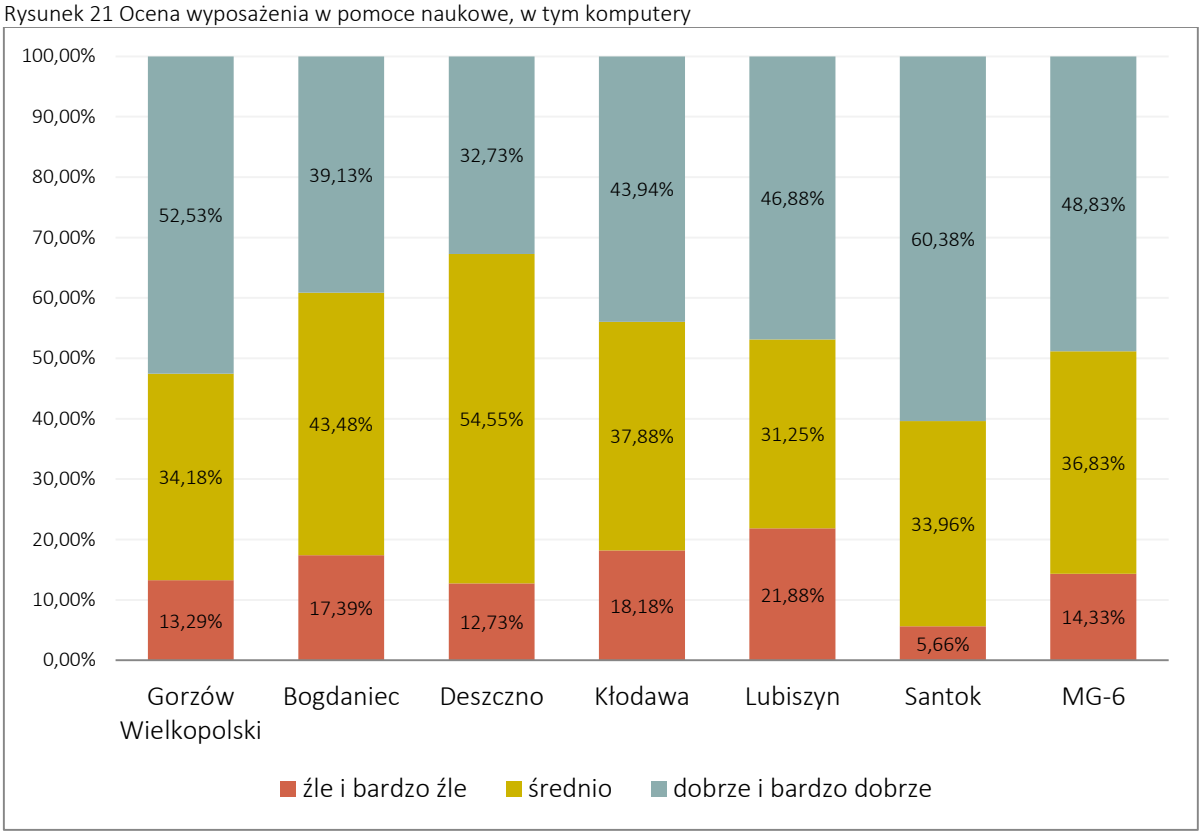
Rysunek 20 Ocena jakości obiektów szkolnych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Na wyższym poziomie kształtuje się ocena wyposażenia w pomoce naukowe – 44% ocenia tą zmienną pozytywnie, 37,9% wybrało ocenę przeciętną. Poziom odnotowanych odpowiedzi negatywnych jest w tym zakresie jednak ciągle wysoki – 18,2% (wskazania – źle i bardzo źle).

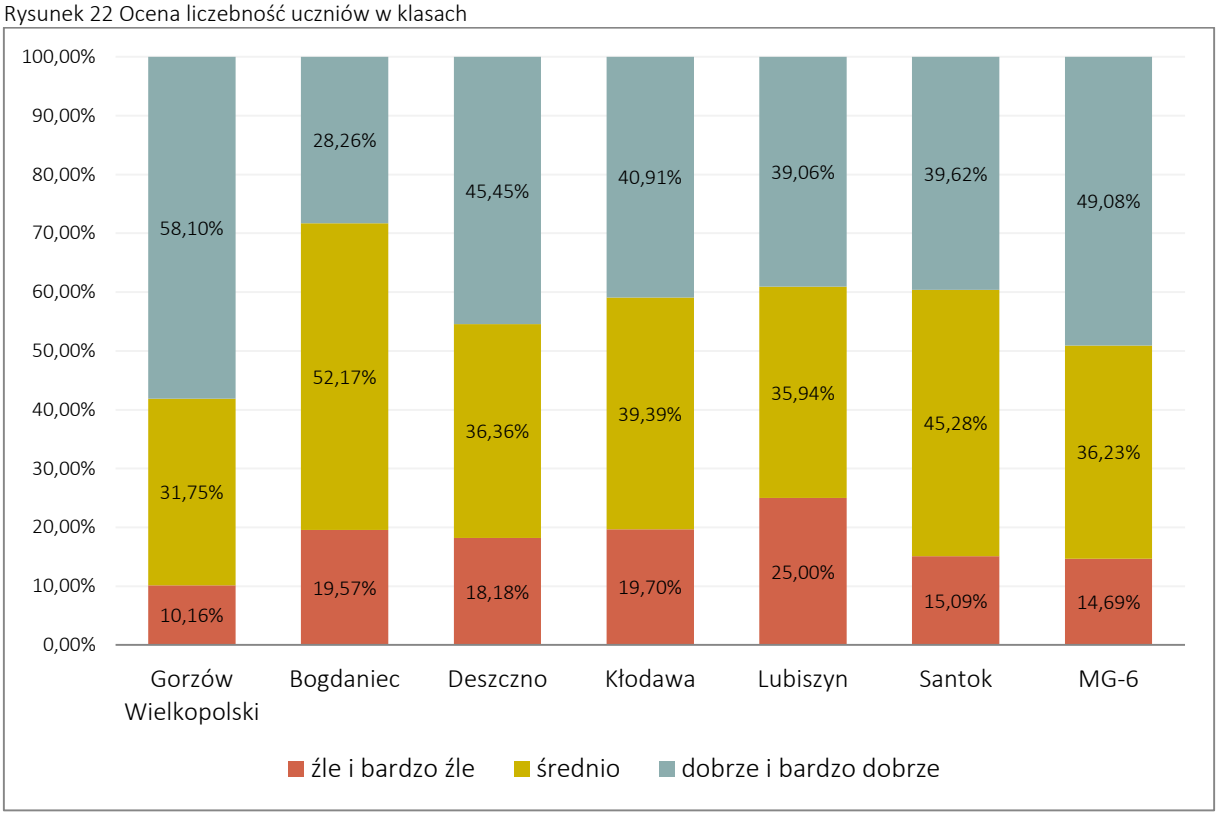
Rysunek 21 Ocena wyposażenia w pomoce naukowe, w tym komputery

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W przypadku oceny liczebności uczniów w klasie najczęstszymi odpowiedziami były bardzo dobrze i dobrze (40,9%) to jednak ogólny jej poziom należy ocenić jako przeciętny - 39,4% odpowiedzi średnio, 19,7% bardzo źle i źle.

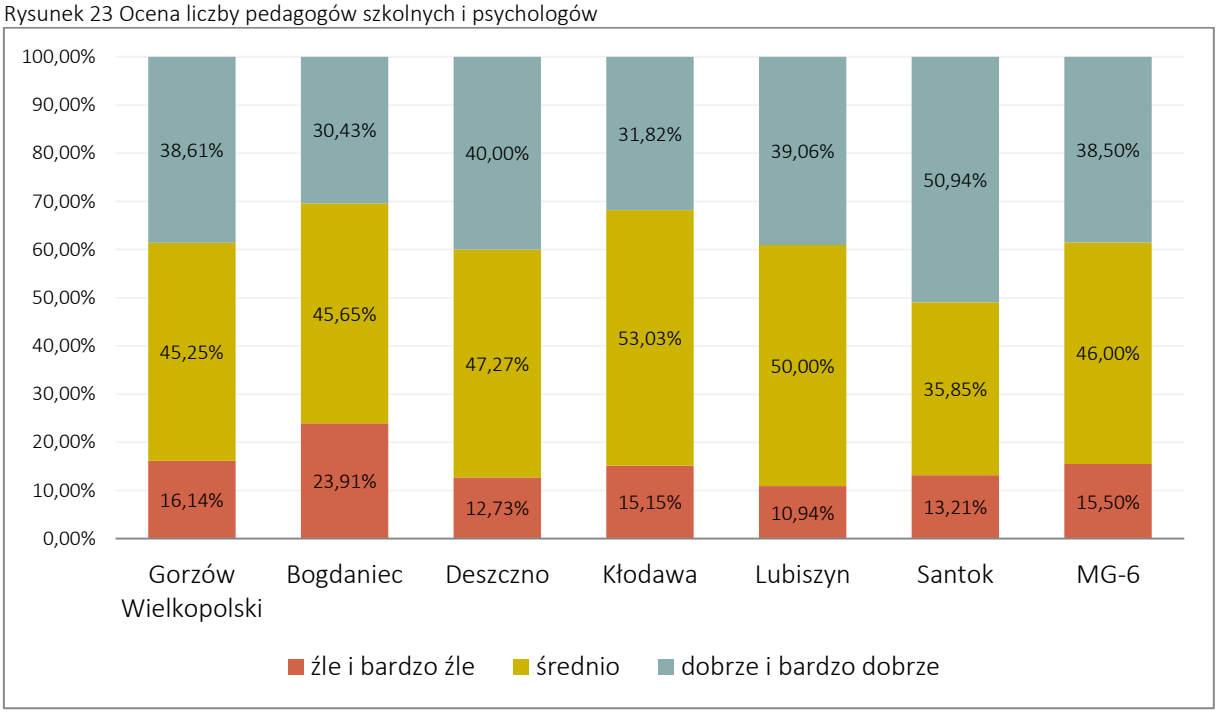
Rysunek 22 Ocena liczebność uczniów w klasach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Szkoła oprócz realizacji funkcji edukacyjnych pełni również ważną rolę miejsc wspierającego wychowanie oraz pomagającego uczniom w określonych, często trudnych, sytuacjach. Dla realizacji tego drugiego zadania konieczne jest dysponowanie odpowiednimi kadrami. Ocena liczby pedagogów i psychologów w gminie Kłodawa kształtuje się na przeciętnym poziomie – 53% ocen średnich. Jako bardzo niski należy ocenić, w odniesieniu do innych gmin wskaźnik odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze – 31,8%, który był niższy wyłącznie w gminie Bogdaniec.

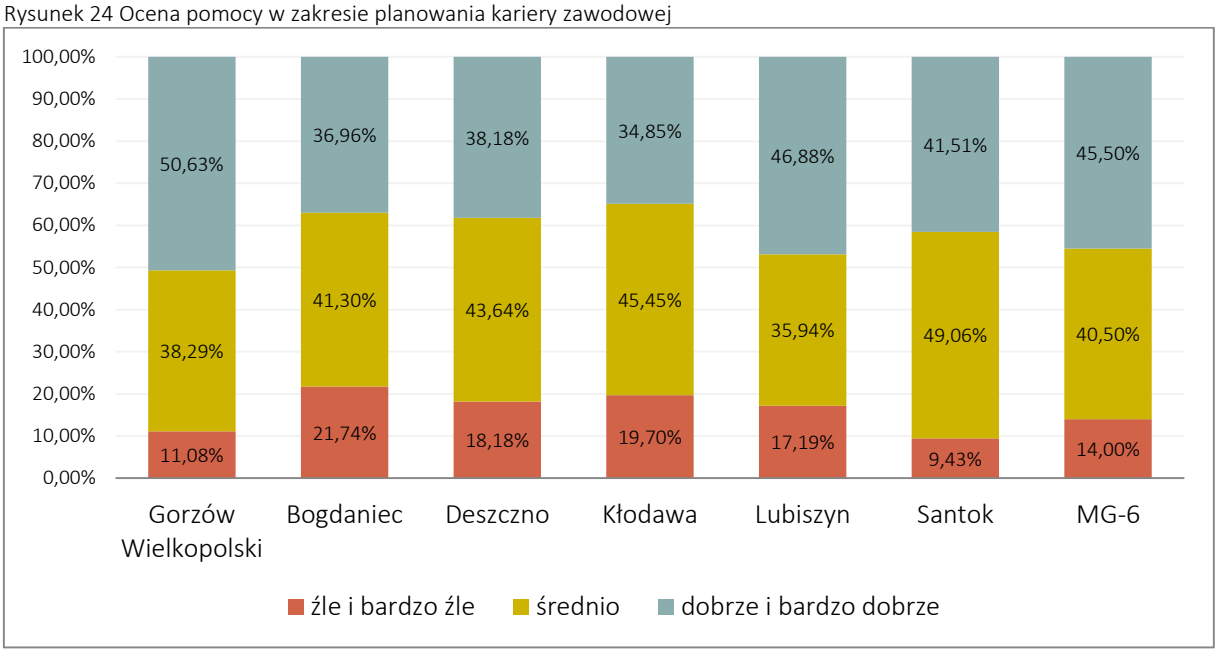
Rysunek 23 Ocena liczby pedagogów szkolnych i psychologów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zadaniem szkoły jest również pomoc w zaplanowaniu kariery zawodowej – rola ta jest co raz ważniejsza z punktu widzenia wdrażanych zmian w edukacji, prowadzących do co raz wcześniejszej specjalizacji. W tym obszarze zwraca uwagę jeden z wyższych wskaźników odpowiedzi negatywnych – 19,7% (wyżej tylko w gminie Bogdaniec) i najniższy w MG-6 wskaźnik osób zadowolonych.

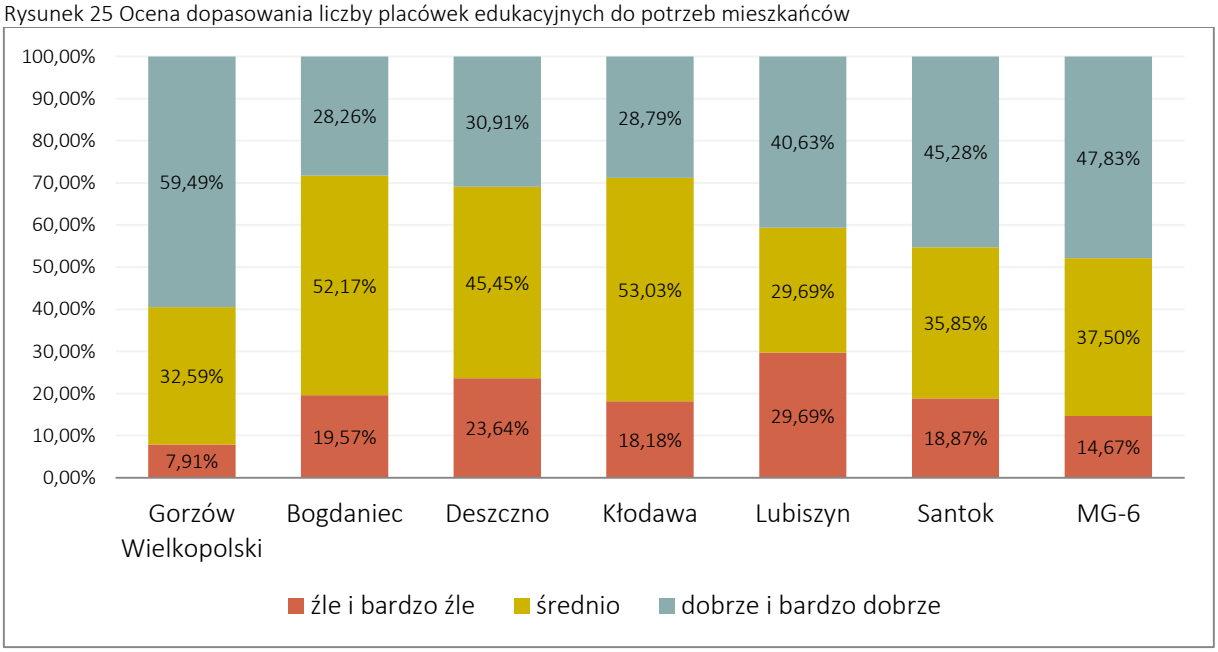
Rysunek 24 Ocena pomocy w zakresie planowania kariery zawodowej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Obciążone wydatkami w obszarze edukacji samorządy terytorialne mają ograniczone możliwości w zakresie dostosowywania liczby placówek oświatowych do rosnących oczekiwań mieszkańców. Dopasowanie liczby placówek edukacyjnych do potrzeb mieszkańców w gminie oceniane jest przeciętnie (53%), zadowolony jest blisko co trzeci mieszkaniec, niezadowoleni stanowią blisko 20%.

Rysunek 25 Ocena dopasowania liczby placówek edukacyjnych do potrzeb mieszkańców

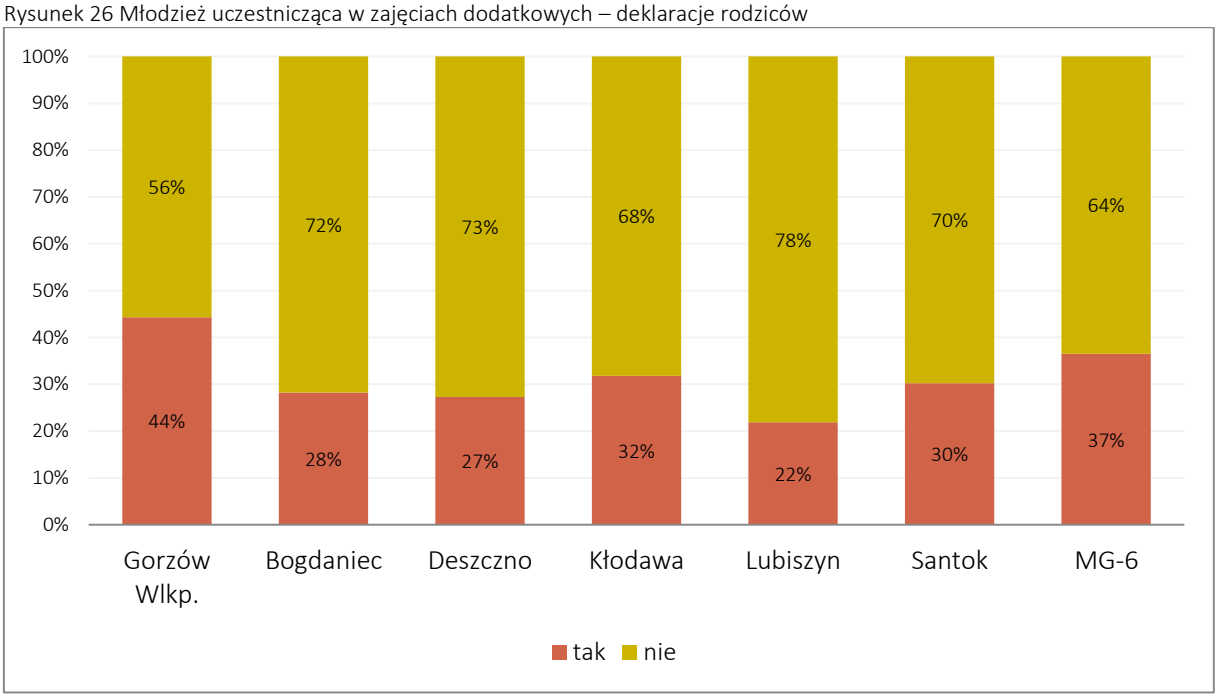

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ważnym elementem składającym się na ocenę systemu kształcenia jest dostępność zajęć dodatkowych. Zajęcia podstawy programowej są realizowane w ramach obowiązku prawnego nałożonego na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, jakość ich kształcenia może być porównywana na podstawie testów. Zajęcia dodatkowe przyczyniają się do poprawy wyników uczniów, jak również stanowią ważne uzupełnienie procesu kształcenia.

W gminie Kłodawa, wskaźnik ten jest na bardzo niskim poziomie 32%, przy czym, co warto podkreślić, jest on najwyższy wśród wszystkich gmin wiejskich. Sytuacja taka jest niestety charakterystyczna dla wielu obszarów wiejskich.

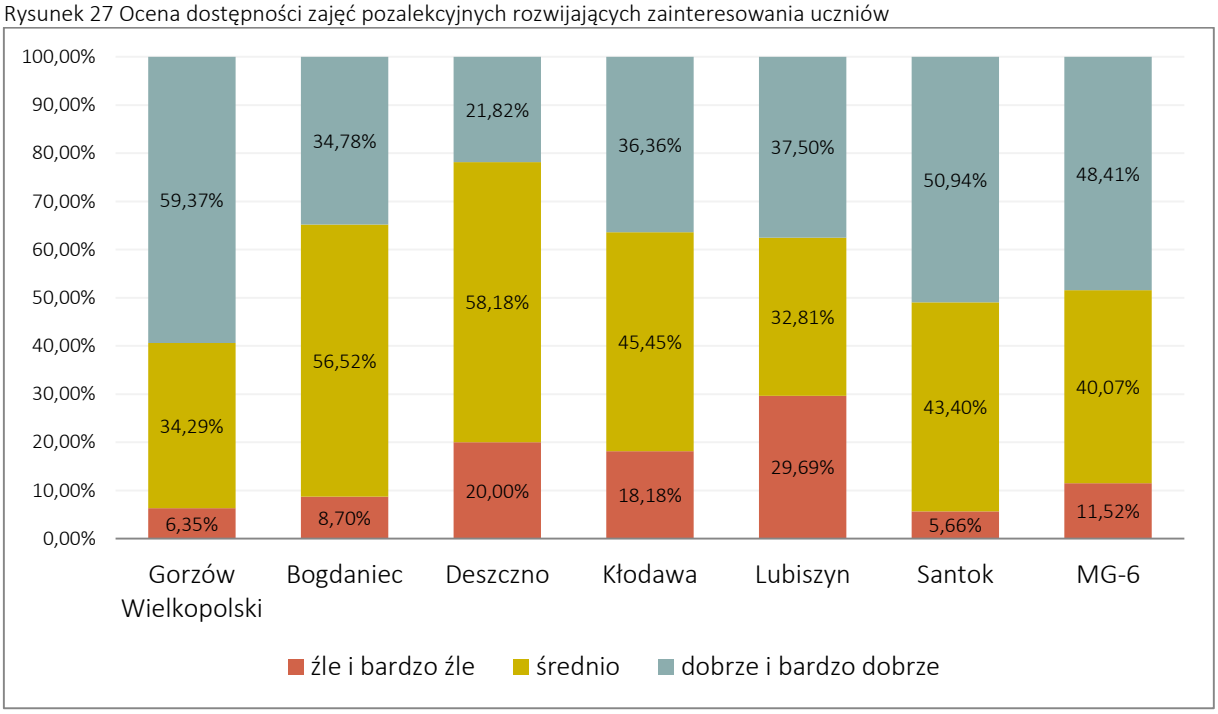
Rysunek 26 Młodzież uczestnicząca w zajęciach dodatkowych – deklaracje rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ocena dostępności zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów oceniana jest jako przeciętna (45,4%). Jednocześnie jednak odsetek niezadowolonych jest stosunkowo wysoki (18,2%).

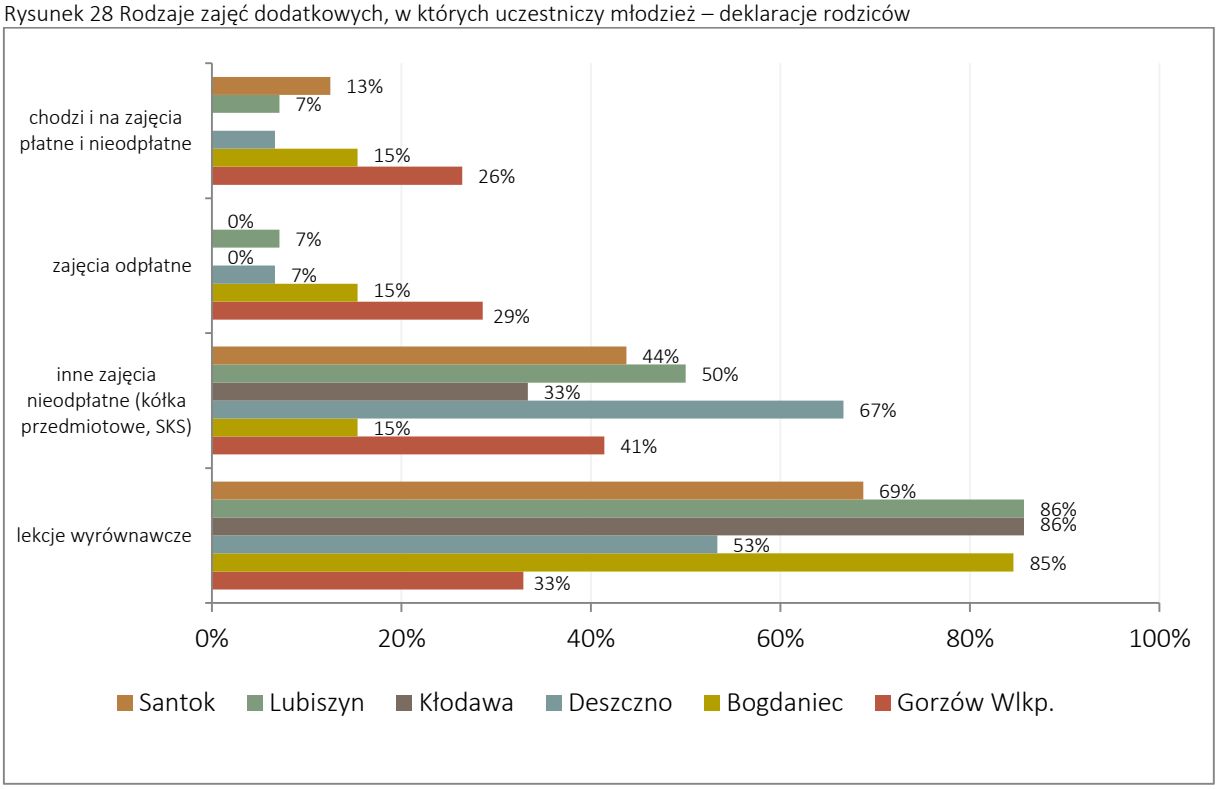
Rysunek 27 Ocena dostępności zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W zakresie rodzajów zajęć dodatkowych zdecydowanie dominują lekcje wyrównawcze (86%), uczestnictwo w pozostałych zajęciach nieodpłatnych zadeklarowało 33% rodziców uczniów. Odsetek zajęć wyrównawczych, jako głównych, w których uczestniczy młodzież jest charakterystyczny również dla większości pozostałych obszarów wiejskich MG-6.

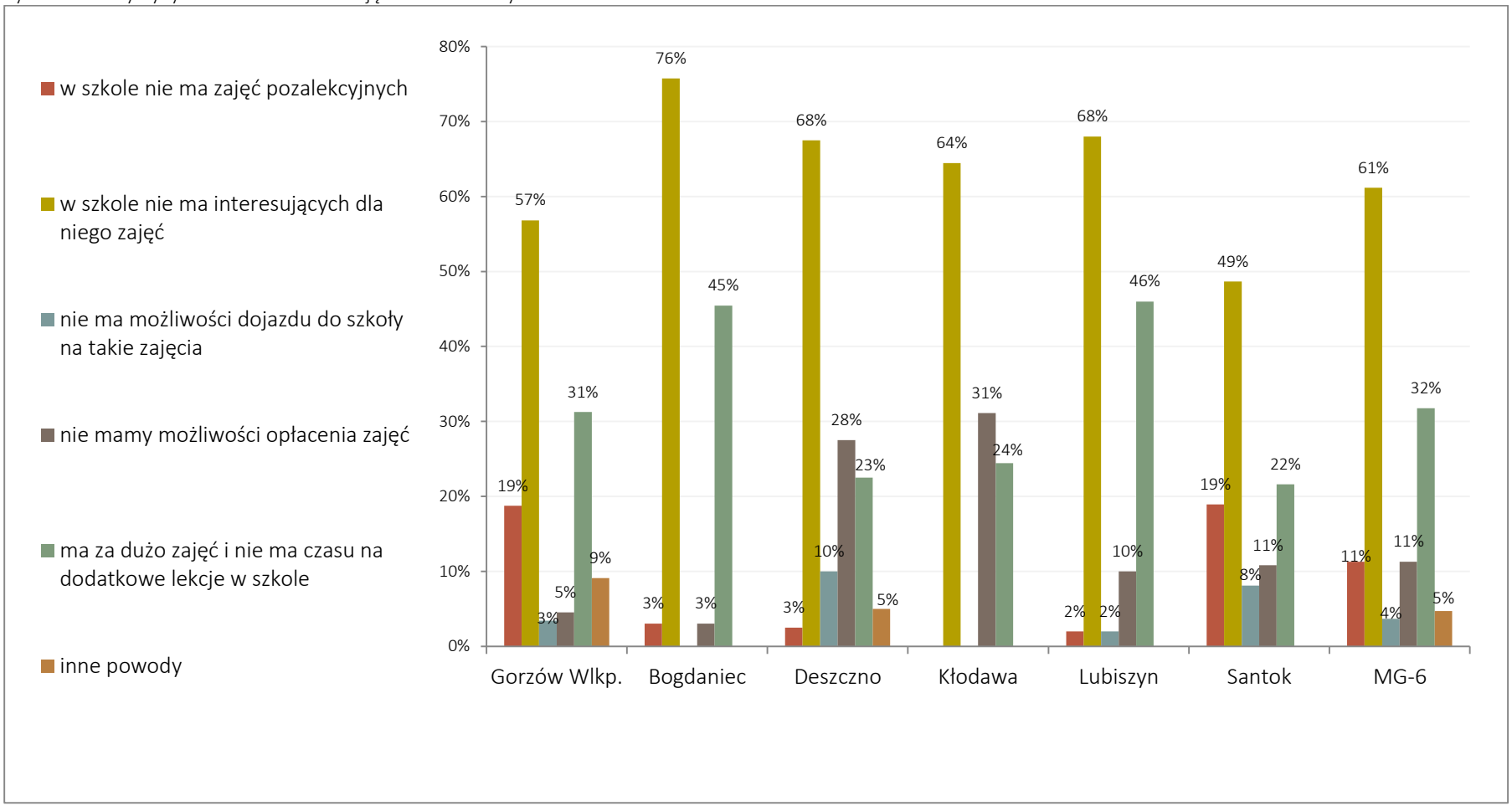
Rysunek 28 Rodzaje zajęć dodatkowych, w których uczestniczy młodzież – deklaracje rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zdaniem rodziców główną przyczyną nieuczestniczenia w zajęciach dodatkowych jest brak możliwości uczestniczenia w zajęciach, które interesują młodzież (64%). Jednocześnie duża część rodziców wskazuje na znaczne obciążenie liczbą standardowych zajęć (24%), która uniemożliwia zaangażowanie się w dodatkowe, jak również na brak możliwości sfinansowania zajęć odpłatnych (31%).

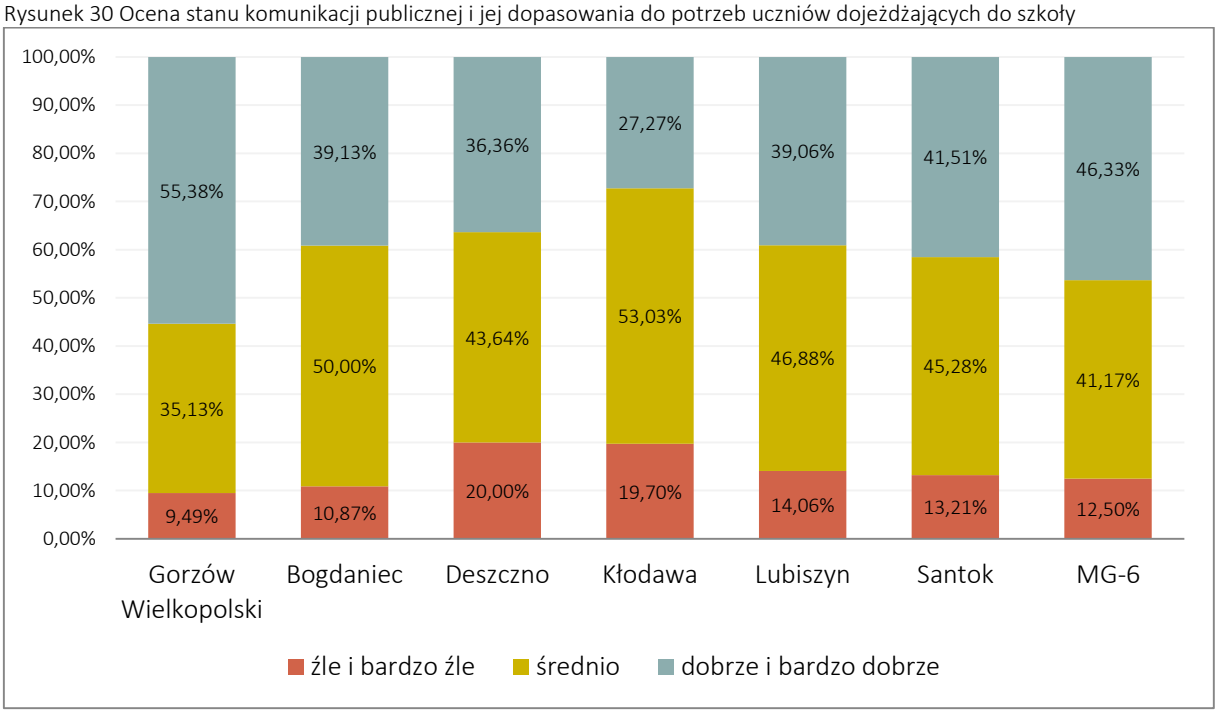
Rysunek 29 Przyczyny nieuczestniczenia w zajęciach dodatkowych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zwłaszcza na terenach wiejskich komunikacja umożliwiająca dotarcie do szkoły odgrywa kluczowe znaczenie. W gminie Kłodawa odnotowano najbardziej krytyczną ocenę stanu komunikacji i jej dostosowania do potrzeb uczniów – blisko 20% rodziców ocenia ją źle lub bardzo źle, a 53% przeciętnie. Oceny pozytywne stanowią jedynie 27,7%, co jest najniższym wynikiem w całym MG-6.

Rysunek 30 Ocena stanu komunikacji publicznej i jej dopasowania do potrzeb uczniów dojeżdżających do szkoły

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.3. Badanie młodzież

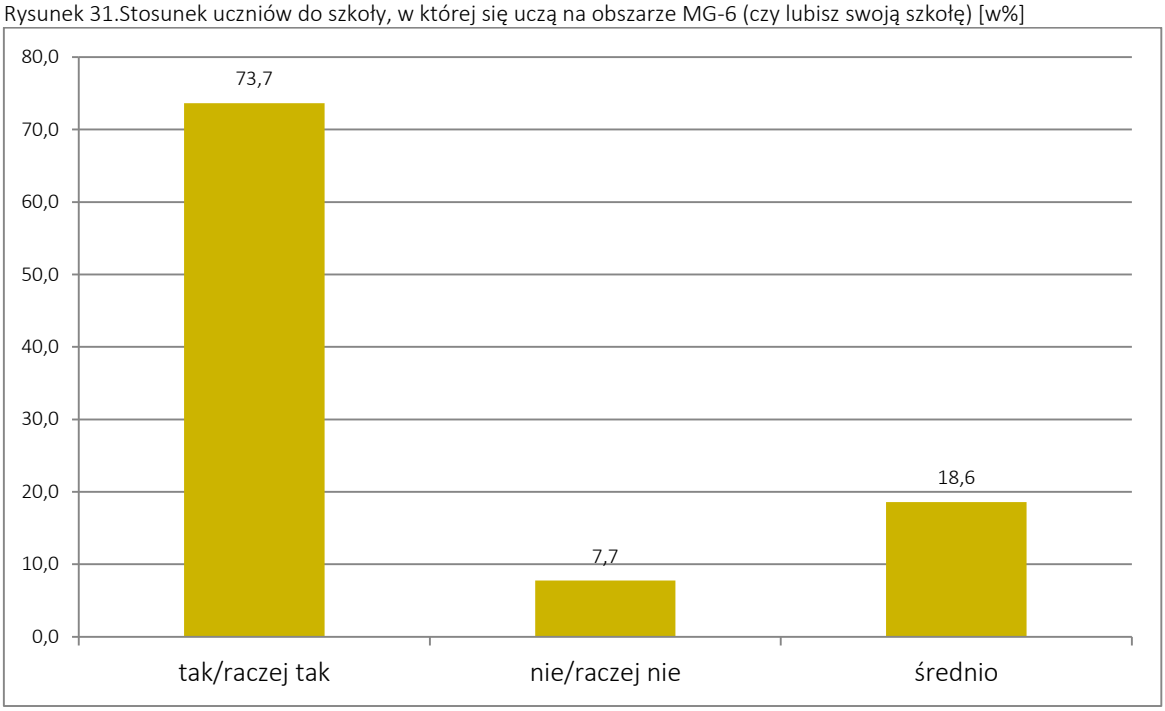
3.3.1. Ocena systemu

Uczniowie z obszaru MG-6 w zdecydowanej większości wyrażają pozytywne opinie o placówkach edukacyjnych. Na pytanie czy lubisz swoją szkołę blisko 74% uczniów odpowiedziało pozytywnie. Bardzo niski odsetek odpowiedzi negatywnych wynikać może z dobrej jakości infrastruktury oraz bogatej i dobrej jakościowo oferty edukacyjnej.

Badanie ankietowe wykazało, że w Kłodawie 68% uczniów pozytywnie oceniło szkołę do której uczęszczają. Dla porównania w Gorzowie Wielkopolskim aż 78% uczniów lubi swoją szkołę, podczas gdy średnio na obszarze gmin wiejskich MG-6 jedynie 58%. Jest to o tyle zaskakujące, że gminy wiejskie obszaru MG-6 oferują bardzo dobre warunki do nauki, zwłaszcza

pod względem jakości infrastruktury i wyposażenia (choć należy wziąć pod uwagę, że w badaniu ankietowym na obszarach wiejskich brali udział jedynie gimnazjaliści).

Rysunek 31.Stosunek uczniów do szkoły, w której się uczą na obszarze MG-6 (czy lubisz swoją szkołę) [w%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

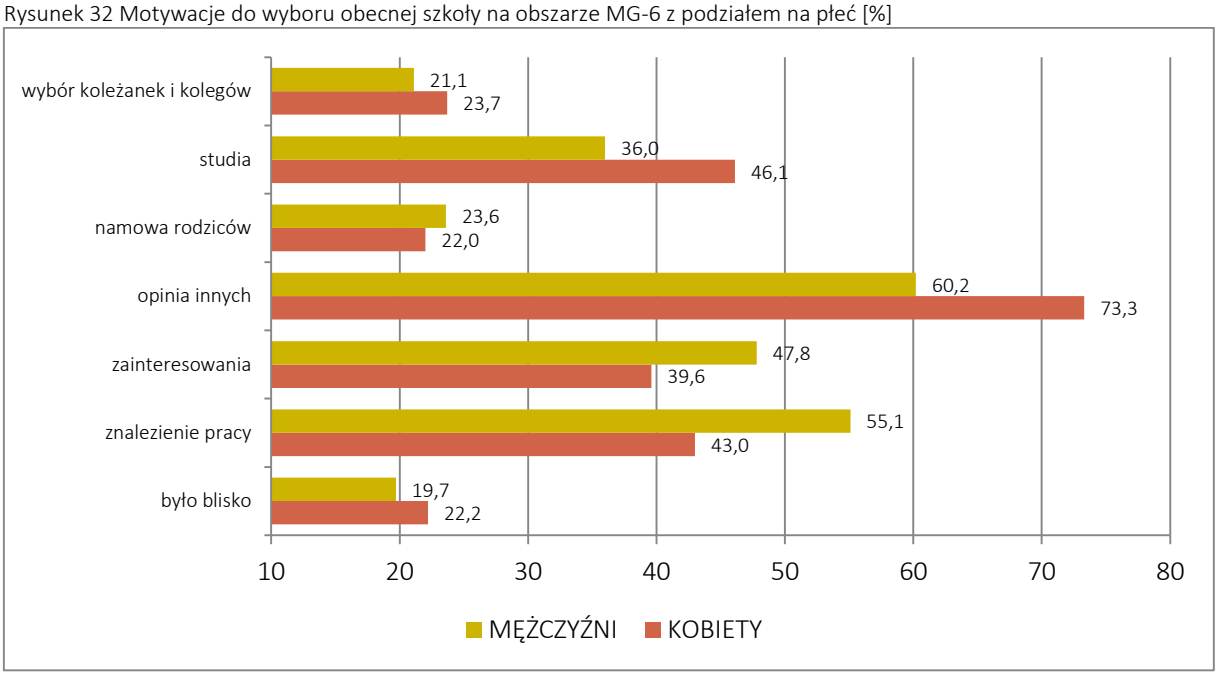
Młodzież w wyborze kierunku kształcenia i rodzaju szkoły kieruje się w głównej mierze opinią innych. Ponad 73% uczniów i 60 % uczennic kierowało się opinią osób trzecich w wyborze szkoły. Mężczyźni częściej niż kobiety wybierają szkołę pod względem możliwości znalezienia pracy. Natomiast kobiety w większym stopniu decydują o wyborze kształcenie pod kątem przyszłych studiów.

W przypadku gminy Kłodawa blisko 70% gimnazjalistów zadeklarowało, że wybrało szkołę ze względu na fakt, że była ona blisko położona od miejsca zamieszkania oraz za namową rodziców. Uczniowie gimnazjalni z Kłodawy, nie kierowali się wyborem szkoły ze względu na przyszłe studia i możliwość znalezienia pracy.

Uczniowie i uczennice z obszaru MG-6 wykazują bardzo silne nastroje migracyjne. Badanie ankietowe wykazało, że jedynie 26 na 100 uczniów i uczennic zamierza zamieszkać na obszarze MG-6. Młodzież w największym stopniu deklaruje zamieszkanie na obszarach

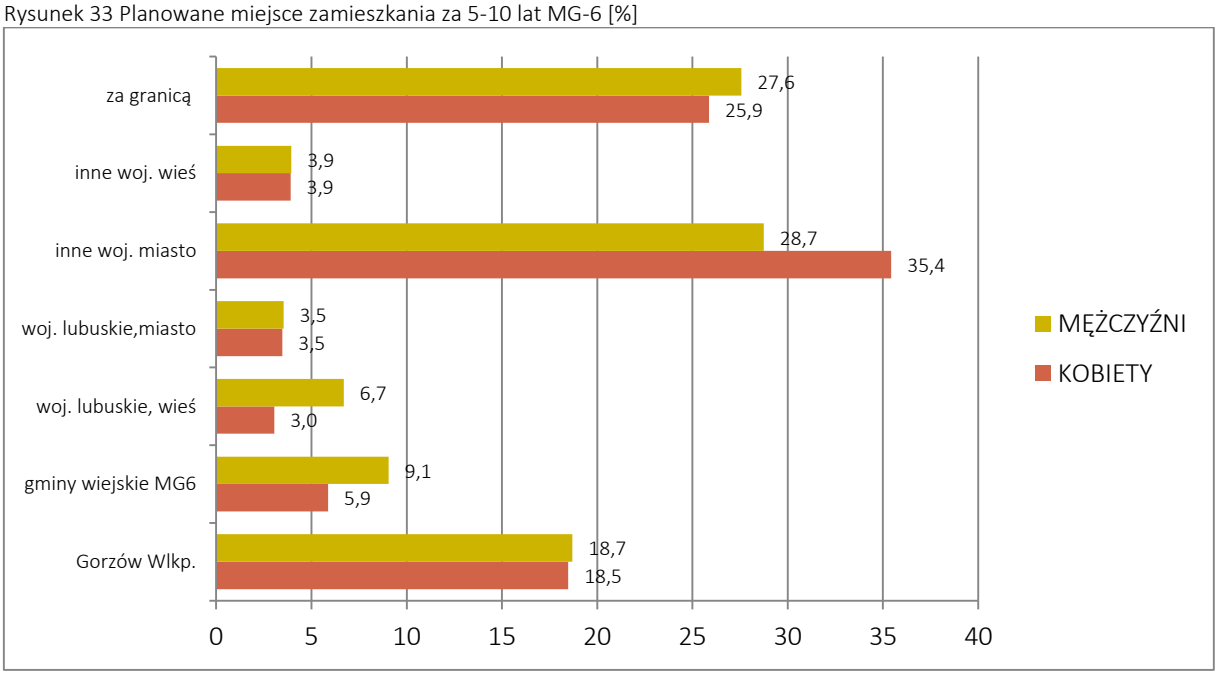
miejskich w innym województwie. Dużą popularnością cieszy się opcja wyjazdu za granicę (ponad 25% uczniów i uczennic deklaruje ten kierunek przyszłego zamieszkania).

Rysunek 32 Motywacje do wyboru obecnej szkoły na obszarze MG-6 z podziałem na płeć [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 33 Planowane miejsce zamieszkania za 5-10 lat MG-6 [%]

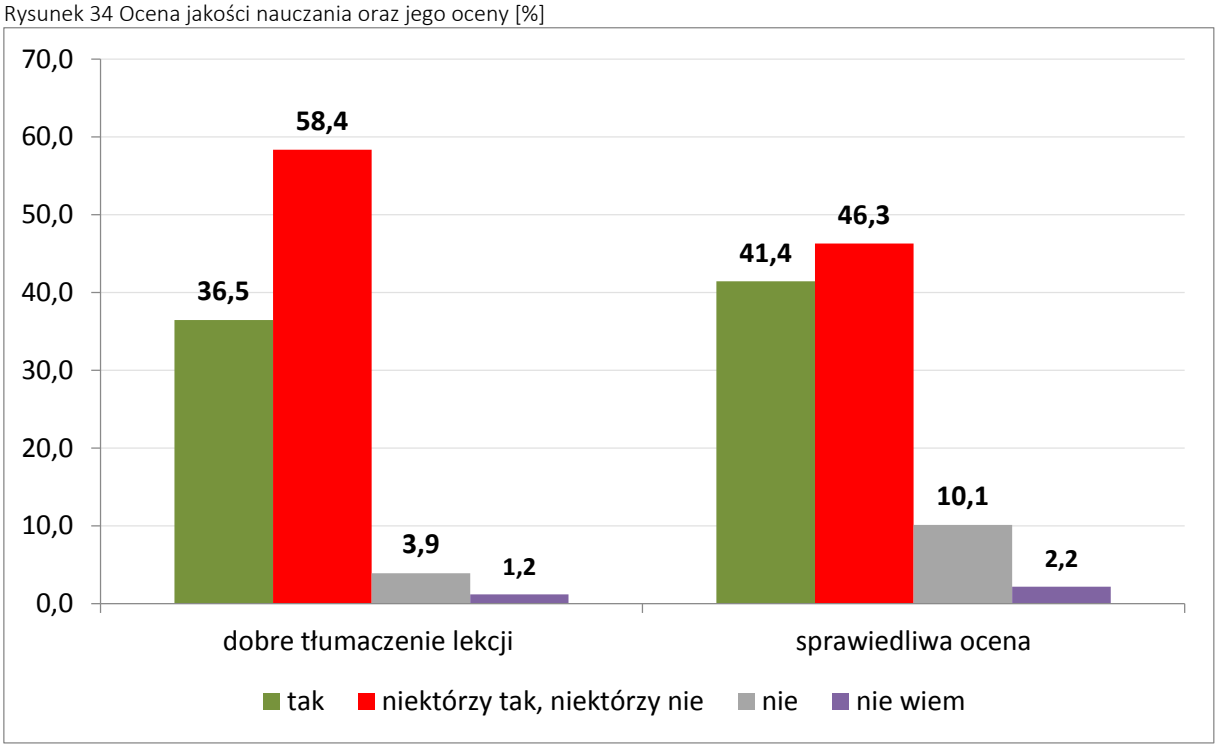

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.3.2. Podstawa programowa

Jedną z ważniejszych funkcji szkoły jest jakość nauczania. Odpowiadając na pytanie czy nauczyciele tłumaczą w sposób prawidłowy lekcje uczniowie dokonywali w bezpośredni sposób oceny jakości usług społecznych w dziedzinie edukacji. Aż 36% uczniów uważa, że nauczyciele dobrze tłumaczą lekcje, a 41% jest zdania, że sprawiedliwie oceniają uczniów. Na uwagę zasługuje bardzo niski odsetek uczniów uważających, że lekcje są źle tłumaczone.

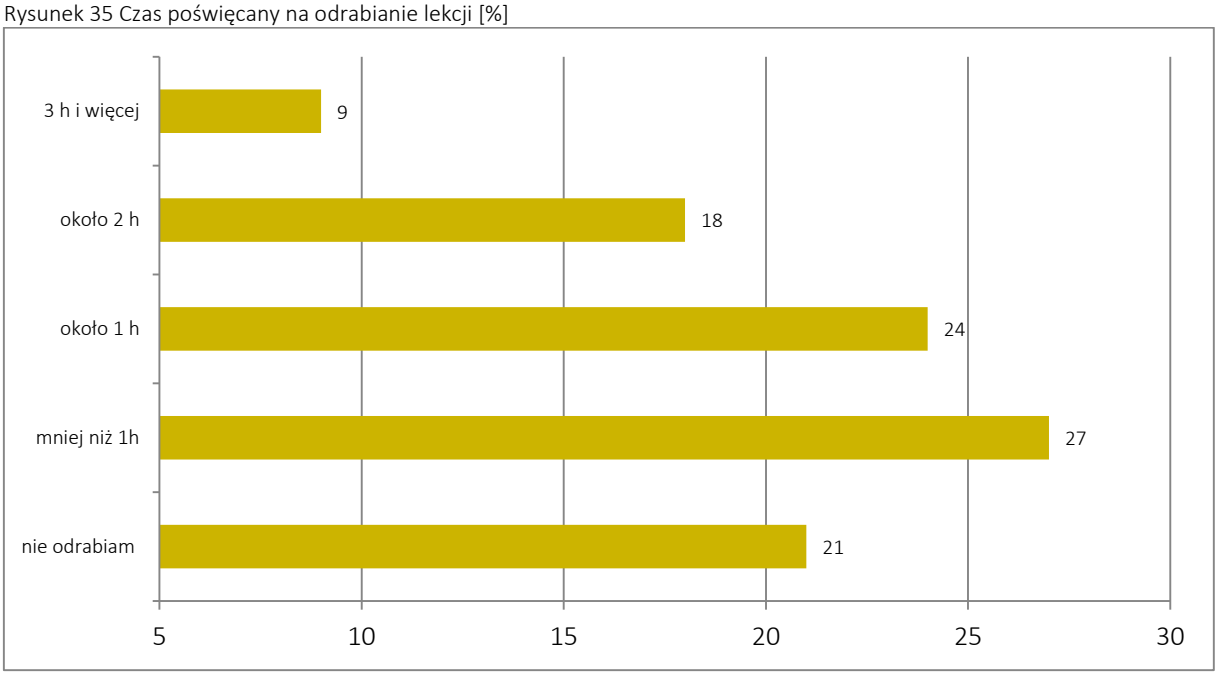
Rysunek 34 Ocena jakości nauczania oraz jego oceny [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Na pytanie ile czasu zajmuje ci odrabianie lekcji uczniowie szkół na obszarze MG-6 odpowiedzieli, że około godziny. Jeżeli uczniowie mają problemy w odrabianiu lekcji, z reguły korzystają z pomocy koleżeńskiej (w formie pomocy w lekcjach lub ich odpisywaniu). Jeden na trzech uczniów korzysta z płatnych korepetycji. Na uwagę zasługuje fakt, że aż 28% korzysta z dodatkowych, bezpłatnych dla uczniów zajęć prowadzonych przez nauczycieli przedmiotowych. Świadczy to o bardzo dużej aktywności szkół w dziedzinie świadczenia usług publicznych w dziedzinie edukacji na obszarze ZCG MG-6.

Rysunek 35 Czas poświęcany na odrabianie lekcji [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 12 Jak sobie radzisz z odrabianiem lekcji (kto ci pomaga) [%]

Sposób na odrabianie lekcji	Tak	Nie
Tłumaczy ktoś z kolegów	63	26
Odpisuję lekcje od innych	55	31
Rodzice lub ktoś z rodziny, znajomi rodziców (bezpłatne)	46	48
Uczę się dobrze i nie mam problemów z odrabianiem lekcji	40	23
Chodzę na płatne korepetycje	30	67
Nauczyciele poza lekcjami na dodatkowych bezpłatnych lekcjach	28	63

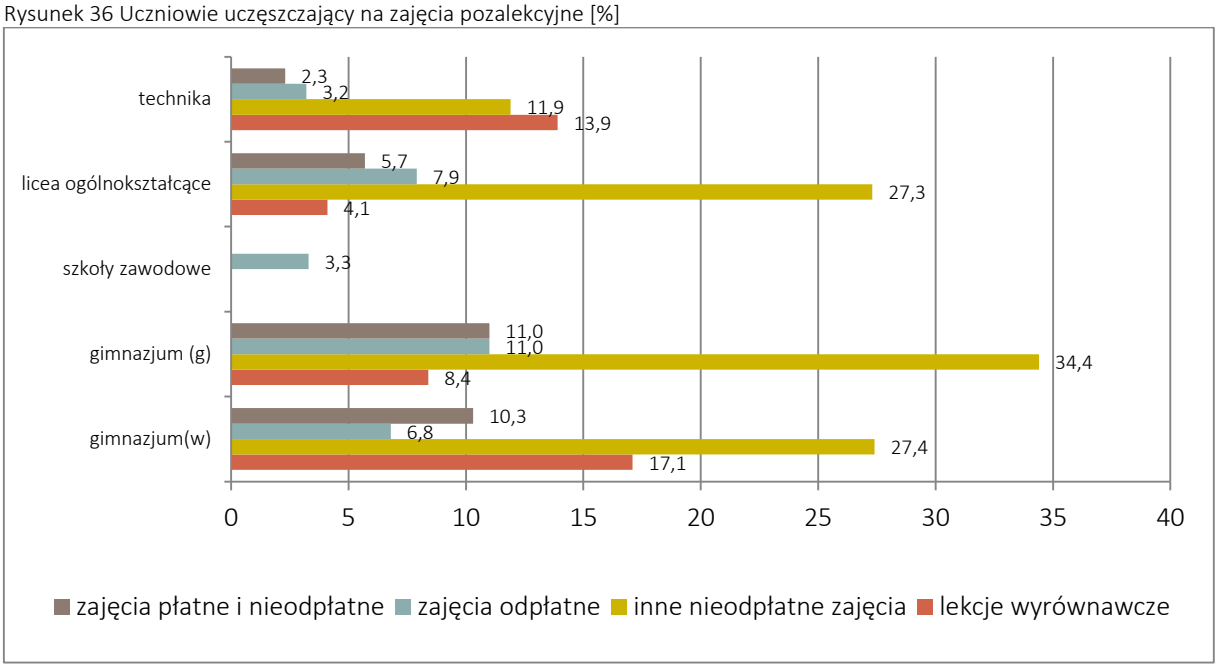
xródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.3.3. Oferta dodatkowa

Badania ankietowe dowiodły, że co trzeci uczeń uczęszcza na zajęcia pozalekcyjne w szkołach. Zdecydowanie najpopularniejszą formą zajęć w liceach ogólnokształcących i gimnazjach są zajęcia nieodpłatne (kółka przedmiotowe, SKS, itp.). Należy zwrócić uwagę na fakt, że ponad 17% gimnazjalistów uczęszcza na zajęcia wyrównawcze, co może świadczyć o występujących problemach edukacyjnych na obszarze MG-6. Jednakże analiza wyników nauczania

w gimnazjach nie wykazuje znacznej różnicy w wynikach nauczania w gimnazjach na obszarach wiejskich i miejskich MG-6.

Rysunek 36 Uczniowie uczęszczający na zajęcia pozalekcyjne [%]

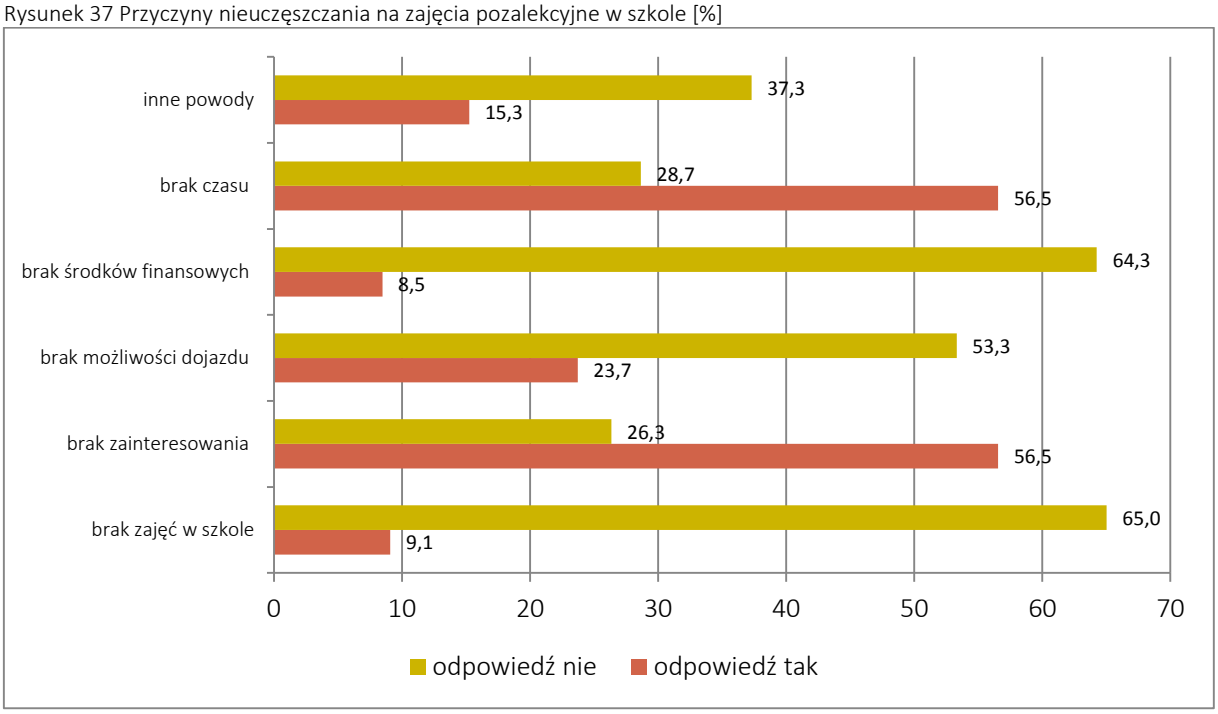

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych; (g) – Gorzów Wielkopolski, (w) obszary wiejski MG-6

Spośród 650 uczniów, którzy zadeklarowali w ankiecie fakt nieuczęszczania na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne w szkole, aż 56% wskazało, że głównym powodem jest fakt, że w szkole nie ma dla nich interesujących zajęć oraz po prostu brak czasu.

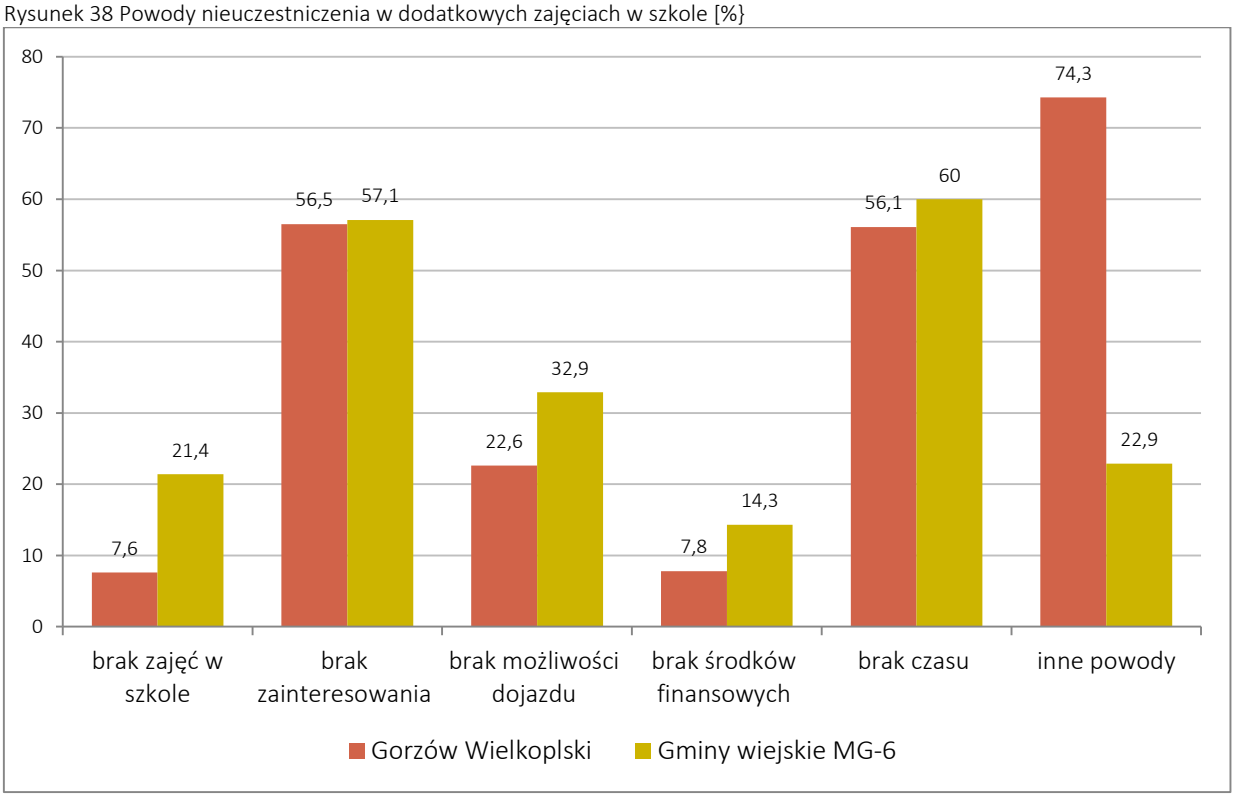
Jednocześnie aż 65% uczniów wskazuje, że powodem nie uczęszczania na dodatkowe zajęcia jest brak wystarczającej oferty. Dowodzi to powszechnie wyrażanej opinii, że zajęcia dodatkowe nie są wystarczająco interesujące dla młodzieży.

Rysunek 37 Przyczyny nieuczęszczania na zajęcia pozalekcyjne w szkole [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 38 Powody nieuczestniczenia w dodatkowych zajęciach w szkole [%}

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Komunikacja stanowi jedną z podstawowych barier uczestnictwa w zajęciach dodatkowych dla uczniów z obszarów wiejskich. Aż 33% z nich uważa to za główną przyczynę, przy 23% uczniów z Gorzowa Wielkopolskiego.

Uczniowie pobierający naukę w szkołach na obszarach wiejskich w większym stopniu odczuwają brak organizacji zajęć dodatkowych w szkołach. Aż 21% spośród nieuczestniczących w dodatkowych zajęciach z nich wskazuje na ten powód.

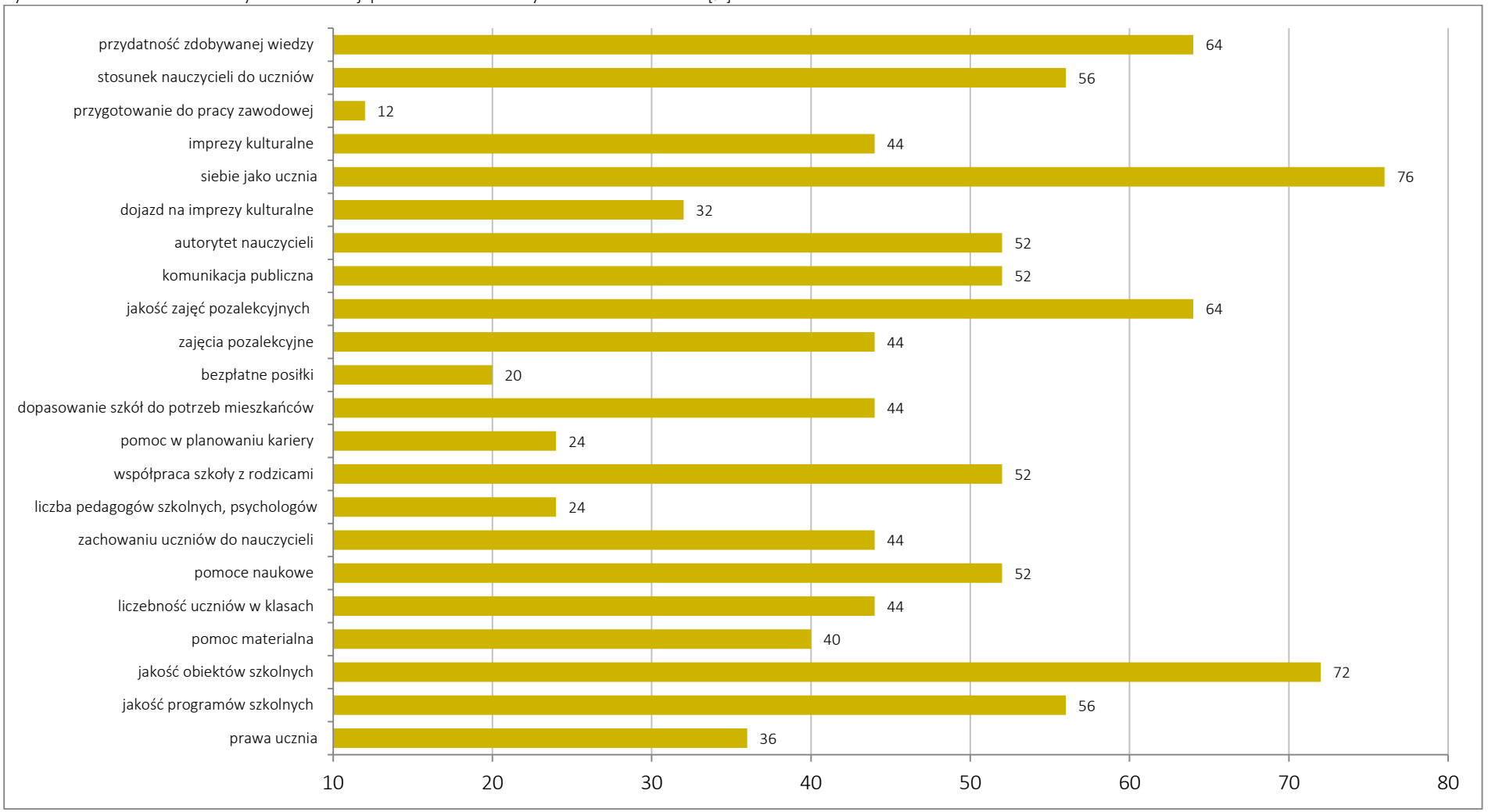
3.3.4. Szczegółowa ocena

Kłodawa jest gminą, która w sposób szczególny traktuje edukację. W ostatnich latach zainwestowała znaczne środki na modernizację obiektów oświatowych. Starania władz gminy zyskały przychylność uczniów, spośród których aż 72% ocenia jakość obiektów szkolnych jako dobra i bardzo dobrą.

Uczniowie pobierający naukę w Kłodawie zwrócili ponadto szczególną uwagę wysoką jakość pomocy naukowych (52% ocen pozytywnych) oraz jakość programów szkolnych a zwłaszcza jakość zajęć pozalekcyjnych, które są oceniane dobrze i bardzo dobrze przez 64% ankietowanych uczniów . Ponadto uczniowie potwierdzili znaczną przydatność zdobywanej wiedzy dla dalszej nauki i życia zawodowego (64% odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze) – co należy uznać za ważny sygnał w ocenie jakości nauczania. Jednakże na uwagę zasługują niskie oceny działalności szkoły w zakresie wychowania (odczuwalna przez uczniów niska liczba pedagogów szkolnych i psychologów) oraz w zakresie pomocy socjalnej (dostęp do bezpłatnych posiłków).

Jedynym aspektem oceny poszczególnych elementów systemu edukacji, który uzyskał w skali ZCG MG-6 więcej negatywnych niż pozytywnych odpowiedzi jest możliwość dojazdu komunikacją publiczną na imprezy kulturalne i sportowe. W skali Związku poziom odpowiedzi uznających ten aspekt działalności edukacyjnej wyniósł 17%. Uczniowie w gminie Kłodawa ocenili go znacznie lepiej (32% odpowiedzi pozytywnych). Jest to zatem obszar działań edukacyjnych wymagający od władz gminy znacznej poprawy.

Rysunek 39 Ocena elementów systemu edukacji przez uczniów – oceny dobre i bardzo dobre [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

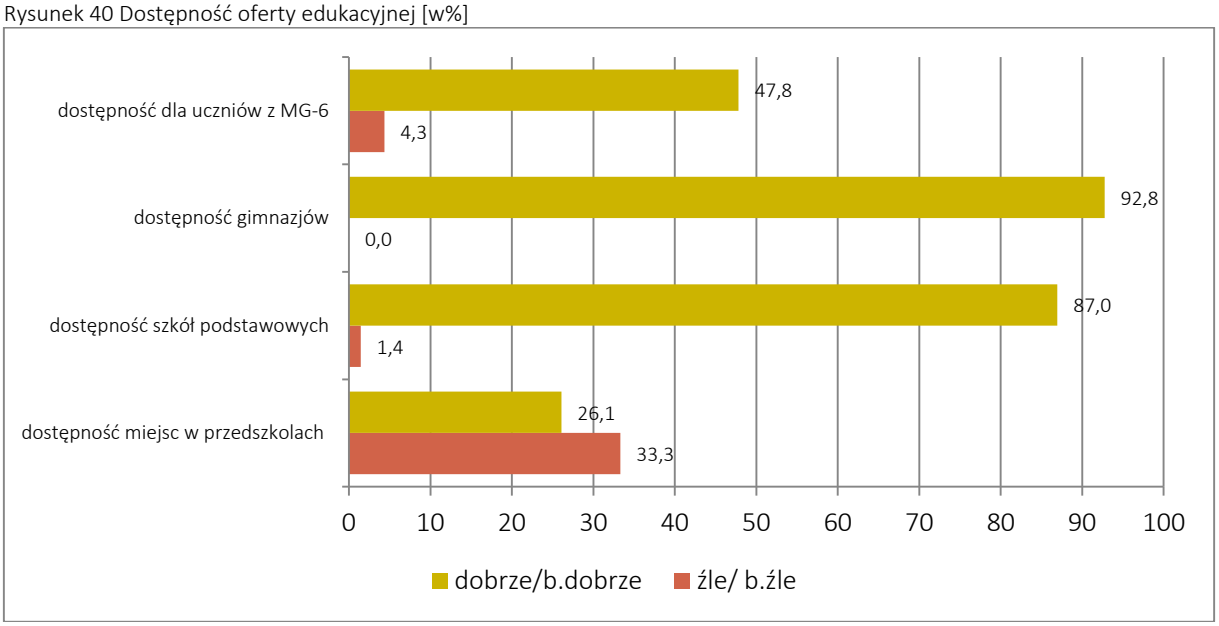
3.4. Badania nauczyciele

3.4.1. Ocena dostępu i jakości

Nauczyciele zatrudnieni w placówkach oświatowych na obszarze MG-6 bardzo dobrze oceniają dostępność do placówek oświatowych, w tym dla mieszkańców z obszarów wiejskich MG-6. Działań naprawczych wymaga zwiększenie dostępu do przedszkoli poprzez stałe zwiększanie w nich liczby miejsc.

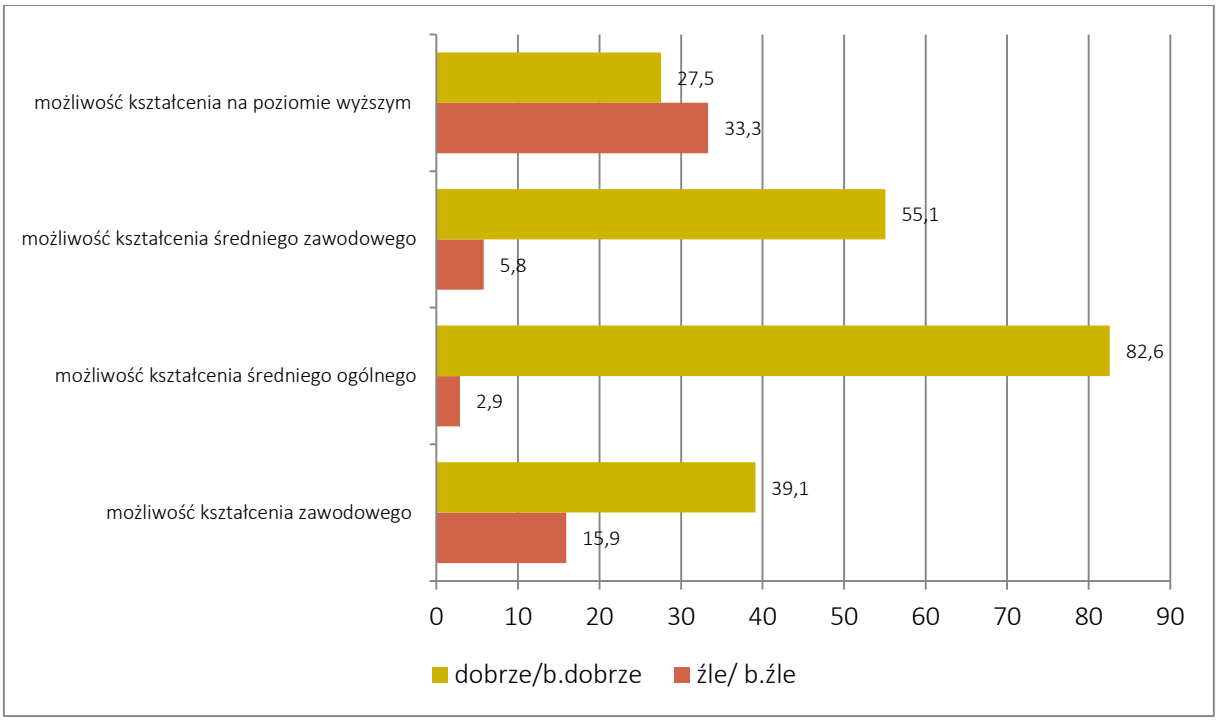
Dostępność do kształcenia w liceach ogólnokształcących jest elementem wyróżniającym ofertę edukacyjną. W opinii aż 83% nauczycieli miasto Gorzów Wielkopolski oferuje bardzo dobre warunki kształcenia na tym poziomie. Badania ankietowe potwierdziły opinię wyrażaną przez ekspertów w dziedzinie edukacji, że miasto Gorzów Wielkopolski nie posiada dobrze rozbudowanej oferty w dziedzinie kształcenia na poziomie wyższym. Brak silnego ośrodka akademickiego skutkuje zwiększoną migracją młodzieży do innych ośrodków miejskich (badania wykazały, że 4 na 10 uczniów chce mieszkać za granicą lub w innym mieście w Polsce). Jeden z komentarzy w ankietach trafnie wskazuje problem: „Gorzów nie jest atrakcyjnym miejscem uczenia się i studiowania, dlatego większość młodzieży wybiera większe ośrodki akademickie".

Rysunek 40 Dostępność oferty edukacyjnej [w%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 41 Możliwości kształcenia na obszarze MG-6 [%]

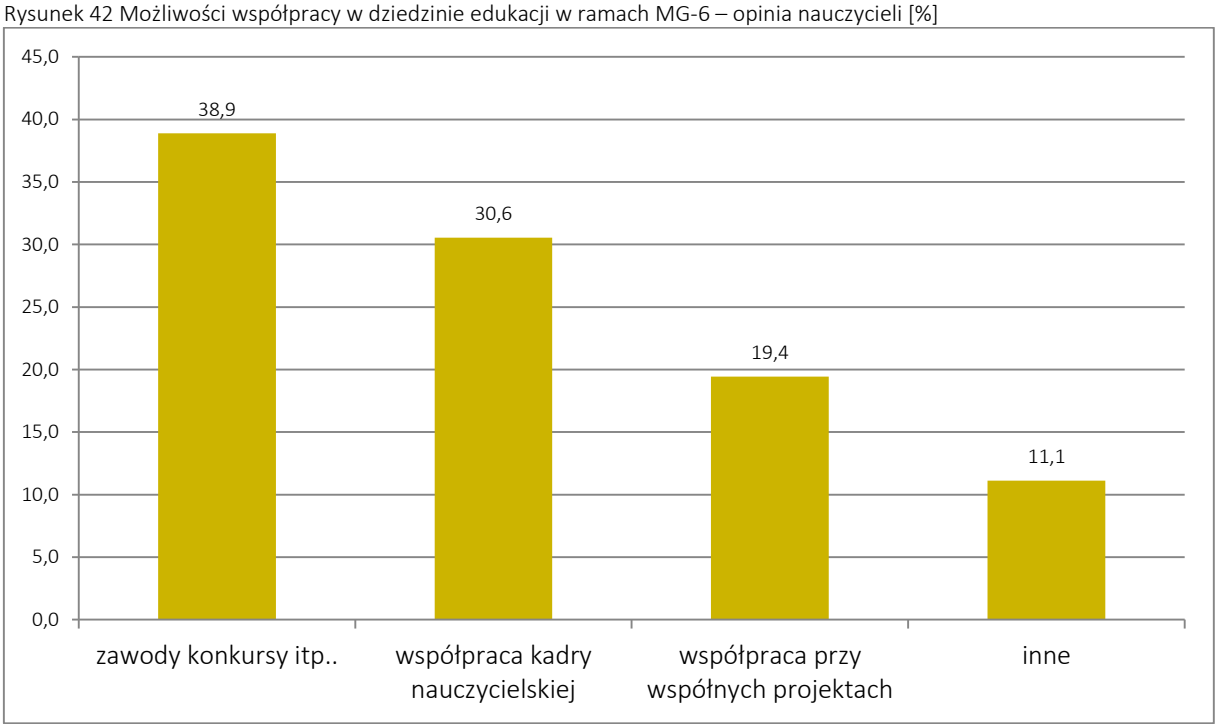

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.4.2. Ocena współpracy MG-6

Wywiady pogłębione z ekspertami w dziedzinie edukacji poprzedzające badania ankietowe wskazały na duże możliwości współpracy w dziedzinie edukacji na obszarze ZCG MG-6. Oczekiwania ekspertów co do współpracy w dziedzinie edukacji zostały potwierdzone przez nauczycieli w badaniu ankietowym. Priorytetem dla nauczycieli są w pierwszej kolejności wspólne zawody, konkursy, następnie współpraca kadry nauczycielskiej (wymiana doświadczeń) oraz realizacja projektów unijnych. Postulaty ekspertów pokrywają się w pełni z oczekiwaniami kadry nauczycielskiej.

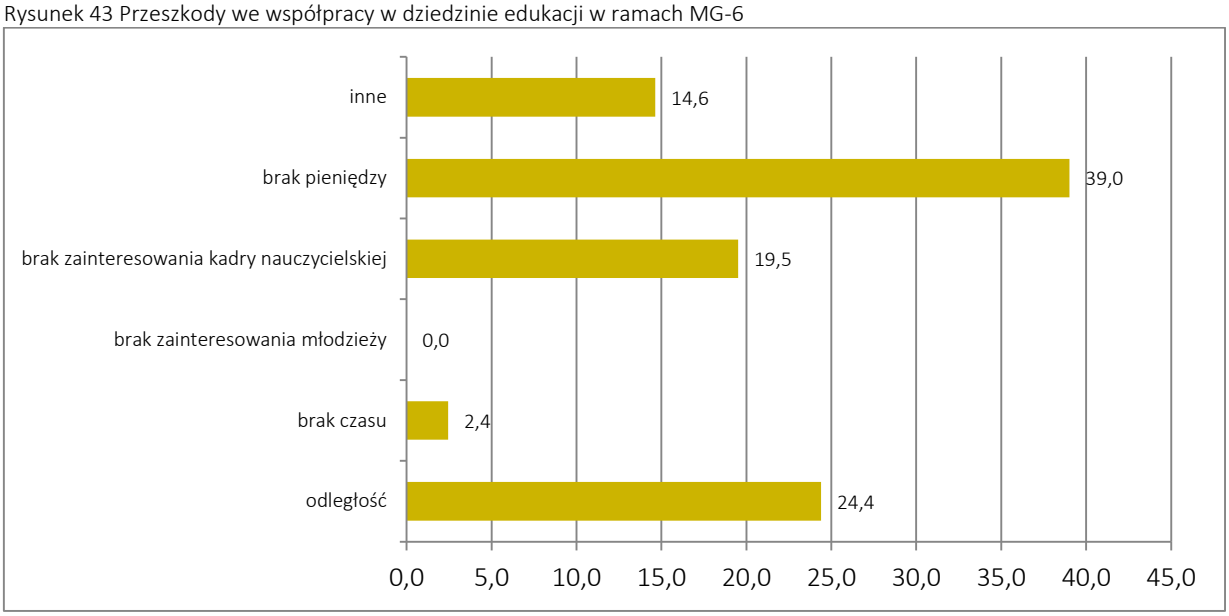
Rysunek 42 Możliwości współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6 – opinia nauczycieli [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Godny podkreślenia w tym momencie jest postulat eksperta z dziedziny edukacji z Gorzowa Wielkopolskiego dotyczący opracowania i wdrożenia porównywalnych parametrów w zakresie oceny jakości kształcenia. Pozwoli to w perspektywie na większą unifikację systemów nauczania oraz stopniowe wdrażanie przez samorządy oraz placówki oświatowe gmin MG-6 systemu EDU (edukacyjna wartość dodana). System pozwala statystycznie wymierzyć wkład szkoły w ten postęp, dzięki temu staje się nieocenionym narzędziem wspólnej analizy wyników nauczania i podnoszenia jakości oferty edukacyjnej. Jest to odpowiedź na dużą barierę systemu edukacji polegającą na braku mechanizmów kontroli klienta nad jakością realizacji usług.

Rysunek 43 Przeszkody we współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6

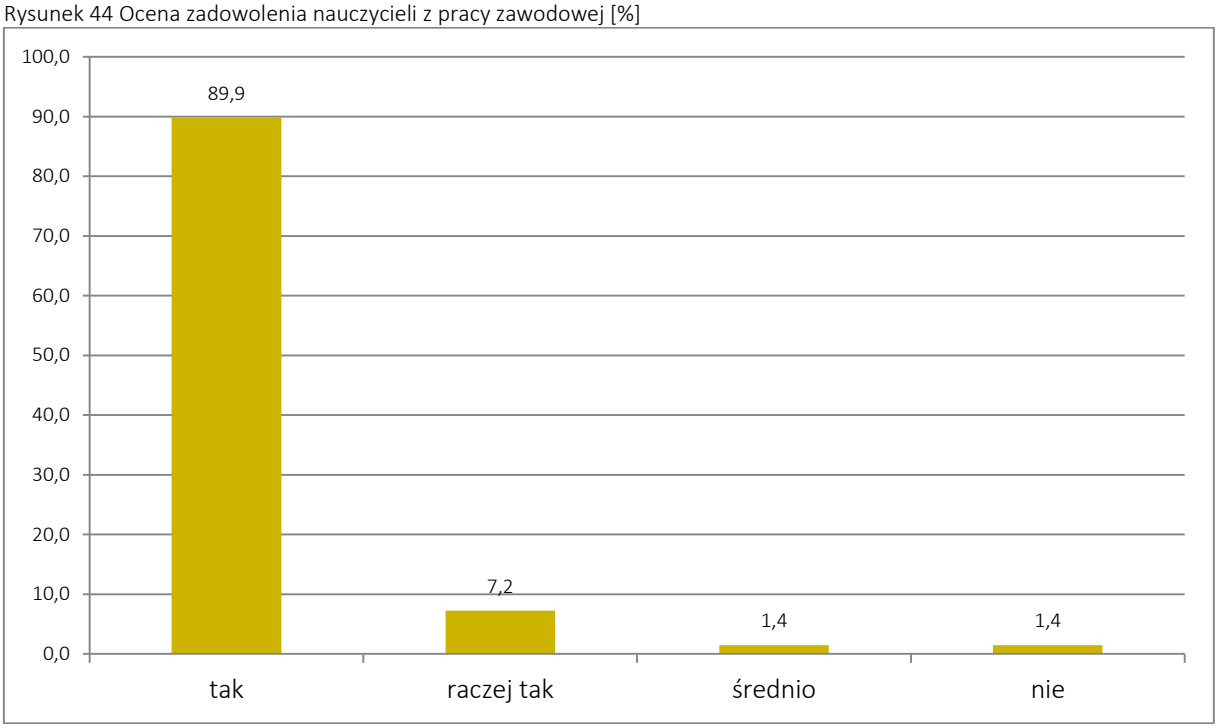
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Do głównych barier we współpracy w dziedzinie edukacji wszystkich gmin MG-6 wskazanych przez nauczycieli należy brak środków finansowych oraz problemy komunikacyjne wynikające ze znacznej odległości między miejscowościami MG-6. Bariery te pokrywają się z tymi wskazanymi przez ekspertów z dziedziny edukacji.

3.4.3. Zadowolenie z pracy

Zdecydowana większość nauczycieli pracujących w szkołach na obszarze MG-6 jest zadowalanych z pracy w szkole. Poziom zadowolenia z pracy nie zależy od rodzaju placówki, płci, ani miejsca pracy.

Rysunek 44 Ocena zadowolenia nauczycieli z pracy zawodowej [%]

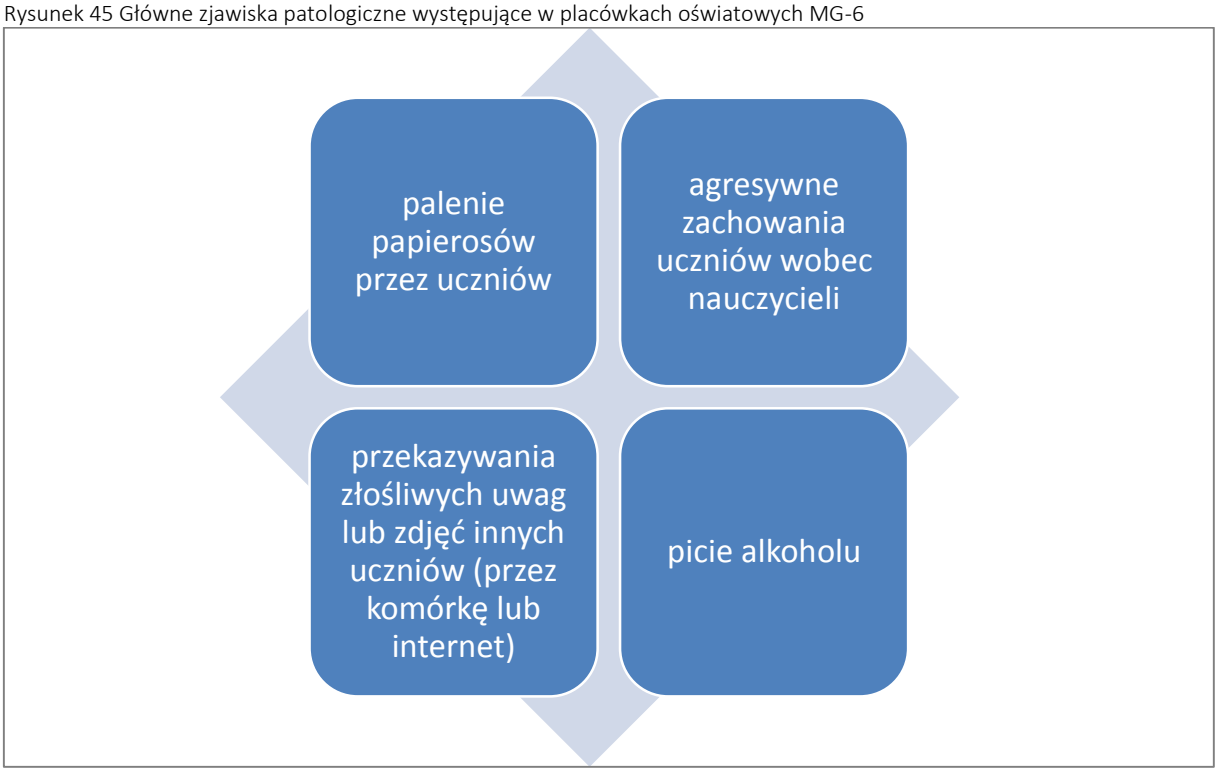
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.4.4. Problemy systemu

Palenie papierosów przez uczniów to największa patologia występująca w szkołach. Aż 36% nauczycieli uważa, że jest to zjawisko występujące bardzo często. Ponadto placówki oświatowe borykają się z problemem agresji (uczniów wobec siebie jak i nauczycieli) oraz piciem alkoholu.

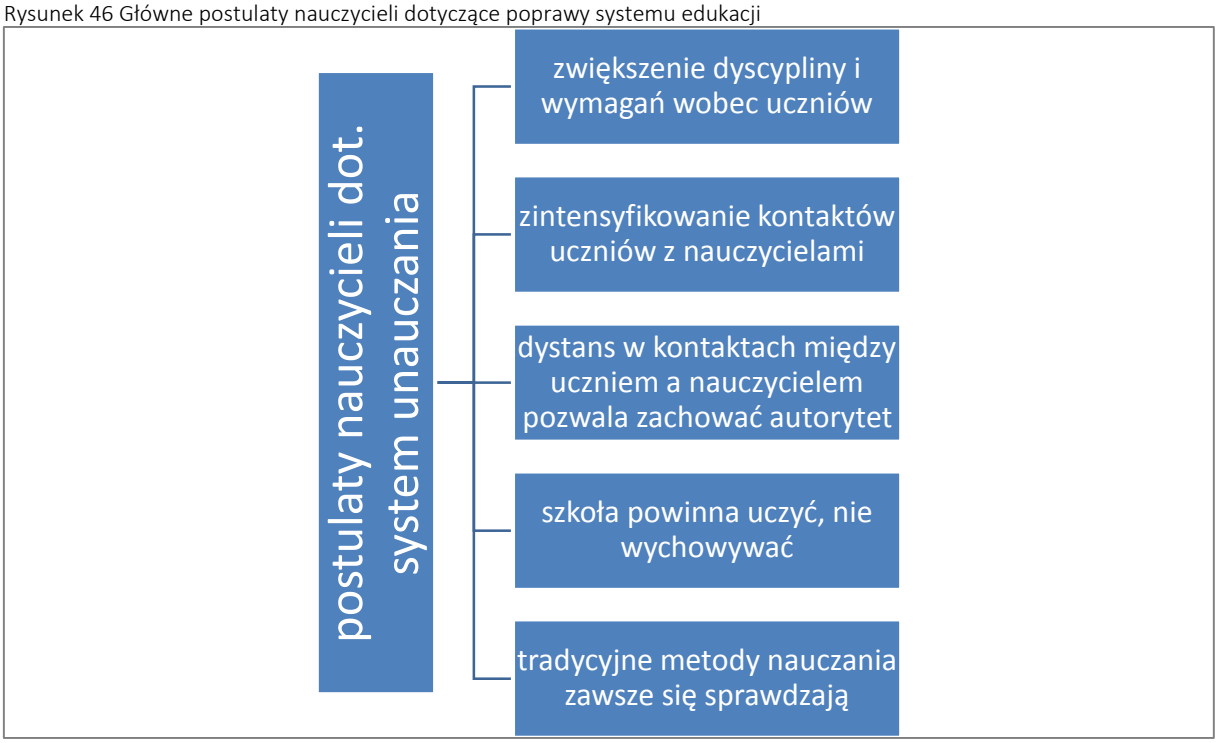
Zdecydowanie największy odsetek nauczycieli (88%) zgadza się z postulatem, że powinno się zwiększać dyscyplinę i wymagania wobec uczniów. Ponadto nauczyciele doceniają mocne strony pracy zespołowej uczniów i intensywne kontakty z nauczycielem. Na uwagę zasługuje fakt, że 4 na 10 nauczycieli zgadza się z poglądem, że szkoła powinna uczyć, nie wychowywać, co może być barierą w rozwoju usług społecznych w dziedzinie edukacji.

Rysunek 45 Główne zjawiska patologiczne występujące w placówkach oświatowych MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 46 Główne postulaty nauczycieli dotyczące poprawy systemu edukacji

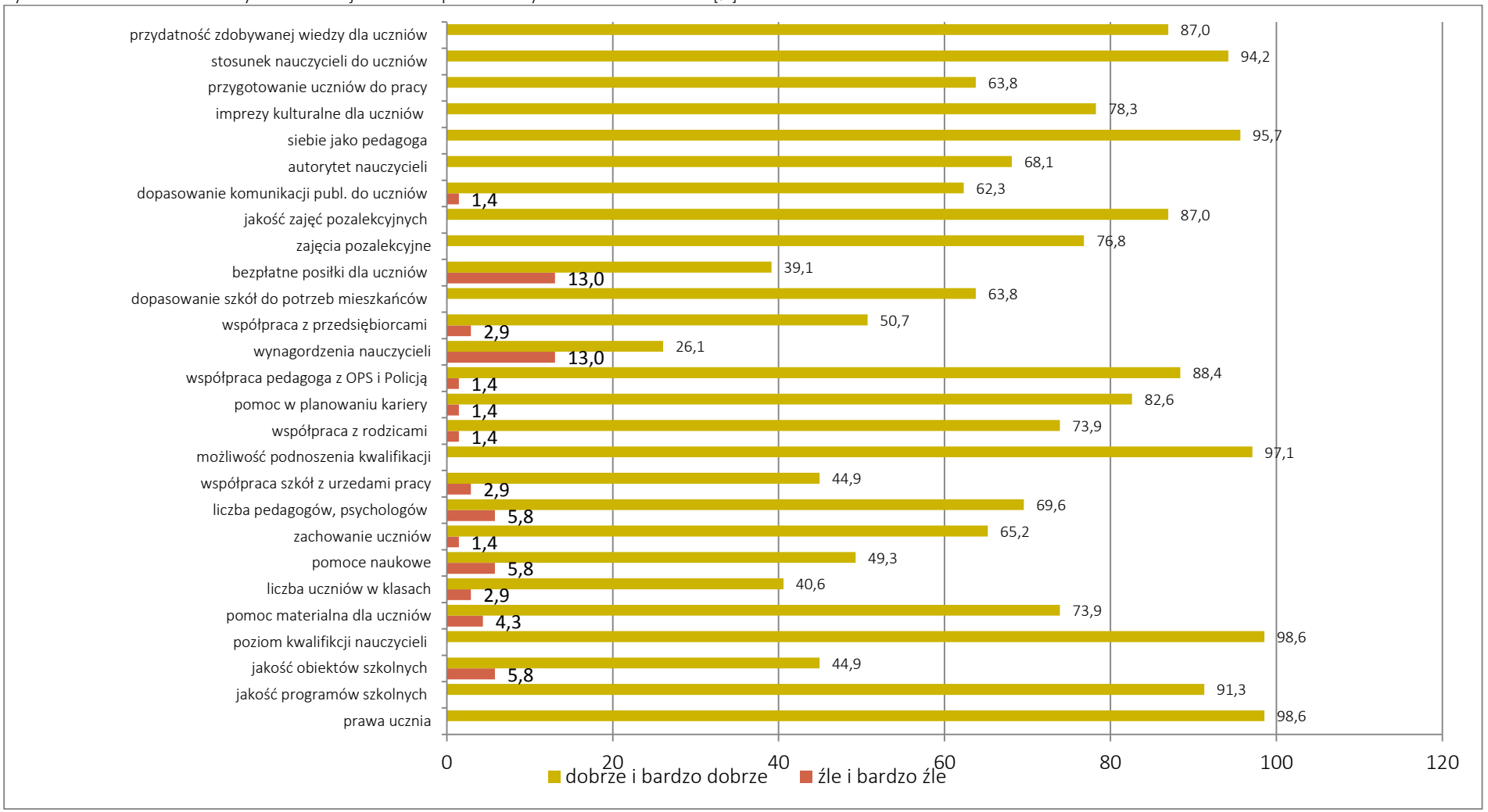
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.4.5. Szczegółowa ocena

Nauczyciele pracujący w publicznych placówkach edukacyjnych MG-6 bardzo pozytywnie oceniają jakość oferty edukacyjnej. Na szczególną uwagę, prócz wysokiej samooceny nauczycieli, zasługuje fakt pozytywnej oceny zajęć pozalekcyjnych oraz jakości oferty edukacyjnej (tylko 3% nauczycieli uważa ofertę zajęć pozalekcyjnych za nieatrakcyjną). Natomiast wśród uczniów odsetek ten jest znacznie wyższy i wynosi 23%. Dowodzi to w sposób jednoznaczny tezy artykułowanej przez ekspertów w dziedzinie edukacji z Gorzowa Wielkopolskiego, że zajęcia pozalekcyjne prowadzone przez nauczyciele tych szkół, w których pracują nie cieszą się dużym powodzeniem wśród uczniów.

W świetle tych badań na szczególną uwagę zasługuje ulepszanie wyposażenia szkół oraz większe dopasowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy. Zaskakujący wydaje się fakt, że uczniowie lepiej niż nauczyciele oceniają dopasowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy.

Rysunek 47 Ocena elementów sytemu edukacji dokonana przez nauczycieli na obszarze MG-6 [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4. Sektor kultury

Kultura należy do tego obszaru zadań samorządu, który wyraźnie pokazuje powiązania między miastem Gorzów Wielkopolski, a gminami sąsiednimi w ramach Związku Gmin MG-6. Miasto dysponuje dobrze rozwiniętą bazą kulturalną, z której chętnie korzystają mieszkańcy gmin tzw. pierścienia Gorzowa. Elementem sprzyjającym poprawie jakości i dostępności usług publicznych w dziedzinie kultury jest to, że każda z instytucji kultury chce przyciągnąć jak najwięcej uczestników podejmowanych przedsięwzięć lub imprez. Kamieniem milowym w rozwoju kultury w Gorzowie Wielkopolskim i MG-6 było utworzenie przy wsparciu Unii Europejskiej Centrum Edukacji Artystycznej - Filharmonia Gorzowska. Jest to nowoczesny, bardzo funkcjonalny obiekt, który w sposób znaczący rozszerzył ofertę kulturalną zarówno miasta, jak i gmin należących do jego pierścienia.

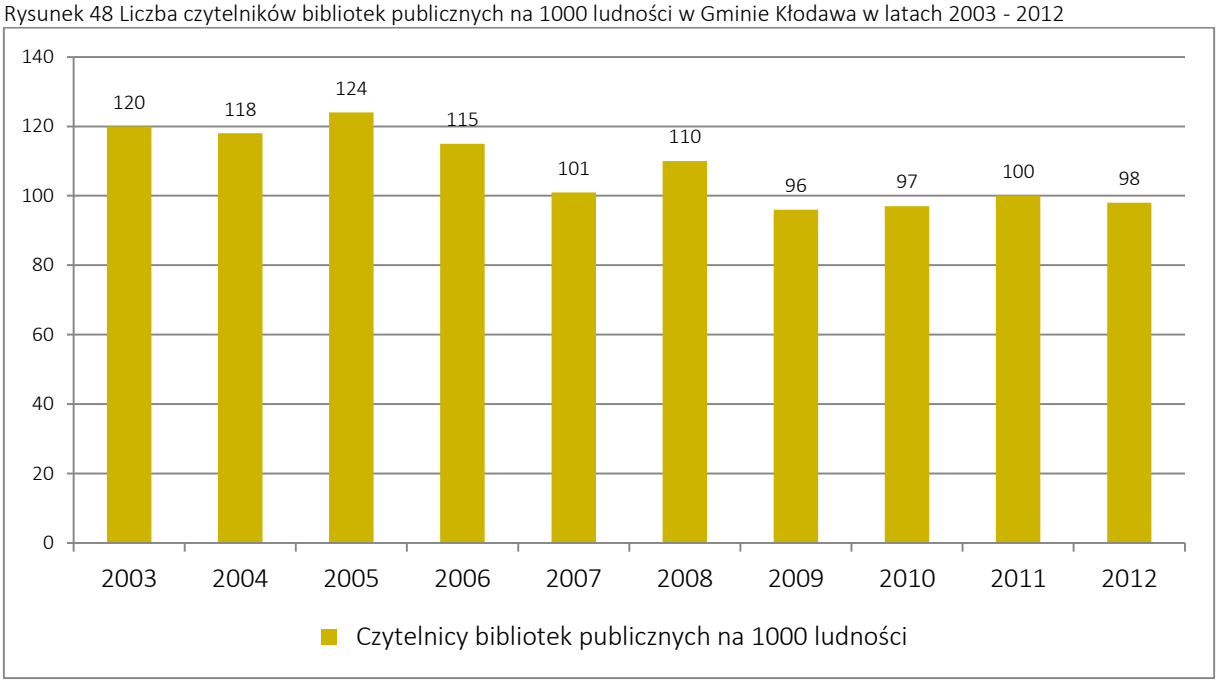
Można przyjąć, że usługi publiczne z dziedziny kultury na obszarze Związku Gmin MG-6 trafiają do licznego grona odbiorców (uczestników imprez, kół zainteresowań oraz czytelników w bibliotekach). Ich szacunkową łączną liczbę można określić na 157,1 tys. Do tej liczby należałoby dołożyć uczestników przedsięwzięć kulturalnych organizowanych przez urzędy gminy w Deszcznie, Bogdańcu (których nie ujmuje statystyka GUS). Biorąc pod uwagę fakt, że liczba mieszkańców obszaru MG-6 w 2011 roku wyniosła 162,7 tys. to udział mieszkańców w kulturze należy uznać za znaczny i wymagający stałego podnoszenia oferty i jakości.

4.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania

W Gminie Kłodawa funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury z/s w Wojcieszycach. Podmiot jest samorządową instytucją kultury i prowadzi 10 świetlic w sołectwach gminy, w każdej z nich zatrudnieni są animatorzy kultury. Ponadto w gminie działa Biblioteka Publiczna posiadająca filię w sołectwie Różanki. Instytucje kultury aktywnie współpracują z Urzędem Gminy zwłaszcza w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na działalność kulturalną. Prowadzą również aktywną działalność w zakresie organizacji imprez oraz prowadzeniem kółek zainteresowań dla mieszkańców.

W Gminie Kłodawa na 1 placówkę biblioteczną przypada 1970 osób, księgozbiór w przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczy 2988 woluminów. Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców wynosi 98 osób, natomiast średnia liczba woluminów wypożyczonych w 2012 na 1 czytelnika wynosiła 13, 8 wolumina.

Rysunek 48 Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Kłodawa w latach 2003 - 2012

źródło: GUS

Powyższy wykres ilustruje dynamikę zmian w liczbie czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców w Gminie Kłodawa. Na wykresie zilustrowano średnią liczbę czytelników, która spadła o 22 osoby, co stanowi 18%.

4.2. Badanie mieszkańców

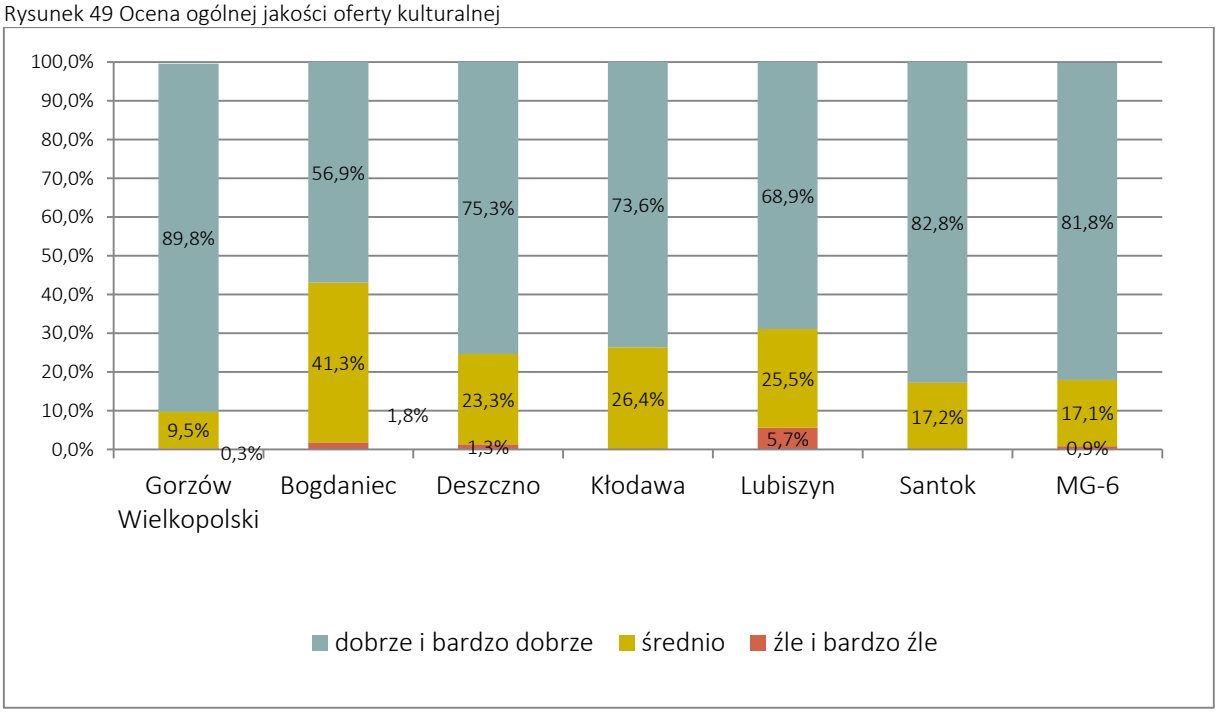
Ocena usług publicznych w zakresie kultury jest jednym z kluczowych czynników wpływających na atrakacyjność osiedleńczą, a przede wszystkim na jakość życia mieszkańców. W ramach przeprowadzonego badania zaplanowano uzyskanie wiedzy na temat ogólnej oceny oferty kulturalnej, jak również szczegółowych informacji związanych z postawami mieszkańców MG-6 w stosunku do kultury, preferowanych aktywności, uczestnictwa w różnego rodzaju wydarzeniach, jak również na temat barier. Poniżej zaprezentowano wyniki

dla gminy Kłodawa, które zostały zaprezentowane w odniesieniu do pozostałych gmin oraz całego obszaru objętego badaniem. Pozwoli to przede wszystkim na łatwiejsze określenie mocnych i słabych stron usług związanych z kulturą.

4.2.1. Ocena jakości usług publicznych w kulturze

Ocena oferty jakościowej kultury, tego jak jest postrzegana przez mieszkańców, pozwala na wnioskowanie przede wszystkim na temat najważniejszego czynnika budującego ten element usług publicznych. Pozostałe elementy takie jak stan techniczny infrastruktury, liczba imprez itp. mają w tym zakresie wymiar uszczegóławiający. Jakość oferty kulturalnej w gminie Kłodawa oceniana jest pozytywnie – zdecydowanie przeważają odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze (73,6,9%), zaledwie 26,4% mieszkańców określiła ją jako średnią. Wysokie oceny pozytywne wynikają z jednej strony z oferty dostępnej na terenie gminy, z drugiej z położenia w niedalekiej odległości od Gorzowa Wlkp. Ogólnie należy jednak uznać, iż znaczna część osób, które korzystają z oferty jest z niej zadowolona.

Rysunek 49 Ocena ogólnej jakości oferty kulturalnej

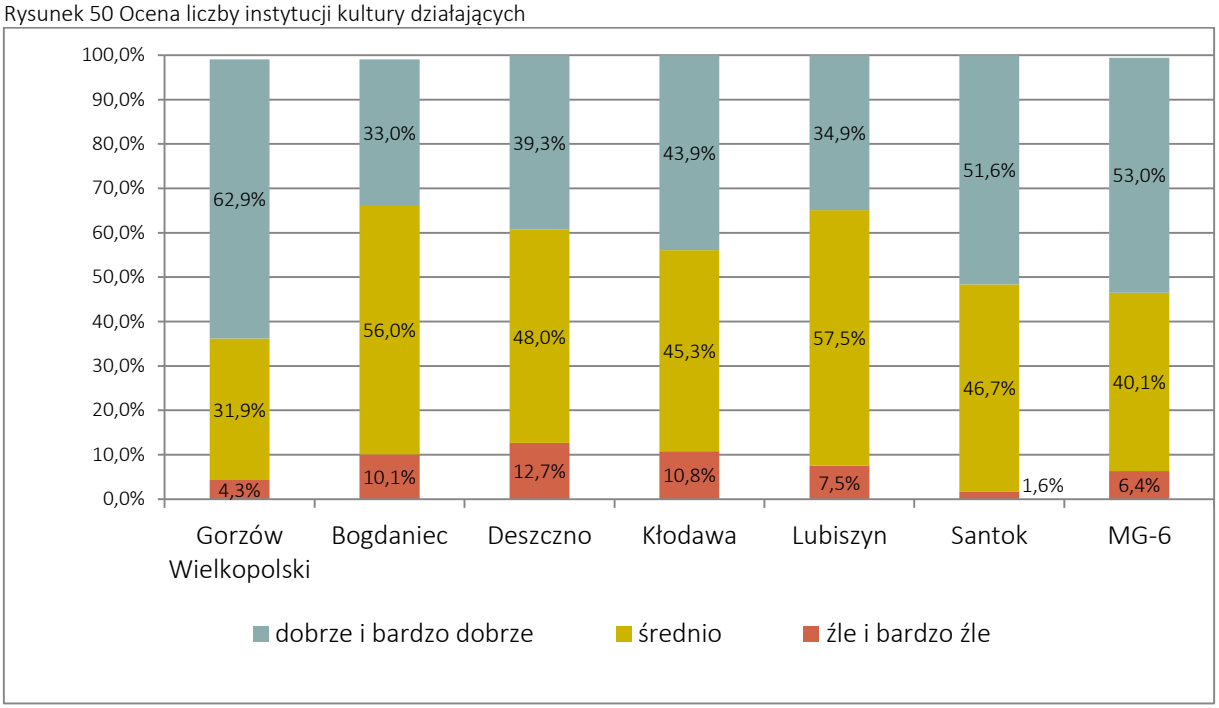

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ocena liczby instytucji kultury działających na danym obszarze wyznacza przede wszystkim postrzeganą przez mieszańców łatwość dotarcia do nich. W gminie Kłodawa 45,3% mieszkańców oceniło ją jako średnią, a 43,9% jako dobrą lub bardzo dobrą, odpowiedzi negatywne – źle i bardzo źle - przekroczyły poziom 10%. W odniesieniu do danych uśrednionych na poziomie MG-6 widoczny jest niższy odsetek ocen pozytywnych i wyższy odpowiedzi średnio oraz negatywnych.

Odsetek osób niezadowolonych z liczby instytucji kultury jest stosunkowo wysoki – co dziesiąty mieszkaniec ocenił ją jako niewystarczającą (wyższy wskaźnik jedynie w gminie Deszczno). Odpowiedz średnio oraz dobrze i bardzo dobrze są na podobnym poziomie. Zdiagnozować można, iż stosunkowo duża liczba mieszkańców ocenia dostęp do kultury jako przeciętny lub nawet utrudniony.

Rysunek 50 Ocena liczby instytucji kultury działających

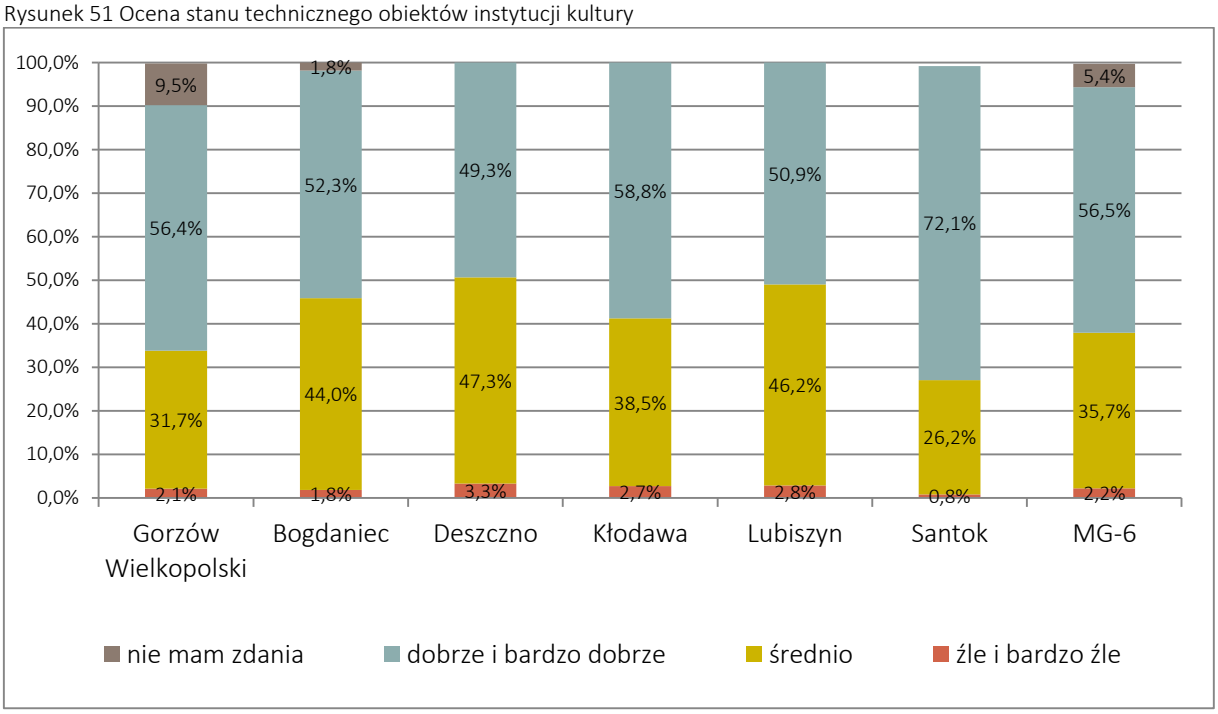
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.1.1. Ocena stanu technicznego infrastruktury kultury i rekreacji

Ocena stanu technicznego wyraża przede wszystkim komfort korzystania z oferty instytucji kultury, zwrócenie uwagi na ten aspekt umożliwia również identyfikację braków w tym zakresie oraz koniecznych inwestycji. W gminie Kłodawa 58,8% mieszkańców oceniło stan techniczny obiektów instytucji kultury jako bardzo dobry lub dobry, 46,2% jako średni, natomiast odpowiedzi negatywne stanowiły blisko 3%. W odniesieniu do MG-6 wskazać należy nieznacznie wyższy odsetek odpowiedzi pozytywnych oraz przeciętnych.

Stan infrastruktury kultury w gminie Kłodawa jest jednym z najwyżej ocenianych na terenie MG-6. Tylko mieszkańcy gminy Santok wyżej ocenili jej stan.

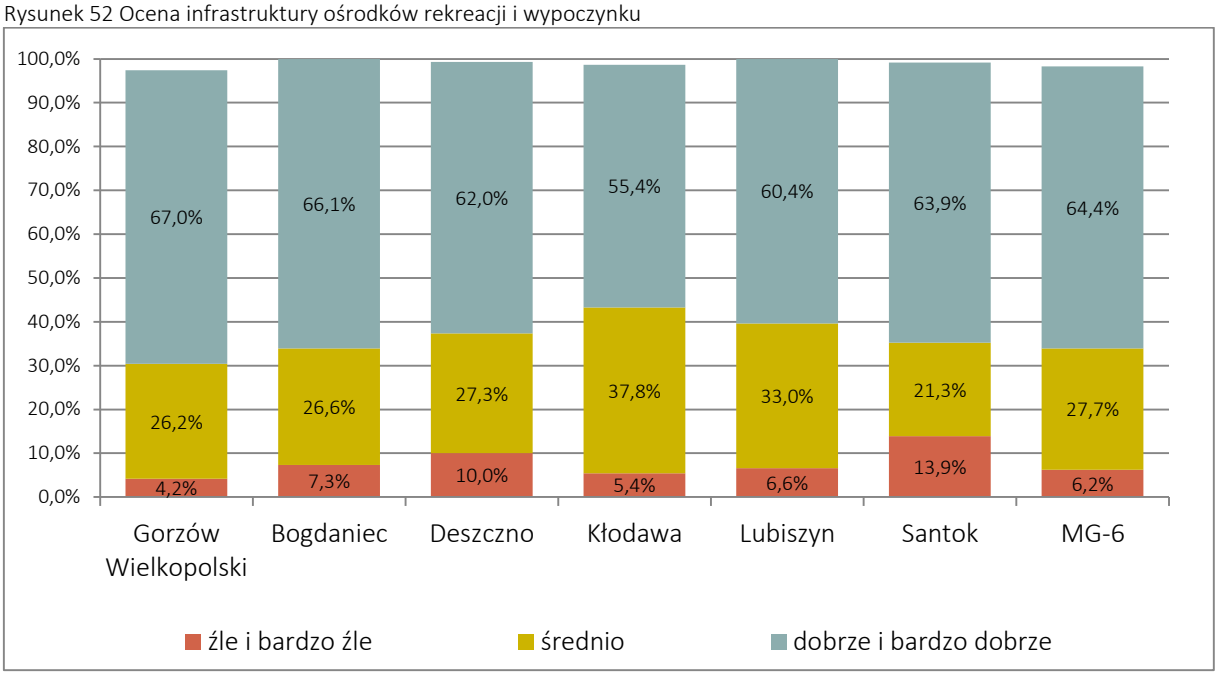
Rysunek 51 Ocena stanu technicznego obiektów instytucji kultury

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rekreacja i wypoczynek jest ważnym elementem oferty czasu wolnego, dla wielu mieszkańców kluczowym z punktu widzenia zaspakajania ich potrzeb. Sytuacja w tym zakresie w ostatnich latach systematycznie się poprawia dzięki wielu programom unijnym i krajowym finansującym tego typu infrastrukturę. Działania te są widoczne również w samorządach gmin tworzących MG-6. 55,4% respondentów zamieszkujących w gminie Kłodawa wskazało, iż stan infrastruktury ośrodków rekreacji i wypoczynku ocenia bardzo dobrze i dobrze, 37,8% średnio, a 5,4% wskazało odpowiedzi negatywne. Gminę wyróżnia najniższy spośród wszystkich gmin wiejskich MG-6 odsetek odpowiedzi negatywnych, jednocześnie jednak najniższa liczba wskazań pozytywnych.

Rysunek 52 Ocena infrastruktury ośrodków rekreacji i wypoczynku

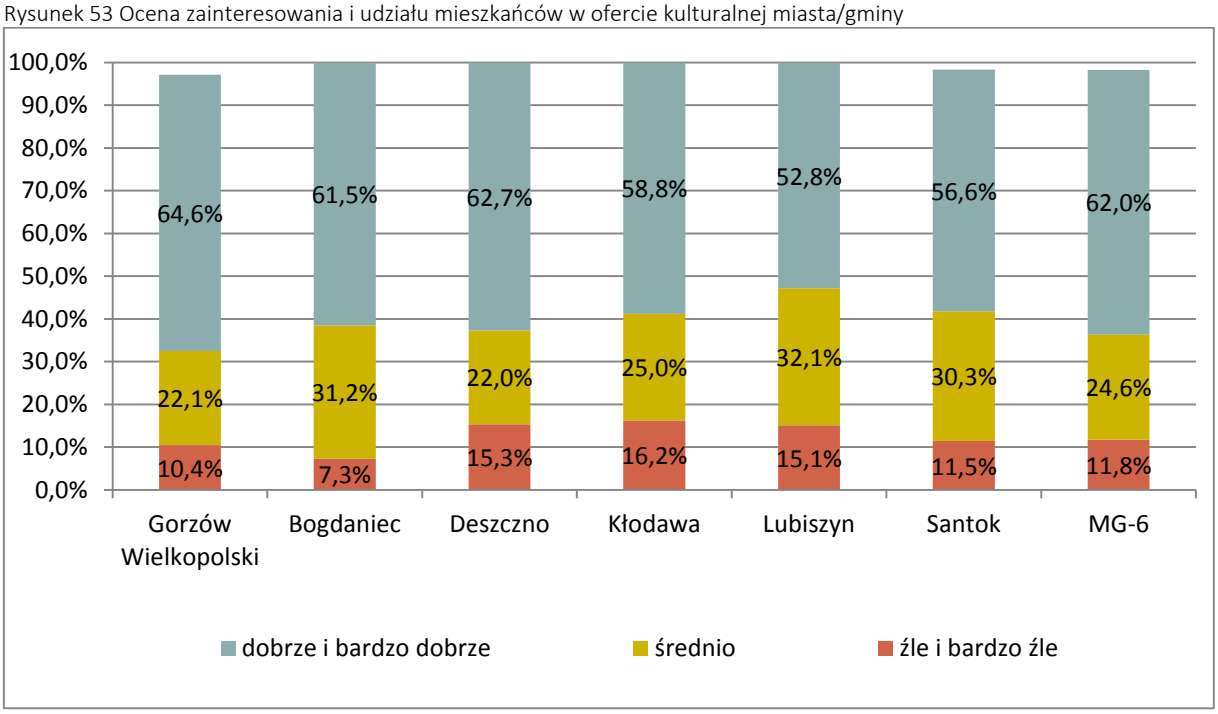

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.1.2. Ocena oferty kulturalnej i jej finansowania

Ocena udziału mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych wskazuje przede wszystkim na to, w jaki sposób wykorzystana jest funkcjonująca oferta, jak również na ile odpowiada ona mieszkańcom, oczywiście mówi również o zwyczajach w zakresie uczestnictwa w życiu kulturalnym. W gminie Kłodawa aż 58,8% respondentów oceniło udział mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych jako dobry lub bardzo dobry, 25% jako średni, oceny negatywne stanowiły 16,2% próby. W odniesieniu do obszaru MG-6 zauważyć należy przede wszystkim niższy odsetek odpowiedzi pozytywnych i wyższy negatywnych.

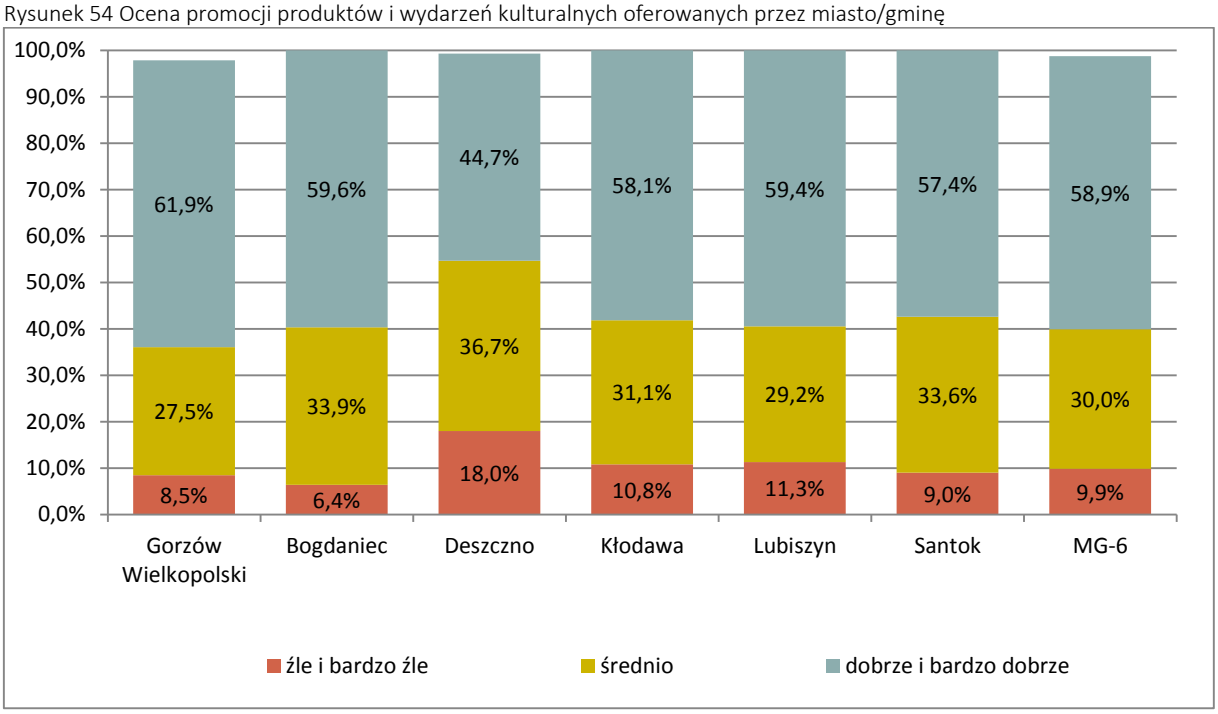
Rysunek 53 Ocena zainteresowania i udziału mieszkańców w ofercie kulturalnej miasta/gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ocena promocji jest ważnym elementem budowania oferty kulturalnej. Informowanie, docieranie do mieszkańców poprzez zróżnicowane kanały jest niejednokrotnie równie ważne jak organizacja samego wydarzenia. Jest to co raz bardziej istotne również dla jednostek, których oferta jest powtarzalna i kierowana przynajmniej w części do ludzi młodych, wiele jednostek samorządowych skupia się właśnie na niej w celu realizacji określonych zadań statutowych. 58,1% respondentów z gminy Kłodawa ocenia promocję bardzo dobrze lub dobrze, 31,1% wystawiło jej ocenę średnią, a 10,8% dostrzega w tym zakresie braki. Wyniki te, podobnie jak dla gminy Santok, są bardzo zbliżone do średniej dla obszaru MG-6.

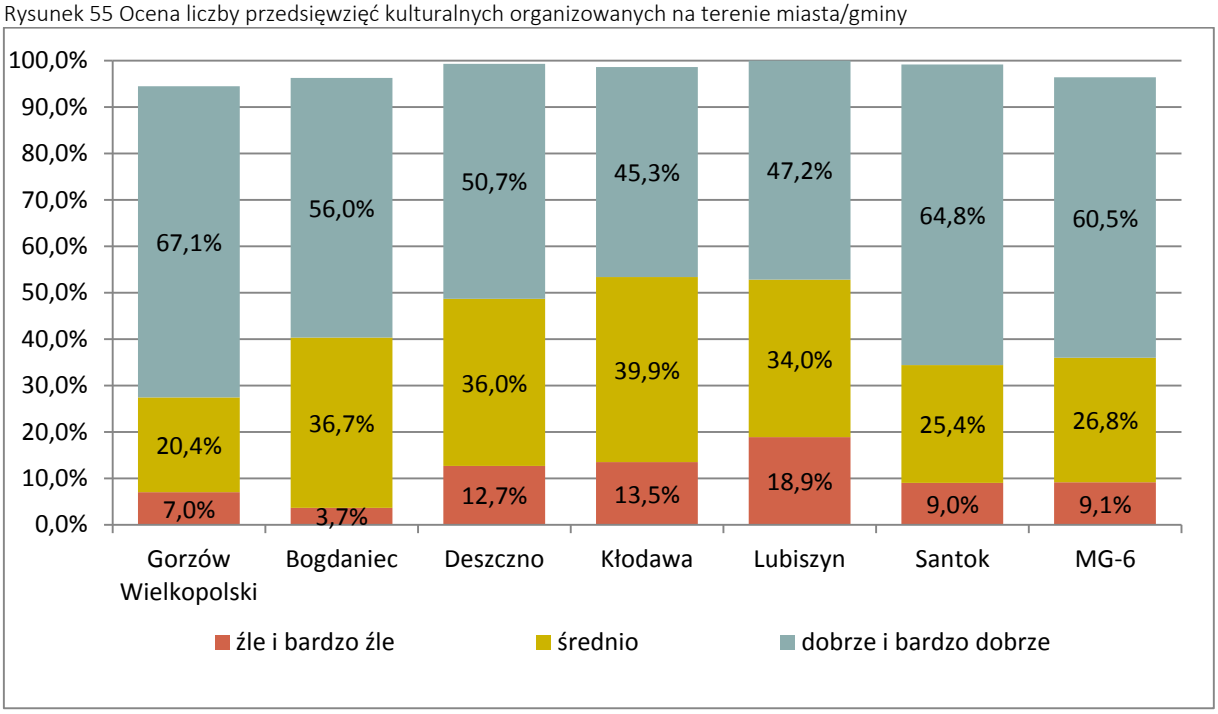
Rysunek 54 Ocena promocji produktów i wydarzeń kulturalnych oferowanych przez miasto/gminę

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

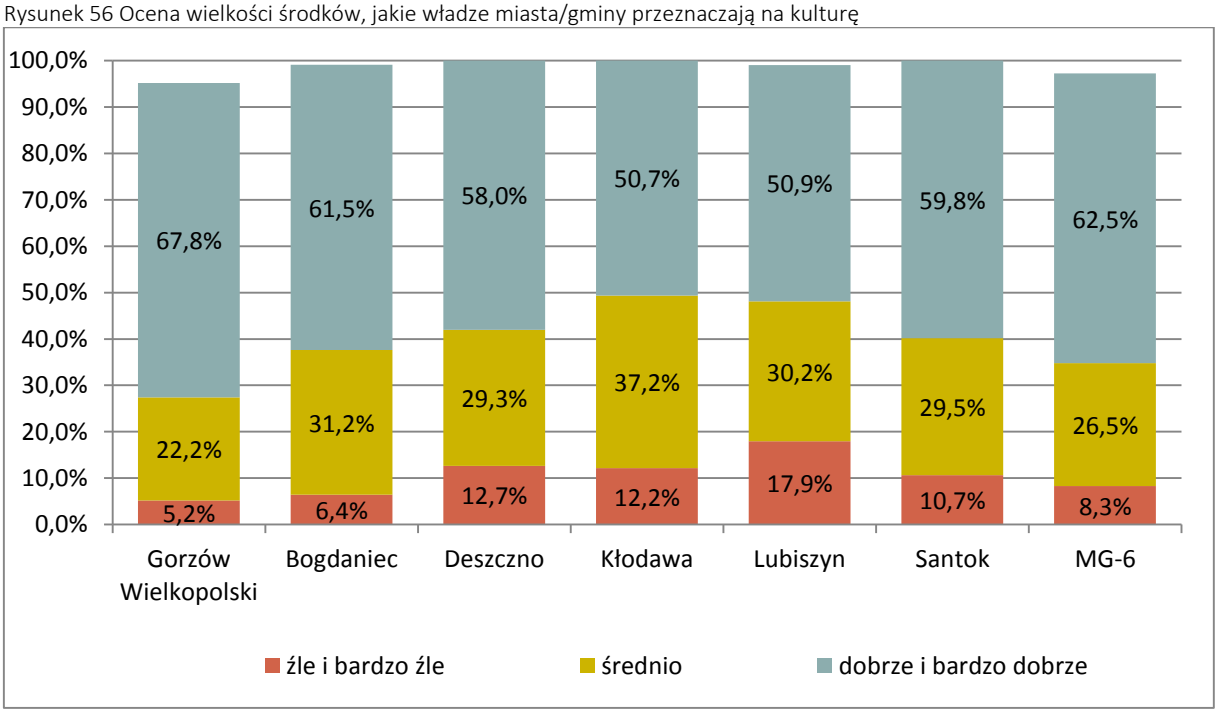
Skuteczność działań instytucji kultury może być rozpatrywana między innymi z punktu widzenia liczby organizowanych wydarzeń. Często dla mieszkańców jest to ważny wyznacznik starań lokalnych animatorów. Liczbę wydarzeń warto również rozpatrywać z punktu widzenia oceny wielkości wydatków, jakie lokalny samorząd przeznacza na kulturę. W układzie idealnym zmienne te powinny kształtować się na wysokim i zbliżonym poziomie. W gminie Kłodawa liczbę organizowanych wydarzeń pozytywnie oceniło aż 45,3% respondentów, 39,9% średnio, a 13,5% negatywnie. Odpowiedzi w zakresie przeznaczanych środków są nieznacznie bardziej korzystne odpowiednio 50,7%, 37,2% i 12,2%. Obydwa te czynniki uzyskały najmniej pozytywnych ocen wśród gmin MG-6 (w skali oceny całej społeczności kształtują się jednak na zadawalającym poziomie). Warto również zwrócić uwagę na bardzo wysoki odsetek odpowiedzi średnio.

Rysunek 55 Ocena liczby przedsięwzięć kulturalnych organizowanych na terenie miasta/gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 56 Ocena wielkości środków, jakie władze miasta/gminy przeznaczają na kulturę

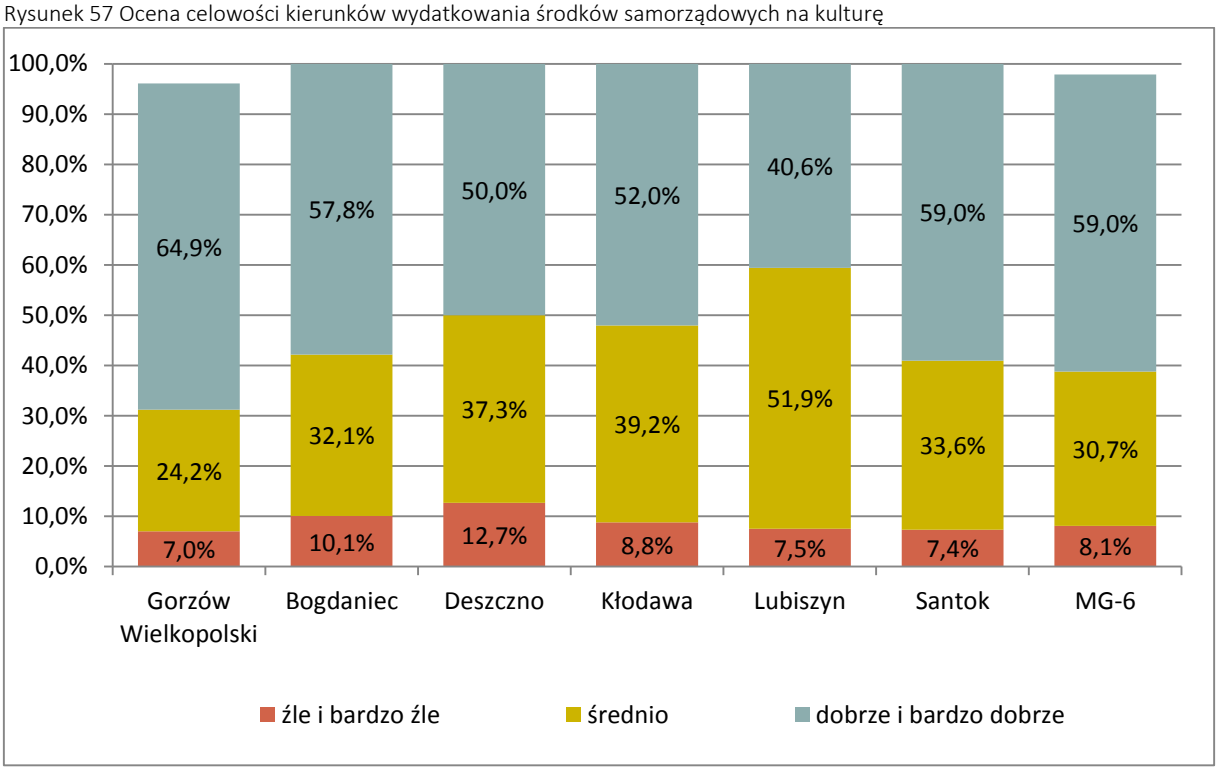

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Z powyżej zaprezentowanymi danymi bezpośrednio powiązana jest ocena celowości wydatkowanych środków na kulturę, pośrednio określa ona dostosowanie oferty

do oczekiwań, ale również świadczy o generalnej ocenie racjonalności wydatków na kulturę. Odpowiedzi pozytywne w tym zakresie stanowiły w gminie Kłodawa 52%, średnie 39,2%, negatywne 8,8%. Odnoszące te dane do zaprezentowanych powyżej zwraca uwagę przede wszystkim ich bardzo zbliżony poziom do oceny wielkości środków przeznaczanych na kulturę. Oceny w tym zakresie są bardzo konsekwentne i dość jednoznacznie wskazują na potrzeby mieszkańców.

Rysunek 57 Ocena celowości kierunków wydatkowania środków samorządowych na kulturę

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

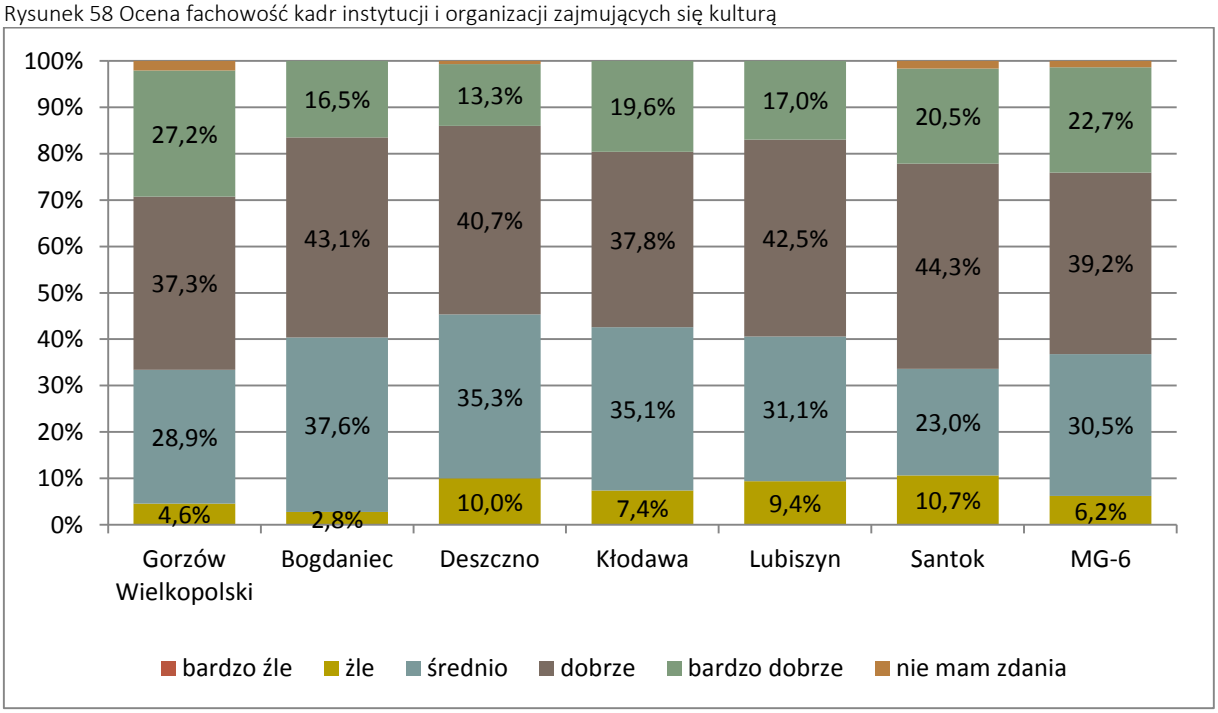
4.2.1.3. Ocena kadr instytucji kultury

Kluczowym elementem wpływającym na jakość usług w obrębie kultury są kwalifikacje kadry, w tym obszarze, który jest skażony dużym poziomem niewymierności, właśnie czynnik ludzki odgrywa bardzo znacząca rolę. Kwalifikacje kadry instytucji kultury rozpatrywane były na dwóch poziomach, z jednej strony ogólnej oceny z drugiej znajomości potrzeb lokalnej społeczności.

Ocena kompetencji kadry kształtowała się w gminie Kłodawa w zakresie odpowiedzi bardzo dobrych i dobrych na poziomie 57,4%, średnich 35,1% a negatywnych 7,4%. Znajomość

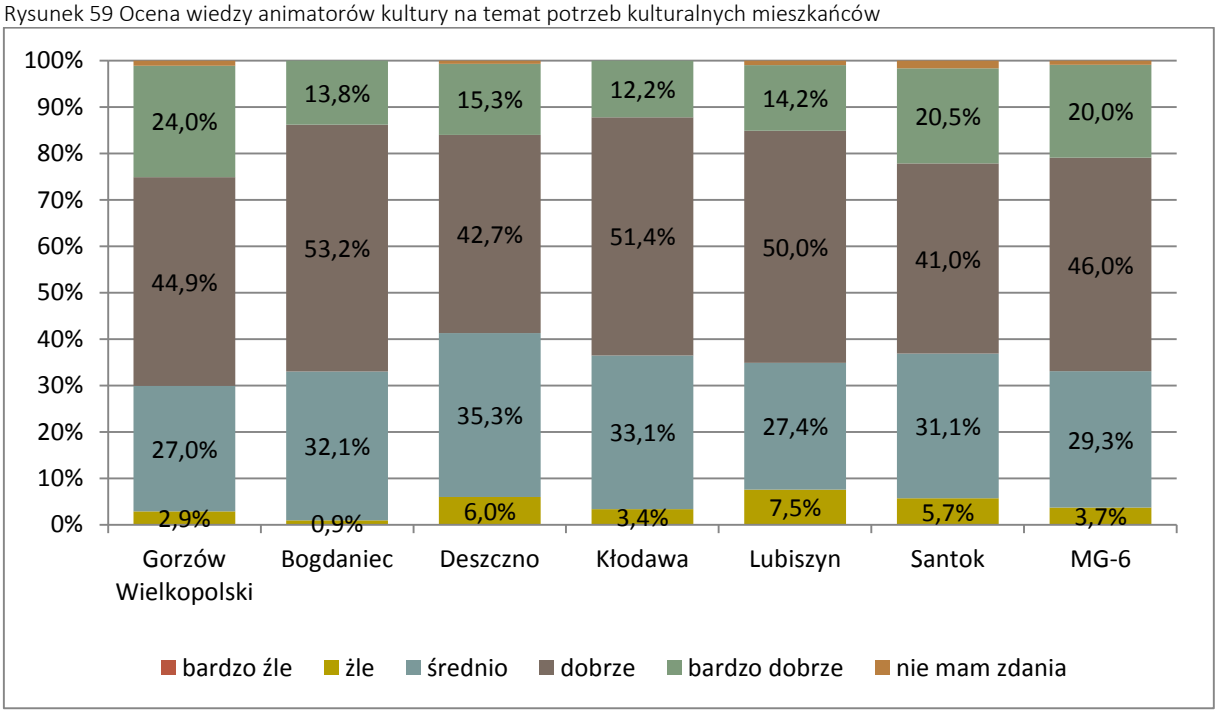
potrzeb kulturalnych oceniana była na poziomie odpowiednio 63,6%, 33,1% i 3,4%. Drugi z badanych czynników oceniany był wyraźnie lepiej, co świadczy pośrednio o dostosowaniu oferty do potrzeb do mieszkańców. W przypadku obu zmiennych oceny kształtowały się na wysokim poziomie.

Rysunek 58 Ocena fachowość kadr instytucji i organizacji zajmujących się kulturą

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 59 Ocena wiedzy animatorów kultury na temat potrzeb kulturalnych mieszkańców

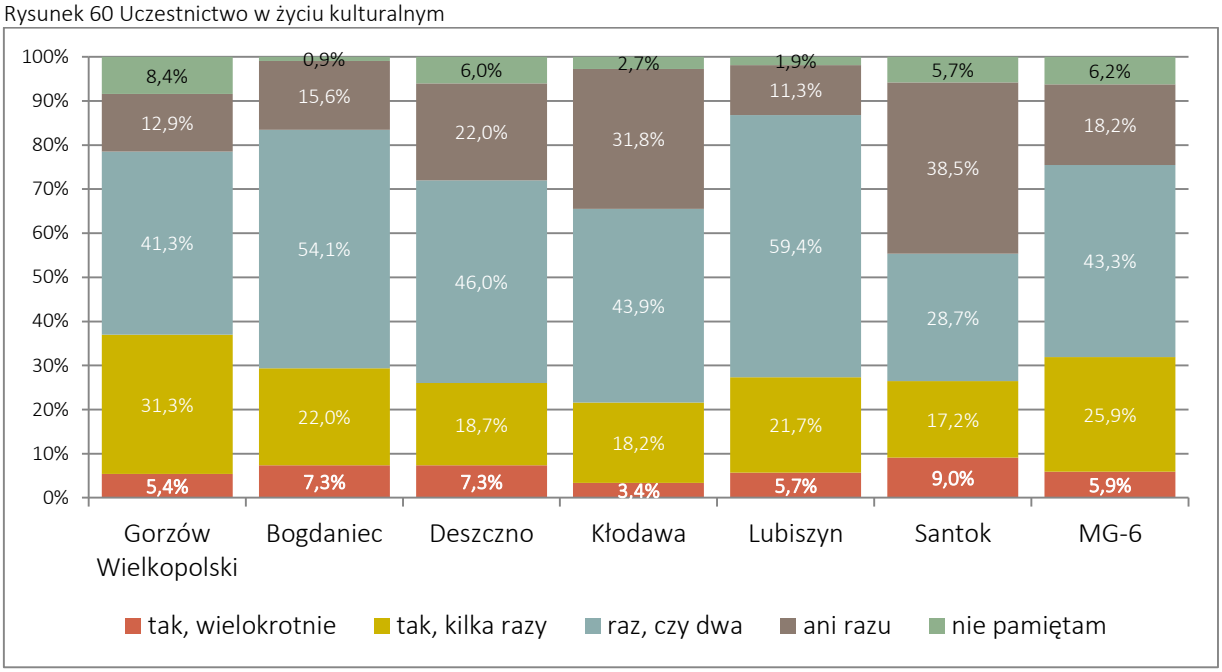
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.1.4. Uczestnictwo w życiu kulturalnym

Dobrym podsumowaniem powyższych ocen, wydaje się skonfrontowanie ich z faktycznym uczestnictwem w życiu kulturalnym, mierzonym liczbą imprez, w których respondenci brali udział w ciągu ostatniego roku. W znacznym stopniu ta zmienna może weryfikować, na ile oceny są swoistego rodzaju wyobrażeniem o tym jak funkcjonuje oferta kulturalna, a na ile jest to bezpośrednio związane z korzystaniem z niej.

W gminie Kłodawa najwięcej osób zadeklarowało uczestnictw w jednym lub dwóch wydarzeniach w ciągu roku (43,9%), aż 31,8% wybrało odpowiedź ani razu, 18,2% tak, kilka razy, zaledwie 3,4% zadeklarowało aktywne i częste korzystanie z omawianej oferty. Odsetek osób, które w ogóle w ciągu roku nie uczestniczyło w żadnej imprezie jest na bardzo wysokim poziomie, wyższy odnotowano jedynie gminie Santok. Jednocześnie liczba aktywnie uczestniczących w wydarzeniach (wielokrotnie) jest najniższa w całym MG-6, podobnie jak liczba tych, którzy zadeklarowali udział w kilku imprezach.

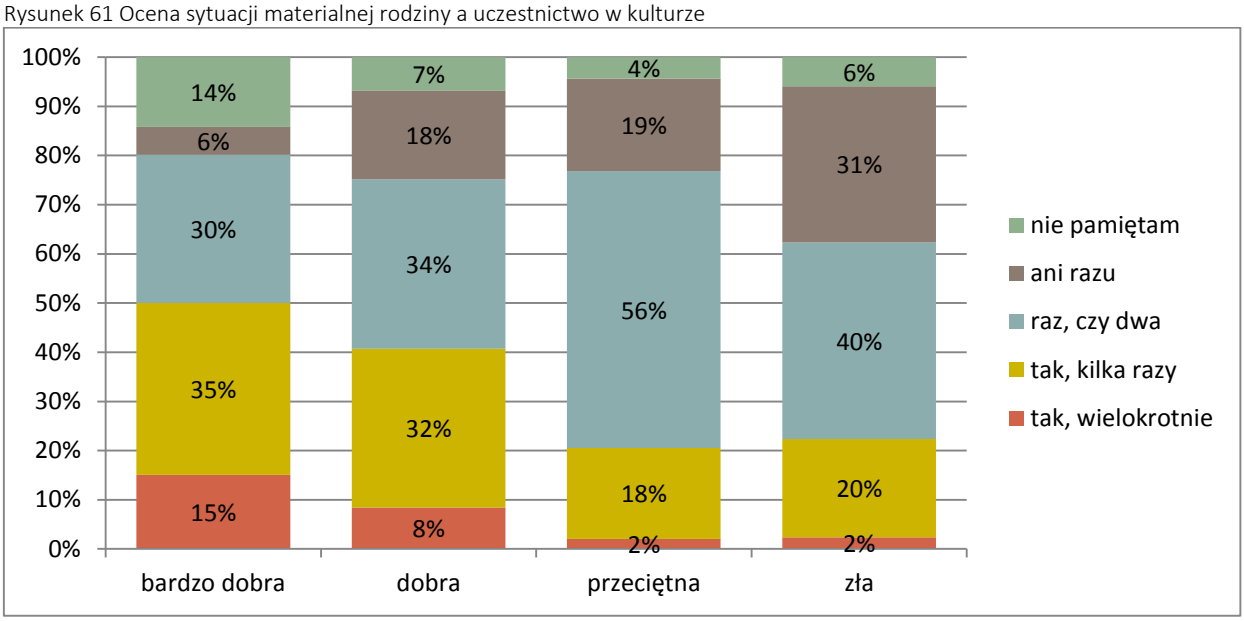
Rysunek 60 Uczestnictwo w życiu kulturalnym

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zaprezentowane powyżej wyniki dla całego obszaru MG-6 skorelowano z danymi demograficznymi oraz zmiennymi związanymi z sytuacją społeczno-gospodarczą poszczególnych respondentów. Istotnie powiązane one były tylko z jedną zmienną, którą była sytuacja materialna rodziny badanego. Poniższy wykres wprost obrazuje, że im gorsza sytuacja materialna, tym rzadsze uczestnictwo w imprezach. Można przypuszczać, że nawet organizacja wydarzeń bezpłatnych nie będzie się wiązać ze znaczącą poprawą tej sytuacji. Ważne, jak się wydaje, jest zwrócenie uwagi na budowę faktycznie bezpłatnej oferty dla dzieci i młodzieży (bez kosztów dojazdu itp.). Bez budowania nawyku uczestnictwa w kulturze wśród ludzi młodych, systematycznie poszerzać się będzie na terenie MG-6 grupa z niej wykluczonych. Wysokie oceny infrastruktury kultury oraz oferty kulturalnej w znacznym stopniu nie pokrywają się z możliwością korzystania z niej przez mieszkańców, którzy nie dysponują wolnymi środkami finansowymi.

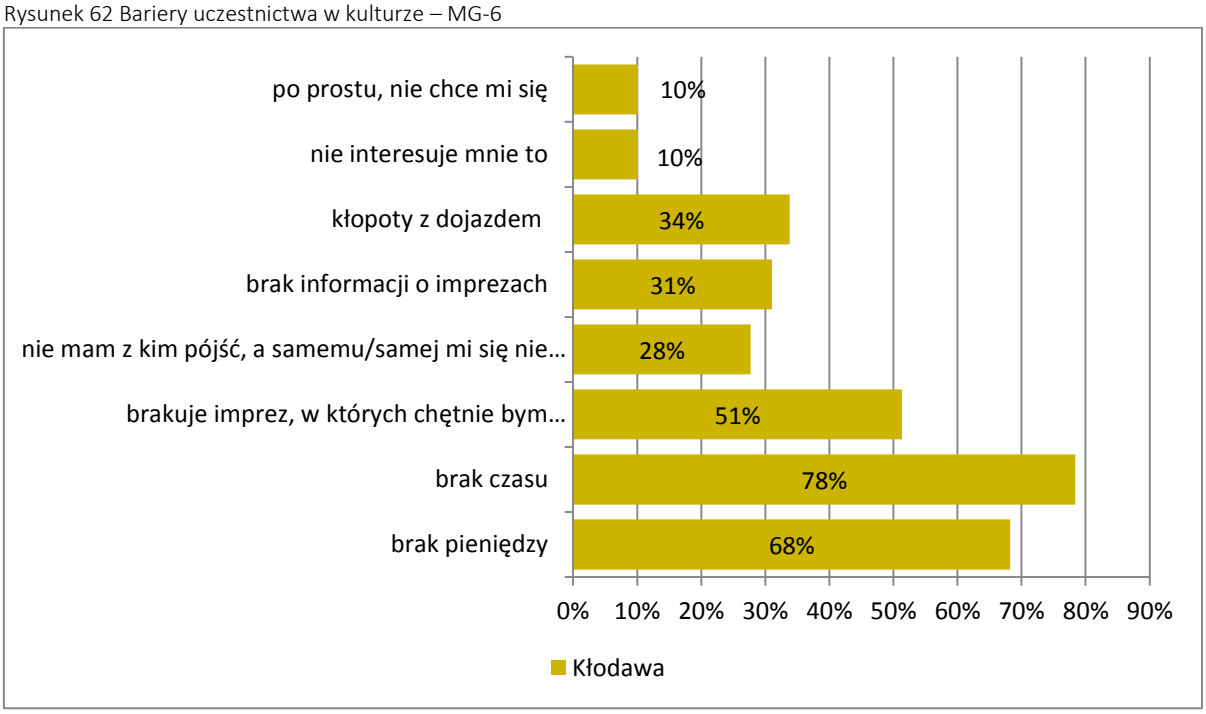
Rysunek 61 Ocena sytuacji materialnej rodziny a uczestnictwo w kulturze

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Poniższy wykres uzupełnia dane pokazane powyżej, zaprezentowano na nim główne bariery związane z uczestnictwem w kulturze w ocenie respondentów. W gminie Kłodawa, podobnie jak i w pozostałych jednostkach samorządu najczęściej wskazywano brak czasu (78%), brak pieniędzy (68%) oraz brak imprez, w których respondent chciałby uczestniczyć (51%). Istotną przeszkodą były również kłopoty z dojazdem(34%) oraz brak informacji o imprezach (31%).

Rysunek 62 Bariery uczestnictwa w kulturze – MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Znajomość wśród mieszkańców Kłodawy oferty kulturalnej (w tym oferty Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska) przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 13 Imprezy, wydarzenia kulturalne – ważne dla mieszkańców regionu

Lp.	Wydarzenie	Udział odpowiedzi
1	Dni Gorzowa, dni miasta, urodziny miasta, Dni Województwa Lubuskiego	14,86%
2	dożynki	10,81%
3	Imprezy masowe, imprezy kulturalne, festyny, festyny uliczne, festiwale, jarmark, jarmark gminny , folklor, folklor gminny, spotkanie orkiestr dętych, muzyka w parku róż, parę razy w roku świętowanie	9,46%
4	Kresowiana	6,76%
5	Zlot Kierowców Aut Ciężarowych, Motoracing show	6,08%
6	Alte kameraden	3,38%
7	Lubuskie święto chleba, święto chleba, festiwal chleba, festiwal chleba i ziemniaka, święto pieczonego ziemniaka	3,38%
8	Święto pieczonego kurczaka	3,38%
9	Jarmark miodny	2,70%
10	Koncerty, koncerty popularnych zespołów, koncerty zespołów polskich, koncerty plenerowe, koncerty sław, kabareton, kabarety,	2,70%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 14 Oferta Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska

Poz.	Wydarzenie	Udział odpowiedzi
1	Duże koncerty, koncerty rockowe, koncerty dużych zespołów, muzyka rozrywkowa, koncerty sław, koncerty gwiazd, koncerty jazzu	23,65%
2	Sport, wyścigi, wyścigi samochodowe, imprezy sportowe, place zabaw, sport dla dzieci, lodowisko, loty balonem, pokazy lotnicze, sporty walki, pokazy ognia, żużel,	8,78%
3	Kabarety, komedie,	5,41%
4	Spektakle dla dzieci, Imprezy dla dzieci, przedstawienia dla najmłodszych, pokazy dla najmłodszych, zabawy dla dzieci, wycieczki rowerowe, pokazy dla seniorów	4,05%
5	Teatr, spotkania teatralne, wystawianie znanych sztuk, scena letnia, teatr uliczny, teatr cieni, teatr w plenerze, spektakle w amfiteatrze,	4,05%
6	Imprezy plenerowe, imprezy masowe, występy folklorystyczne, dożynki, festyny, rodzinne spotkanie,	3,38%

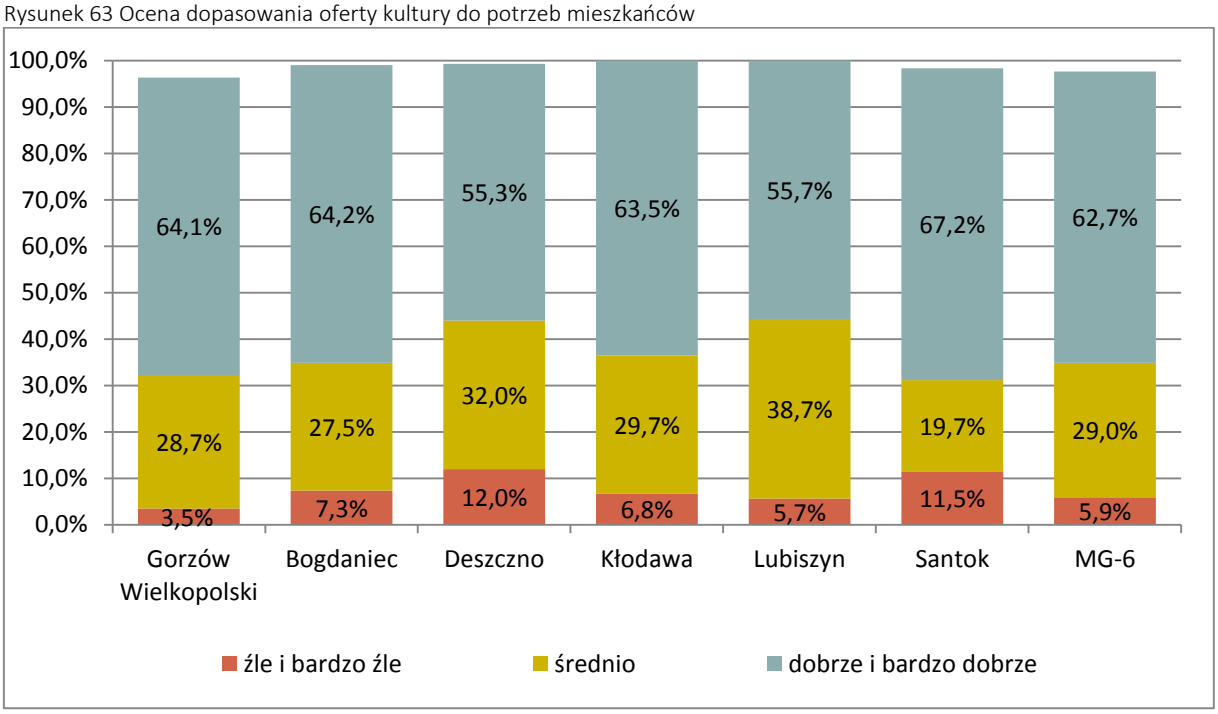
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.2. Potrzeby i preferencje

Potrzeby i preferencje mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej zostały zaprezentowane z punktu widzenia oceny dopasowania tej oferty do potrzeb mieszkańców, ich własnego postrzegania się jako uczestnika kultury oraz z punktu widzenia preferowanych form aktywności w tym obszarze.

63,5% mieszkańców gminy Kłodawa wskazała, iż oferta ta jest dostosowana, zaledwie 6,8% było zdanie przeciwnego (odpowiedzi bardzo źle i źle), 29,7% oceniło ją średnio. Wskaźnik ocen pozytywnych był wyższy niż odnotowany w MG-6. Ocena dopasowania oferty jest jedną z najwyższych na badanym obszarze.

Rysunek 63 Ocena dopasowania oferty kultury do potrzeb mieszkańców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W zakresie preferowanych form uczestnictwa w poszczególnych gminach odnotowano bardzo zbliżone oceny, jeśli chodzi o kolejność preferowanych form. W gminie Kłodawa najczęściej wskazywano klubowe koncerty zespołów (82,4%), wyjścia do kina (81,8%) i wydarzenia sportowe (83,1%). Najrzadziej natomiast respondenci wskazywali: koncerty w filharmonii (32,4%), festiwale teatralne(37,2%) oraz opery, operetki (22,3%).

Tabela 15 Preferowane formy uczestnictwa w kulturze

	Gorzów Wielkopolski	Bogdaniec	Deszczno	Kłodawa	Lubiszyn	Santok	MG-6
wystawy, galerie sztuki	40,9%	66,1%	34,0%	39,2%	50,9%	42,6%	42,8%
klubowe koncerty zespołów	65,4%	86,2%	75,3%	82,4%	91,5%	54,1%	70,9%
koncerty światowych gwiazd	50,3%	79,8%	66,7%	70,9%	88,7%	48,4%	59,2%
koncerty w filharmonii	24,8%	35,8%	24,7%	32,4%	22,6%	20,5%	25,9%
festyny, jarmarki	37,5%	65,1%	45,3%	66,2%	59,4%	49,2%	46,2%
festiwale filmowe	38,4%	67,9%	45,3%	62,2%	53,8%	34,4%	44,8%
wyjście do teatru	39,9%	60,6%	36,0%	45,3%	50,0%	25,4%	41,2%

pokazy sztucznych ogni	50,5%	70,6%	48,0%	66,9%	58,5%	38,5%	53,1%
widowiska folklorystyczne	39,3%	64,2%	44,7%	64,9%	65,1%	32,8%	45,9%
widowiska kabaretowe	52,7%	70,6%	53,3%	66,2%	68,9%	33,6%	55,2%
opera, operetka	27,4%	28,4%	13,3%	22,3%	20,8%	28,7%	25,1%
wielkie koncerty uznanych gwiazd	51,0%	75,2%	52,7%	66,2%	68,9%	44,3%	55,5%
wyjście do kina	71,1%	86,2%	72,7%	81,8%	85,8%	49,2%	72,8%
wydarzenia sportowe	67,6%	82,6%	61,3%	83,1%	84,0%	49,2%	69,4%
festiwale teatralne	34,3%	53,2%	27,3%	37,2%	45,3%	22,1%	35,1%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

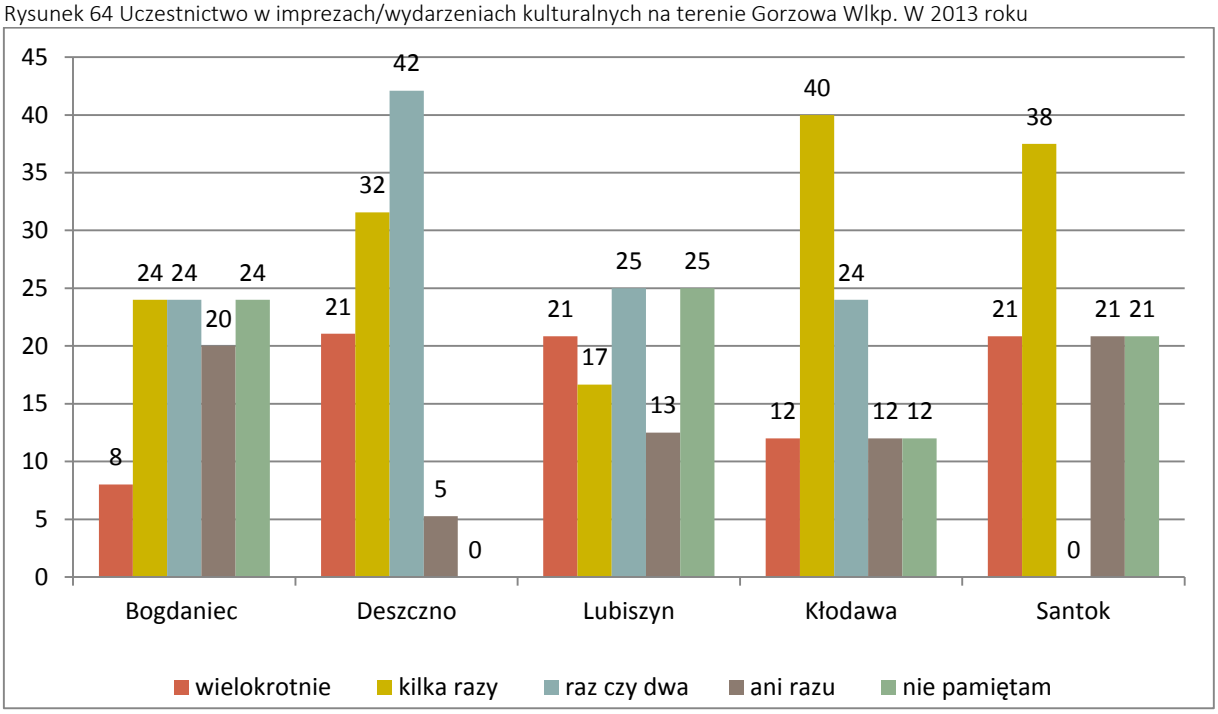
4.3. Uczniowie

4.3.1. Ocena jakości usług

Kultura należy do tego obszaru zadań samorządu, który wyraźnie pokazuje powiązania między miastem Gorzów Wielkopolski, a gminami sąsiednimi w ramach Związku Gmin MG-6. Miasto dysponuje dobrze rozwiniętą bazą kulturalną, z której chętnie korzystają mieszkańcy gmin tzw. pierścienia Gorzowa (gmin wiejskich MG-6). Elementem sprzyjającym poprawie jakości i dostępności usług publicznych w dziedzinie kultury jest to, że każda z instytucji kultury chce przyciągnąć jak najwięcej uczestników podejmowanych przedsięwzięć lub imprez (podejmują liczne akcje promocyjno – marketingowe).

Szeroka oferta kulturalna Gorzowa Wielkopolskiego przyciąga również uczniów z terenu Gminy Kłodawa. Czterech na dziesięciu uczniów skorzystało z oferty kulturalnej miasta kilka razy w tym roku. Z drugiej strony aż 12% uczniów nie brała udziału w wydarzeniach kulturalnych w Gorzowie.

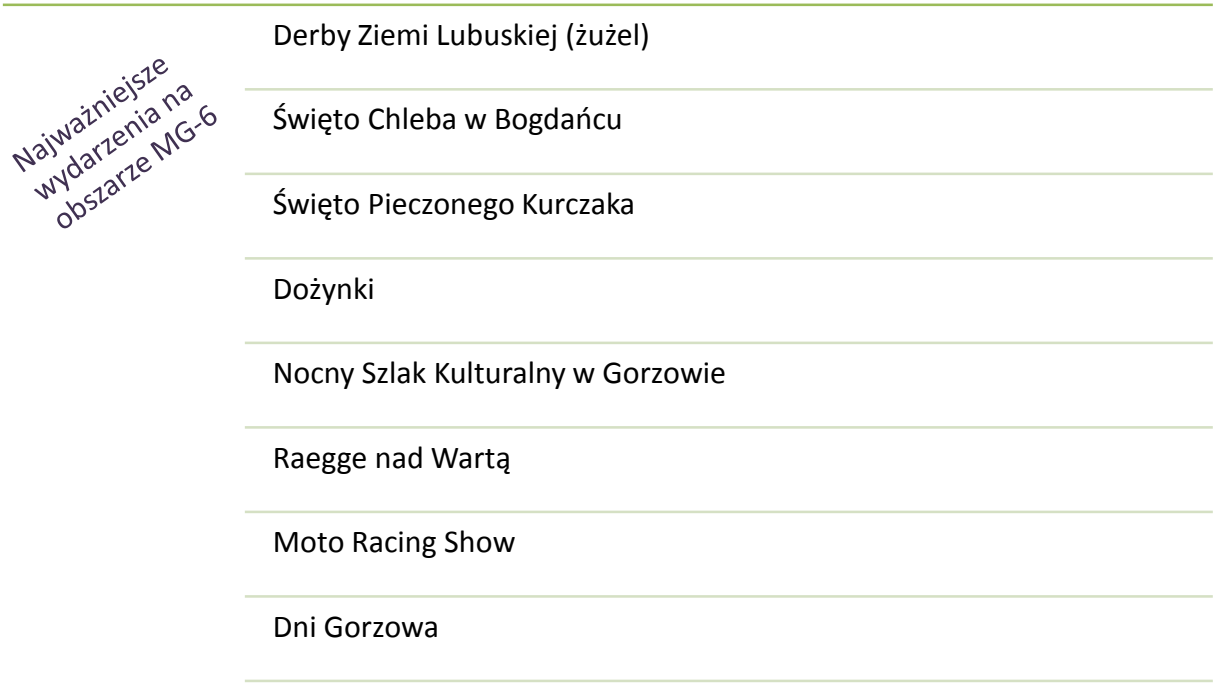
Rysunek 64 Uczestnictwo w imprezach/wydarzeniach kulturalnych na terenie Gorzowa Wlkp. W 2013 roku

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Siedmiu na dziesięciu uczniów szkół z trenu ZCG MG-6 potrafi wskazać najważniejszą imprezę/ wydarzenie kulturalne bądź sportowe na terenie Gorzowa Wielkopolskiego, Deszczna, Bogdańca, Kłodawy, Lubiszyna i Santoka. Wynik ten wskazuje, że młodzież interesuje się kulturą. Zdecydowanie najpopularniejszy wśród młodzieży jest żużel, który ma bardzo bogate tradycje w województwie lubuskim. Wśród wymienianych wydarzeń znalazły się bardzo popularne imprezy plenerowe jak Święto Chleba w Bogdańcu oraz Święto Pieczonego Kurczaka w Deszcznie.

Rysunek 65 Najważniejsze imprezy / wydarzenia kulturalne i sportowe w MG-6 w opinii uczniów

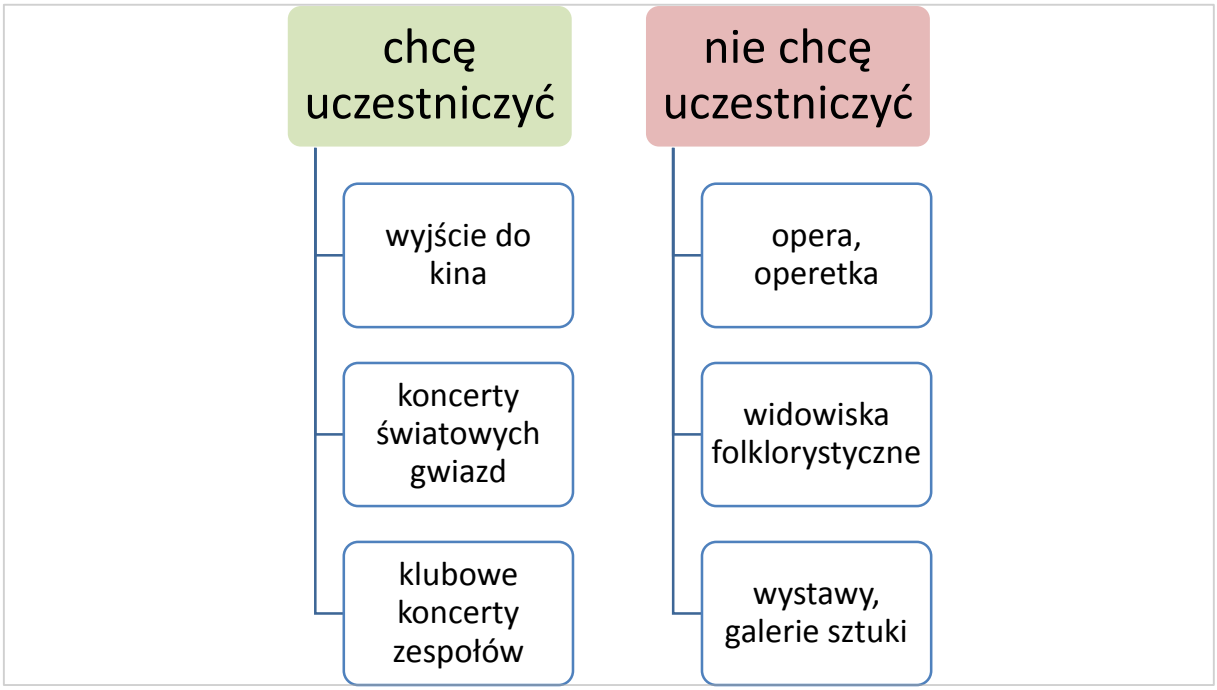

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.3.2. Potrzeby i preferencje

Najpopularniejszą formą rozrywki dla młodzieży w dziedzinie kultury jest wyjście do kina. Aż 86 na 100 ankietowanych wskazało wolę uczestnictwa w tej formie kultury. Popularne wśród uczniów są koncerty gwiazd oraz klubowe koncerty zespołów.

Rysunek 66 Deklaracja uczestnictwa w imprezach kulturalnych według rodzaju przedsięwzięcia

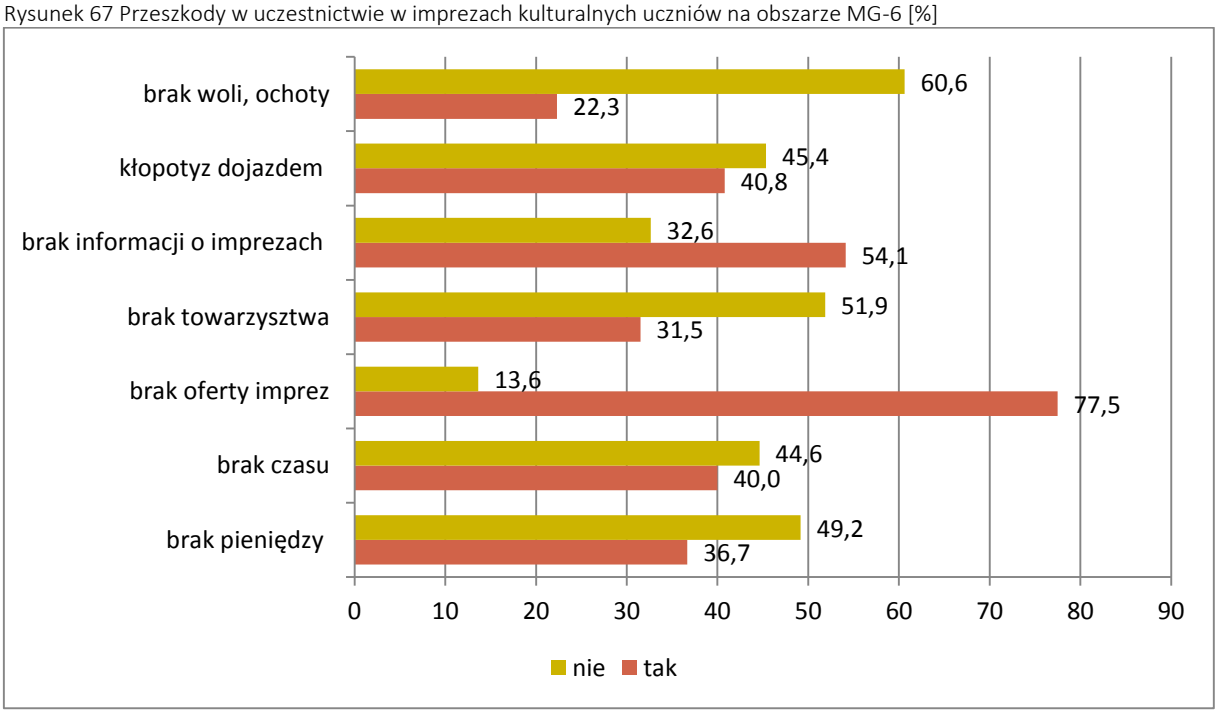
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Główną przeszkodą w uczestnictwie w kulturze dla młodzieży jest brak wystarczającej oferty imprez oraz brak dostatecznej informacji. Być może jest tak, że brak informacji wpływa negatywnie na postrzeganie oferty kulturalnej. Bariery te mogą dziwić wobec intensywnych działań promocyjnych podejmowanych przez organizatorów imprez. Zaskakujący może wydać się fakt, że brak środków finansowych nie jest dominującą barierą w dostępie do kultury. Może to świadczyć o bogatej ofercie imprez bezpłatnych.

Eksperci w dziedziny kultury podkreślali, że główną barierą dla profesjonalizacji usług publicznych w dziedzinie kultury jest przede wszystkim brak środków finansowych, brak woli współpracy pracowników urzędów oraz instytucji kultury oraz niedostępności komunikacji publicznej. Tą ostatnią barierę napotyka również młodzież – blisko co 4 uczeń ma problemy z dojazdem na imprezy/ wydarzenia kulturalne i sportowe.

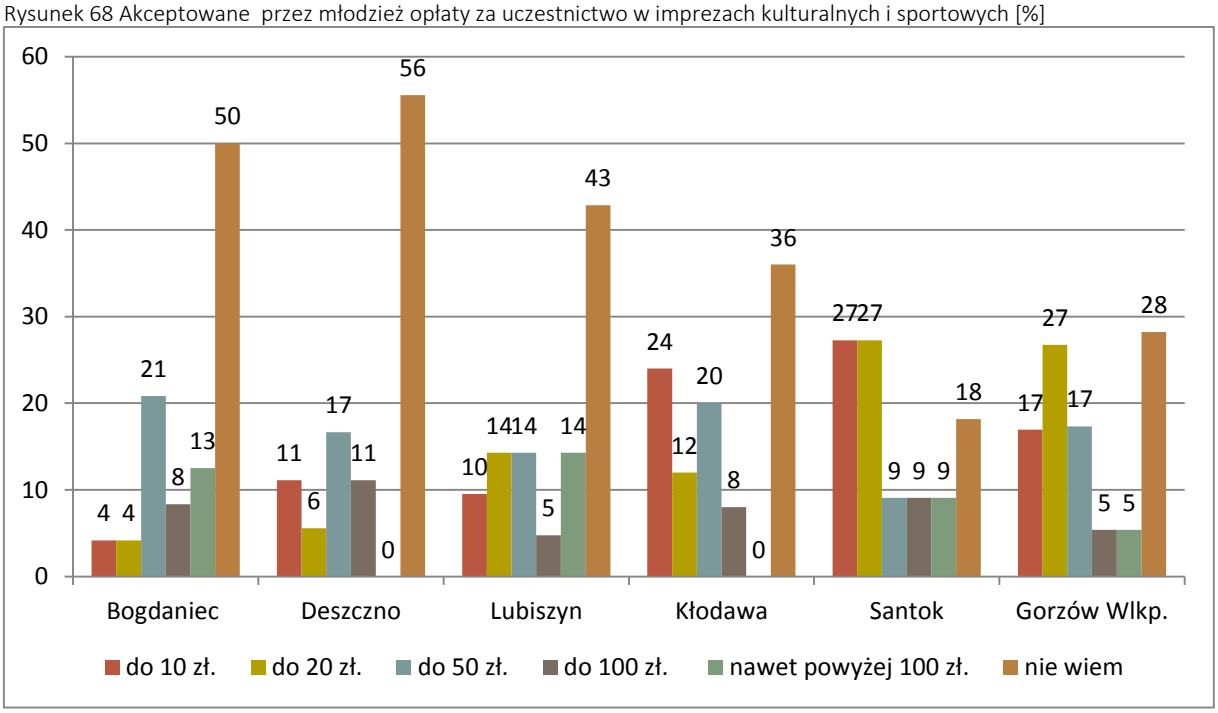
W zakresie ponoszenie opłat za wydarzenia kulturalne uczniowie wykazują duże niezdecydowanie, które może wynikać z braku znajomości płatnej oferty kulturalnej. W skali Związku, aż co czwarty uczeń nie potrafi wskazać akceptowalnej kwoty za udział w imprezach kulturalno – sportowych. Niecałe 7% ankietowanych akceptuje przeznaczenie na kulturę kwoty większej niż 100 zł. Jednakże fakt ten należy łączyć z preferowanymi przez młodzież formami uczestnictwa w kulturze jakimi są koncerty światowy gwiazd, które odbywają się epizodycznie i nie koniecznie na obszarze MG-6. .

Rysunek 67 Przeszkody w uczestnictwie w imprezach kulturalnych uczniów na obszarze MG-6 [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 68 Akceptowane przez młodzież opłaty za uczestnictwo w imprezach kulturalnych i sportowych [%]

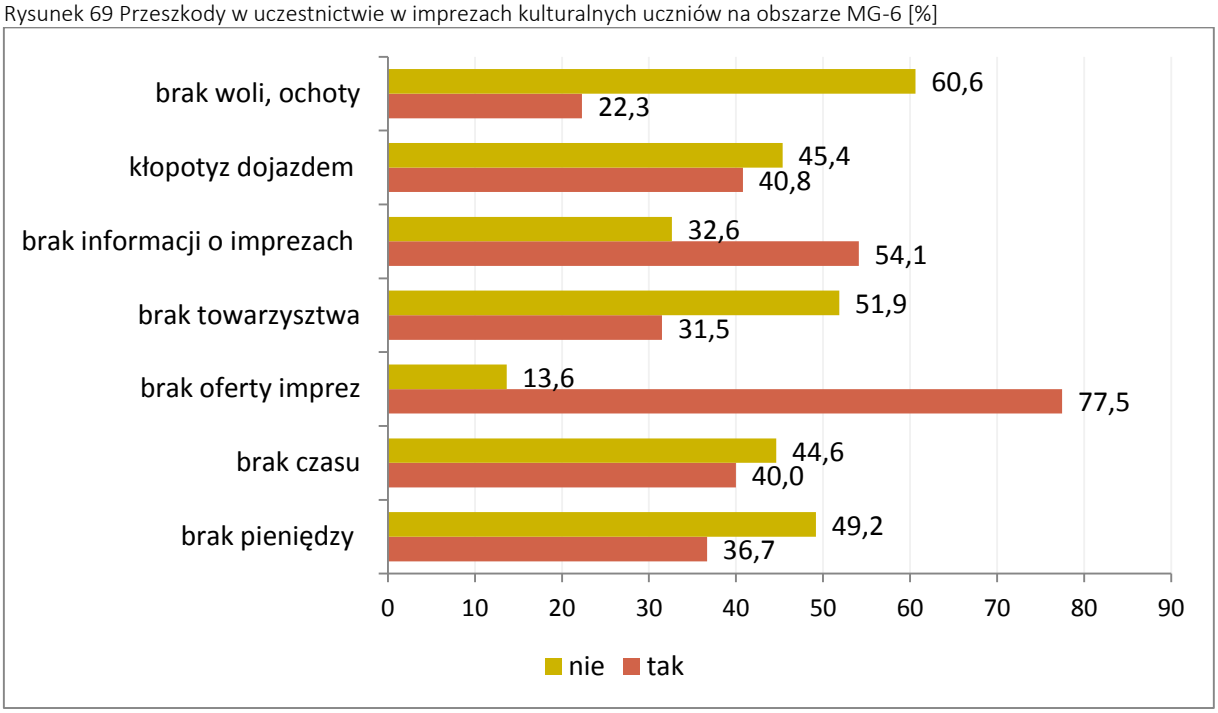

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Kluczową kwestią w zakresie poprawy jakości usług publicznych w dziedzinie kultury jest poprawa dostępu do informacji o wydarzeniach kulturalnych. Konieczne są działania na rzecz

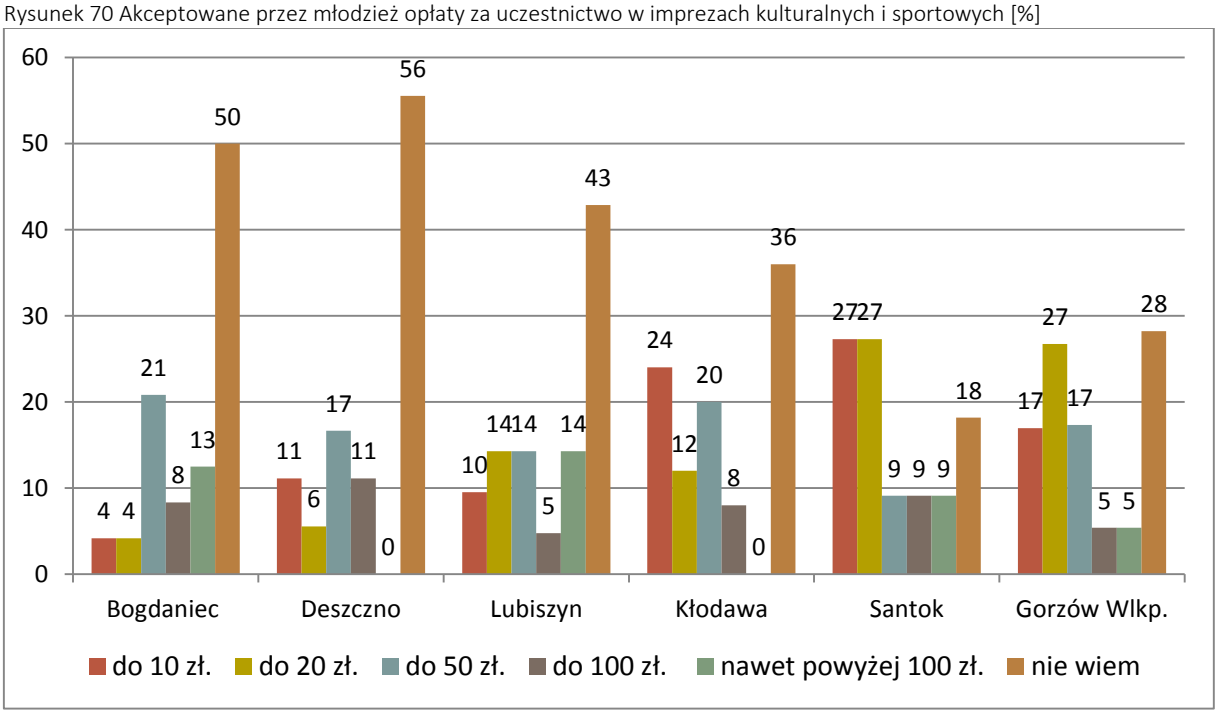
wzmocnienia motywacji mieszkańców (zwłaszcza dzieci i młodzieży) do uczestnictwa w kulturze.

Rysunek 69 Przeszkody w uczestnictwie w imprezach kulturalnych uczniów na obszarze MG-6 [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 70 Akceptowane przez młodzież opłaty za uczestnictwo w imprezach kulturalnych i sportowych [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Kluczową kwestią w zakresie poprawy jakości usług publicznych w dziedzinie kultury jest poprawa dostępu do informacji o wydarzeniach kulturalnych. Konieczne są działania na rzecz wzmocnienia motywacji mieszkańców (zwłaszcza dzieci i młodzieży) do uczestnictwa w kulturze.

5. Sektor transportu publicznego

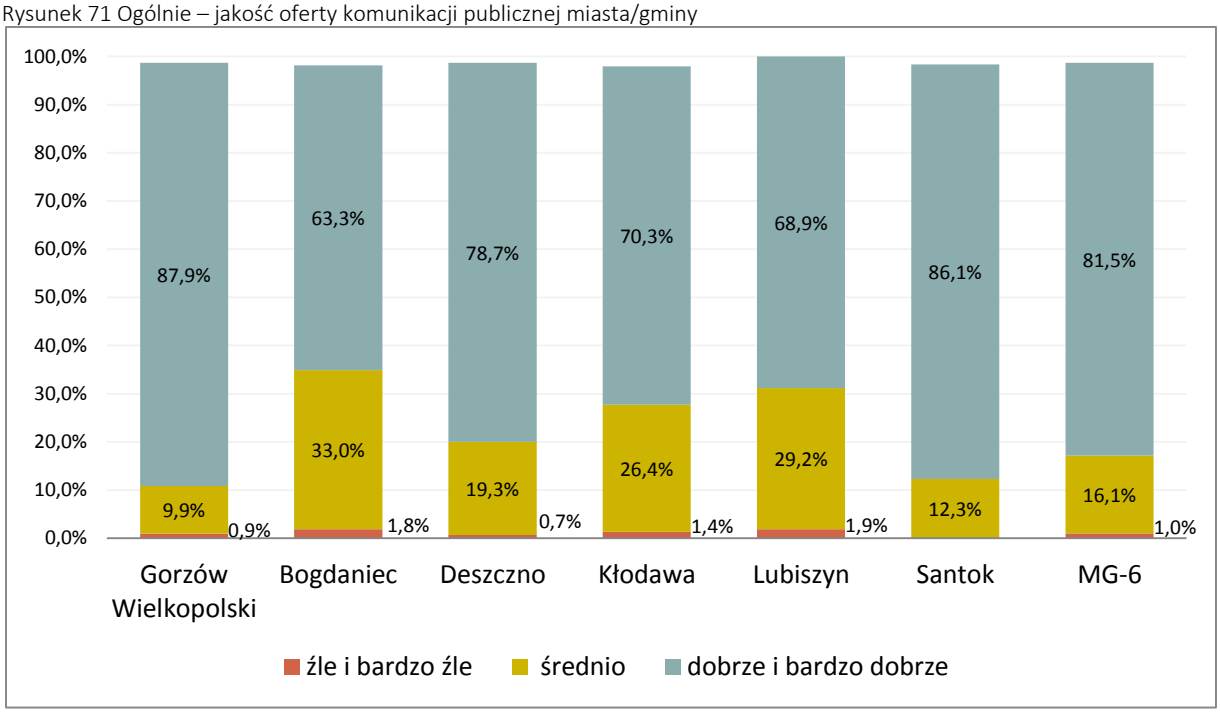
5.1. Mieszkańcy

W zakresie badań przeprowadzonych na próbie reprezentatywnej mieszkańców obszaru MG-6 w raporcie dla poszczególnych gmin skupiono się na czynnikach określających korzystanie z komunikacji, jak również na czynnikach jakościowych związanych z komunikacją zbiorową. Dane dotyczące realizowanych podróży zostały zaprezentowane w raporcie zbiorczym.

5.1.1. Ocena dostępności i jakości

Mieszkańcy gminy Kłodawa oceniają ogólną jakość komunikacji zbiorowej na dość wysokim poziomie w porównaniu do pozostałych gmin MG-6 – odpowiedzi pozytywne stanowiły łącznie 70,3%, odsetek ocen przeciętnych kształtował się na poziomie 26,4%. Udział odpowiedzi negatywnych – źle i bardzo źle – był marginalny – 1,4%.

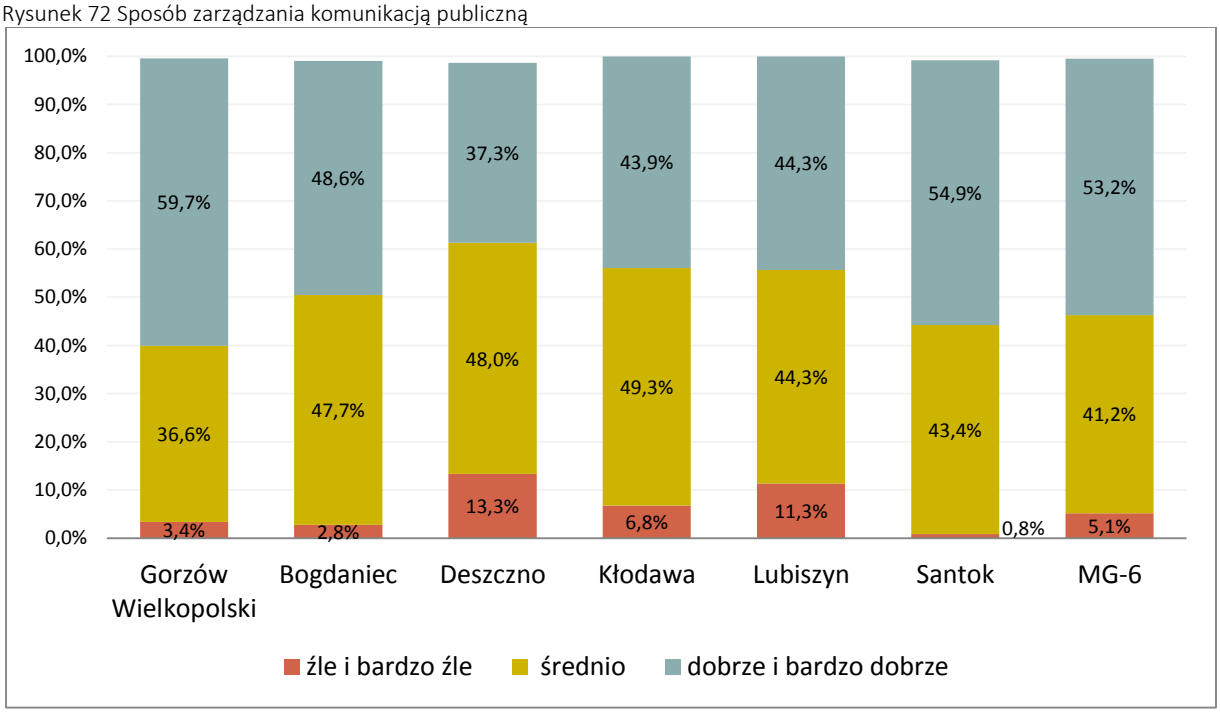
Rysunek 71 Ogólnie – jakość oferty komunikacji publicznej miasta/gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Na znacznie niższym poziomie kształtowały się oceny związane z zarządzaniem komunikacją publiczną. Łącznie odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze stanowiły 43,9%. Oceny średnie kształtowały się na poziomie 49,3%, a negatywne 6,8%.

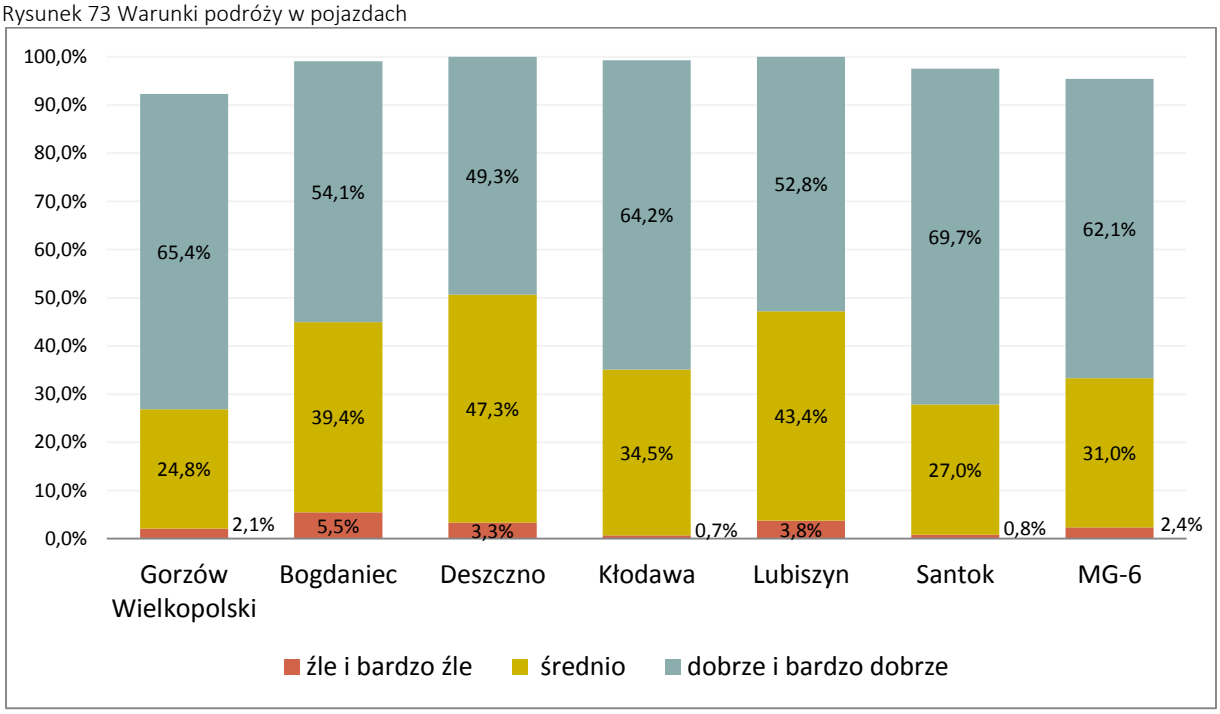
Rysunek 72 Sposób zarządzania komunikacją publiczną

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Warunki podróży w pojazdach są ważnym czynnikiem wpływającym na podjęcie decyzji o podróży komunikacją miejską, zwłaszcza w przypadku osób posiadających alternatywę co do wyboru środka transportu. Zmienna ta jest zróżnicowanie oceniana w poszczególnych gminach. Pozytywnie w gminie Kłodawa postrzega ją 64,2% respondentów (średnia dla MG-6 wyniosła 62,1%), a średnio 34,5%.

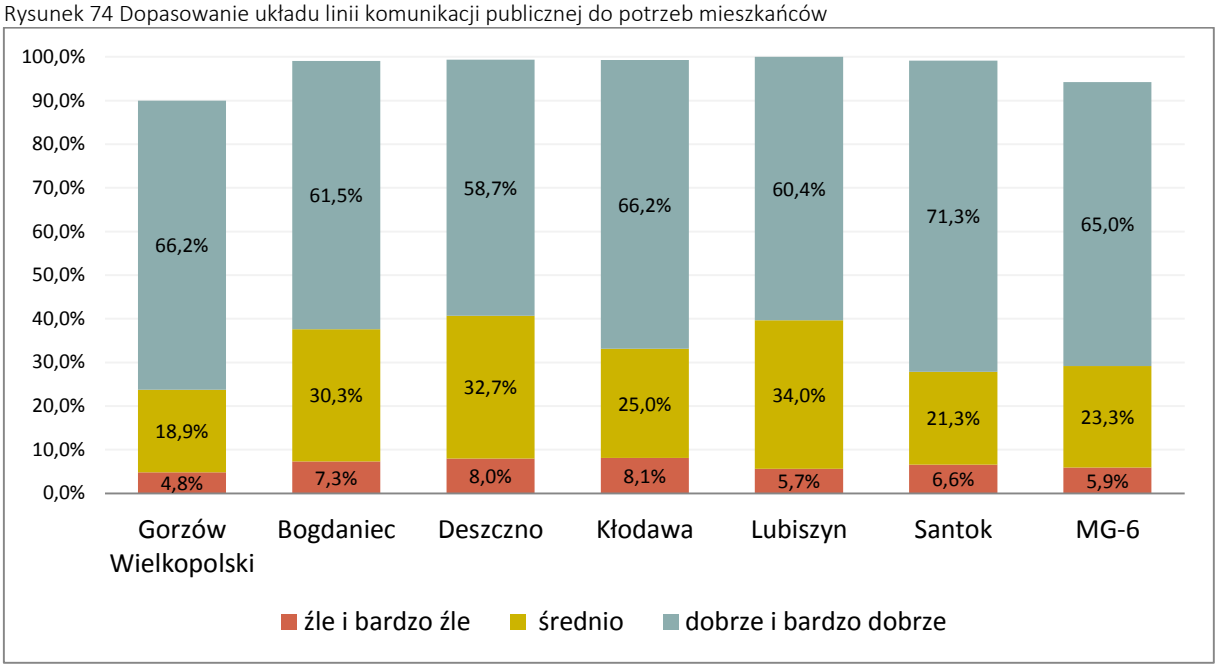
Rysunek 73 Warunki podróży w pojazdach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Podobnie jak warunki podróży ocenione zostało dopasowanie układu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców. Odpowiedzi pozytywne w tym zakresie kształtowały się na poziomie 66,2% i były nieznacznie wyższe niż średnia dla obszaru MG-6, a negatywne wybrało 8,1% mieszkańców (najwyższy odsetek wskazań w MG-6).

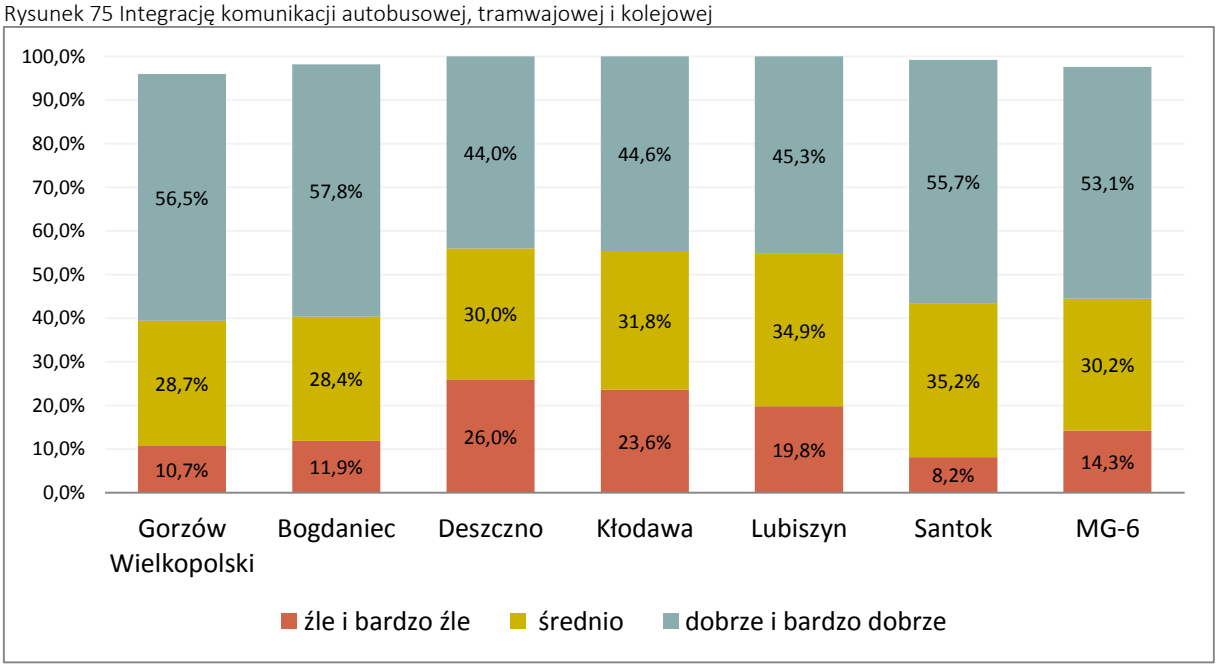
Rysunek 74 Dopasowanie układu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W porównaniu do powyżej zaprezentowanych wyników, oceny przyznane integracji systemu komunikacji są niższe – 44,6% mieszkańców jest z niego zadowolona, 31,8% ocenia ją średnio, a aż 23,6% negatywnie (drugi najwyższy wskaźnik tych odpowiedzi w MG-6).

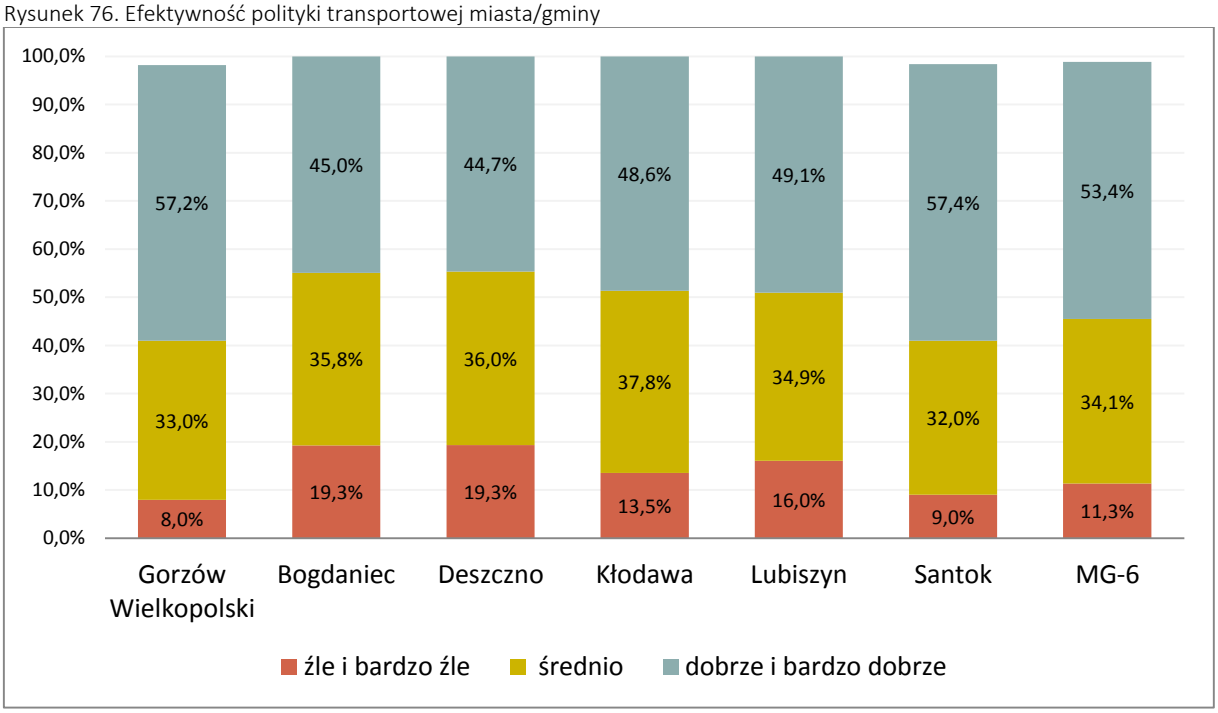
Rysunek 75 Integrację komunikacji autobusowej, tramwajowej i kolejowej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Szeroko rozumiana efektywność polityki transportowej postrzegana jest na przeciętnym poziomie, co prawda dla 48,6% respondentów jest ona dobra lub bardzo dobra, ale już dla 37,8% średnia, a dla 13,5% zła lub bardzo zła.

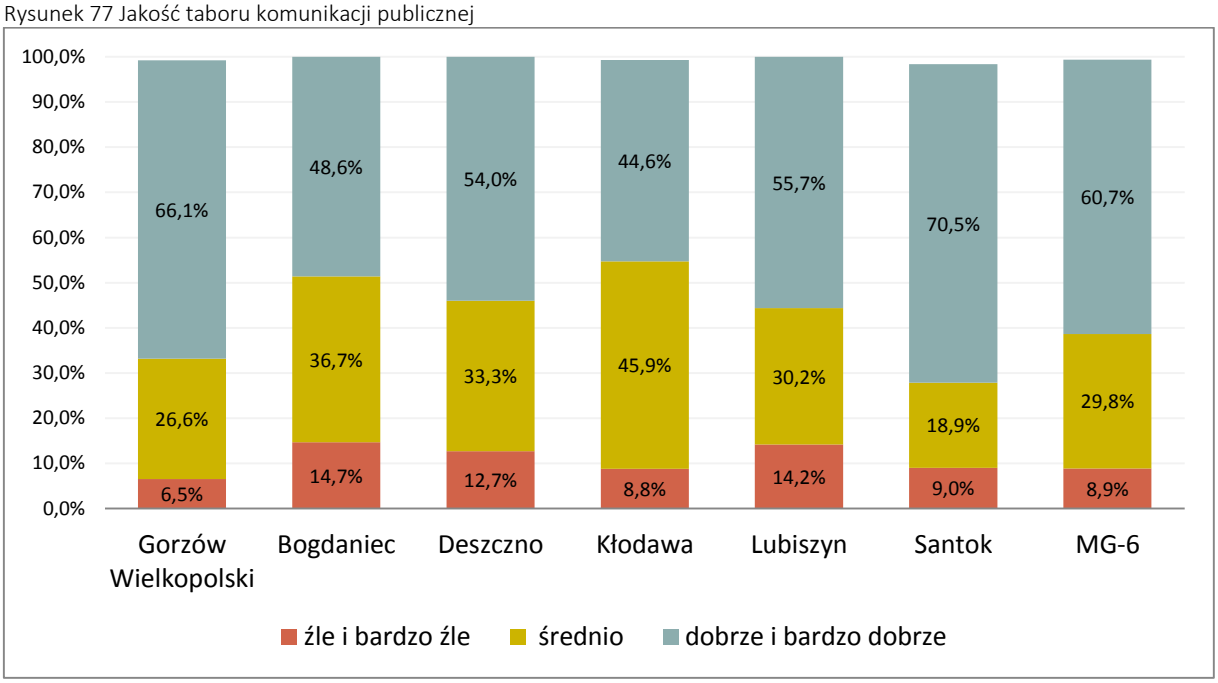
Rysunek 76. Efektywność polityki transportowej miasta/gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Jakość taboru komunikacji publicznej została oceniona na poziomie przeciętnym. W sumie 44,6% respondentów oceniło ją dobrze lub bardzo dobrze ale 45,9% przeciętnie, a 8,8% negatywnie.

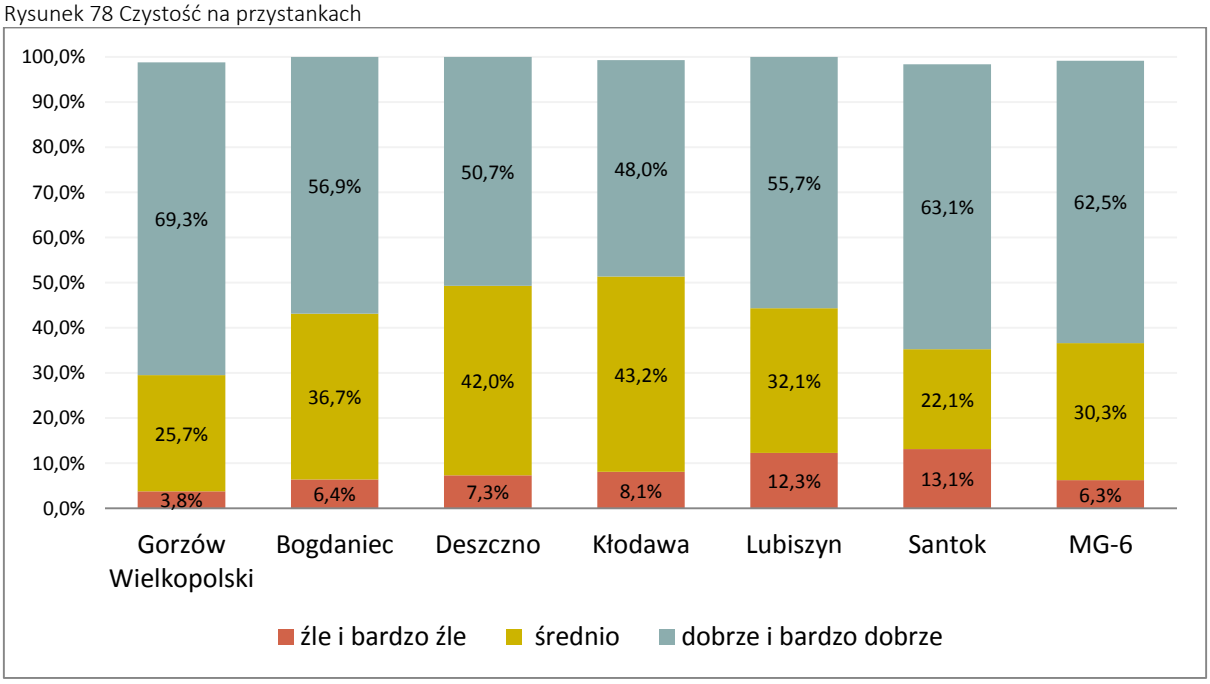
Rysunek 77 Jakość taboru komunikacji publicznej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Czystość na przystankach została oceniona nieznacznie wyżej niż jakość taboru – w sumie udzielono 48% odpowiedzi pozytywnych, 43,2% badanych oceniło ją średnio (najwyższy wskaźnik odpowiedzi przeciętnych w MG-6), a 8,1% negatywnie.

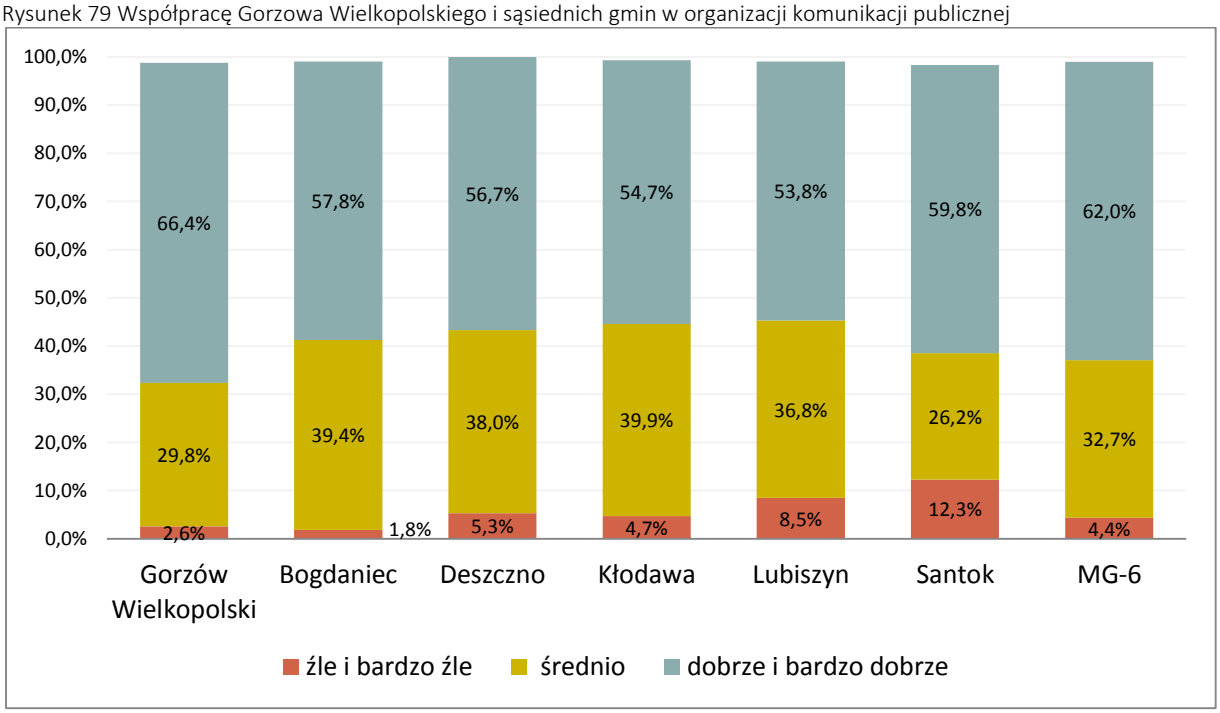
Rysunek 78 Czystość na przystankach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Z punktu widzenia pełnienie przez Gorzów Wlkp. funkcji centrum aglomeracji istotna jest również ocena współpracy samorządów w zakresie organizacji komunikacji publicznej. Blisko 54,7% respondentów oceniło ją pozytywnie. Oceny przeciętne stanowiły blisko 40%, a negatywne 4,7%.

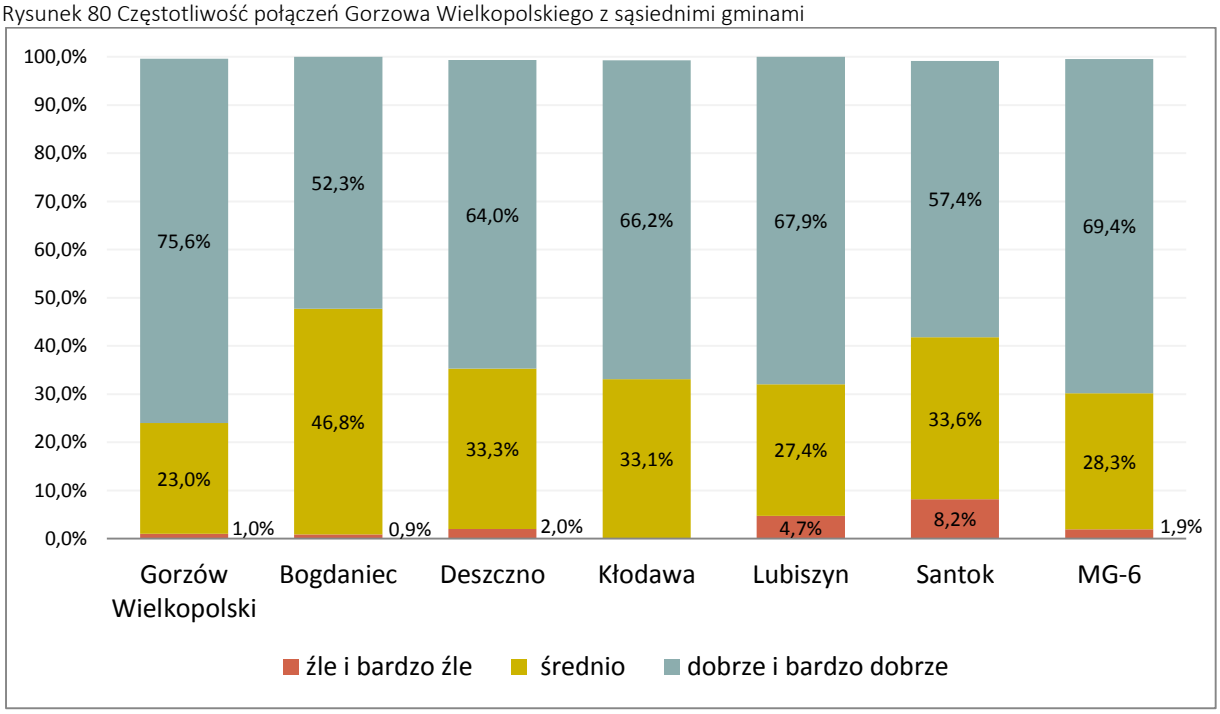
Rysunek 79 Współpracę Gorzowa Wielkopolskiego i sąsiednich gmin w organizacji komunikacji publicznej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Częstotliwość połączeń Gorzowa Wlkp. z sąsiednimi gminami uzyskała w gminie Kłodawa 66,2% ocen pozytywnych i 33,1% średnich.

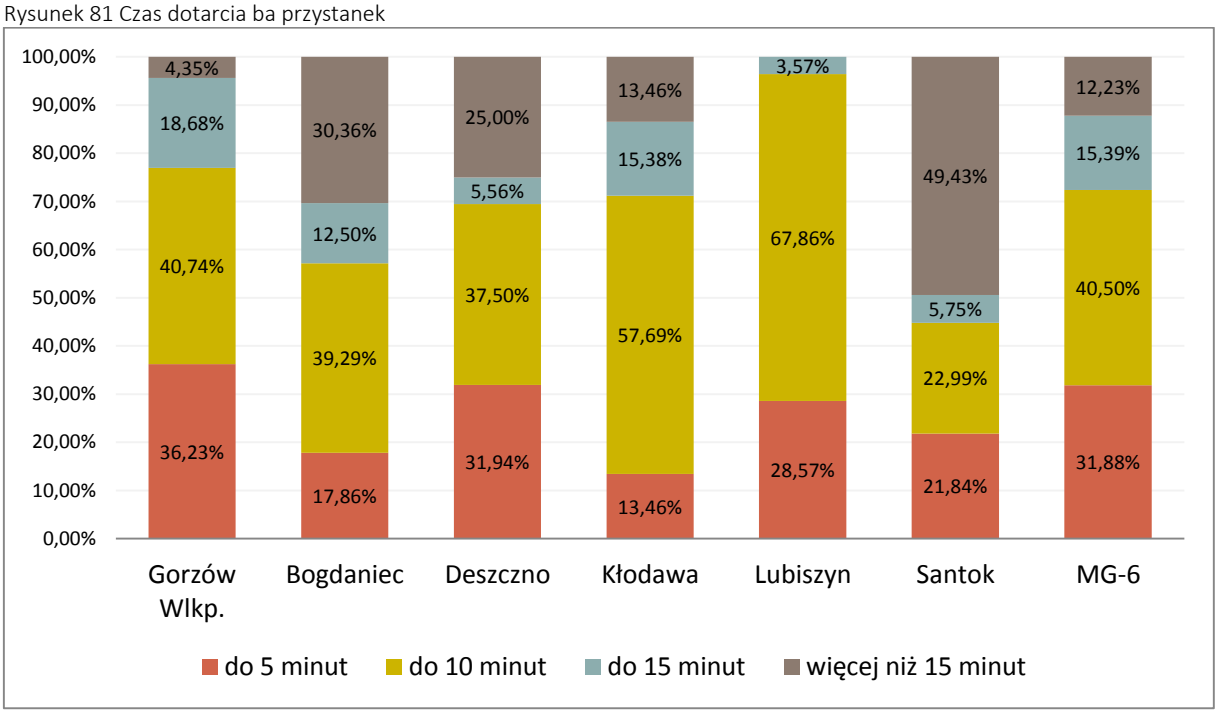
Rysunek 80 Częstotliwość połączeń Gorzowa Wielkopolskiego z sąsiednimi gminami

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej ważnym czynnikiem jest odległość jaką pasażer musi przebyć do przystanka, z którego rozpoczyna podróż. Sytuacją podróżujących mieszkańców gminy Kłodawa należy określić jako przeciętną na tle innych gmin wiejskich MG-6 – 57,6% wskazało, iż zajmuje im to do 10 minut, co należy uznać za wysoką wartość, jednakże blisko 15,4% wskazało czas do 15 minut, a 13,46% więcej niż 15 minut .

Rysunek 81 Czas dotarcia ba przystanek

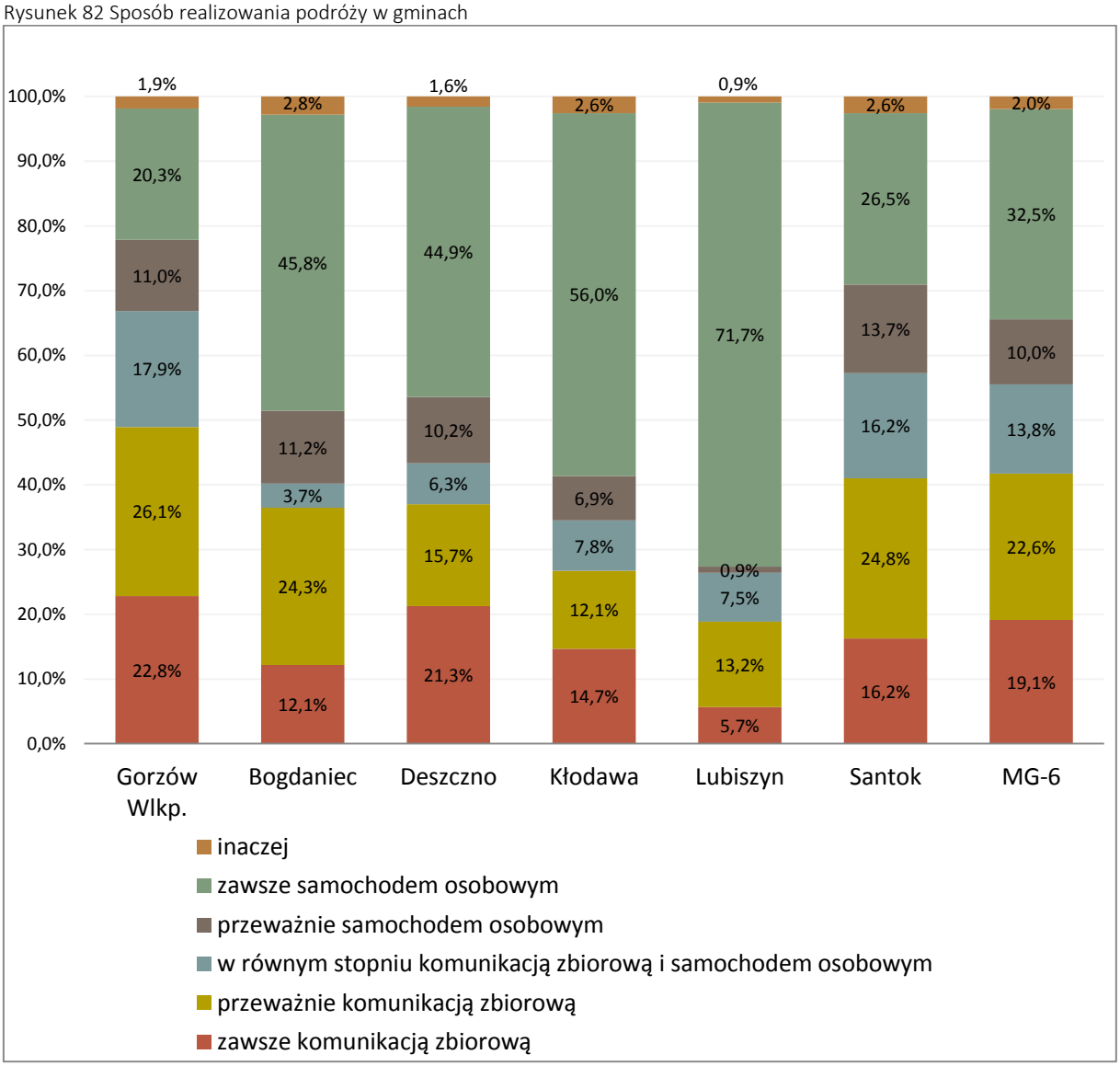

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.1.2. Charakterystyka form korzystania

Sposób realizowania podróży pokazuje przede wszystkim, jakie środki transportu wykorzystują mieszkańcy poszczególnych gmin i całego MG-6. W gminie Kłodawa najczęstszym sposobem komunikacji jest własny samochód – 56% wskazań, następną odpowiedzią było zawsze komunikacją zbiorową – 14,7%, następnie przeważnie komunikacją zbiorową - 12,1%. Podsumowując 34,6% respondentów wskazało, że w mniejszym lub większym stopniu korzysta z komunikacji zbiorowej (niższy wskaźnik tylko w gminie Lubiszyn). Wyniki dotyczące sposobu realizacji podróży korelują z płcią podróżujących – kobiety w większym stopniu wykorzystują komunikację zbiorową do podróży.

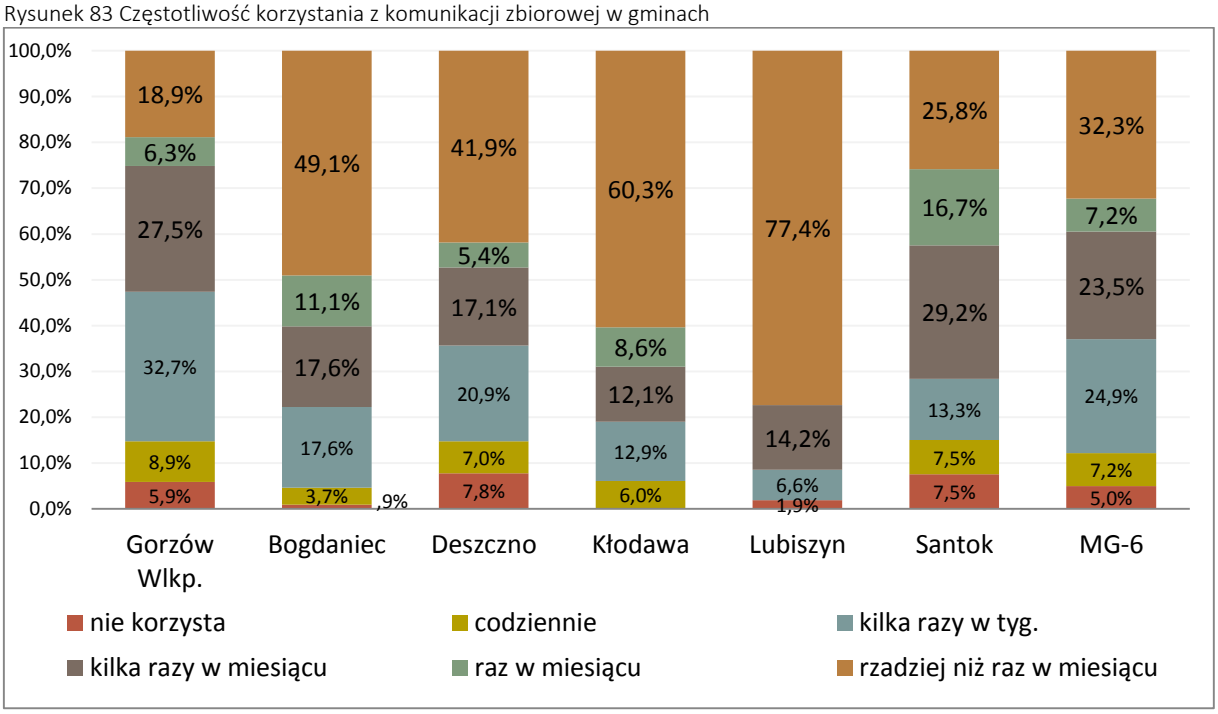
Rysunek 82 Sposób realizowania podróży w gminach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W gminie Kłodawa, najwięcej respondentów korzystających z komunikacji zbiorowej wskazało odpowiedź rzadziej niż raz w miesiącu (60,3%), następnie kilka razy w tygodniu (12,9%) i kilka razy w miesiącu (12,1%).

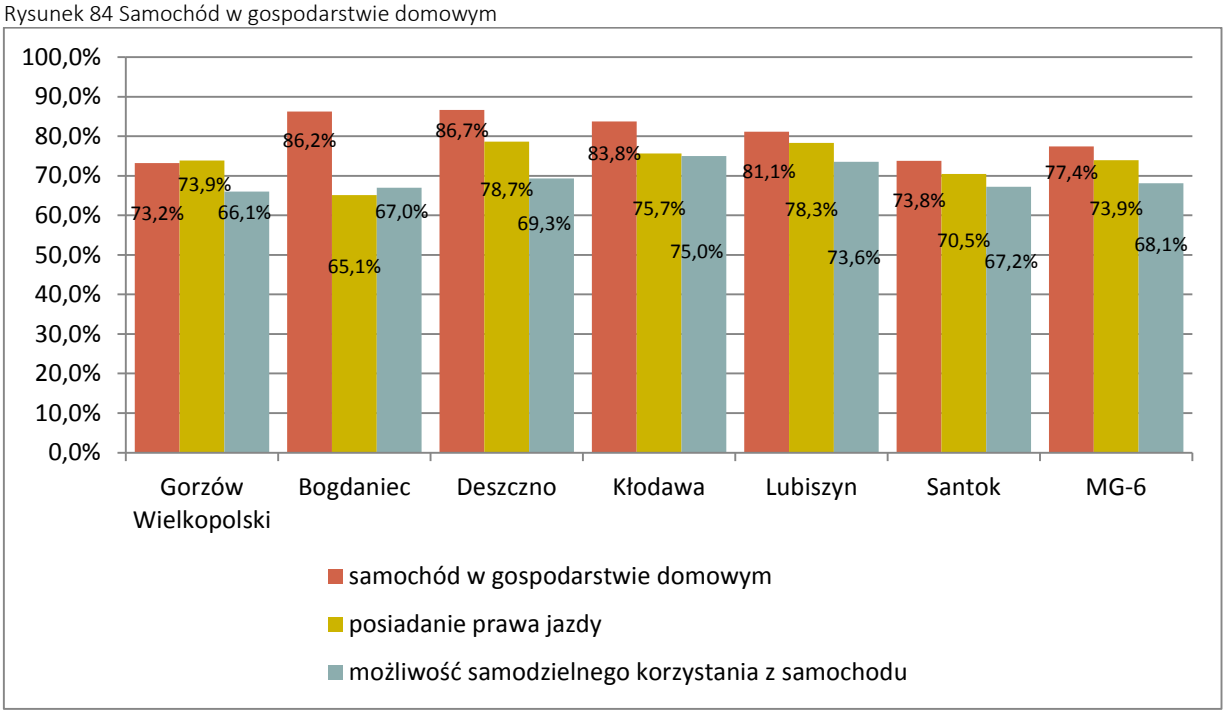
Rysunek 83 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej w gminach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Przyczyną powyżej opisanego stanu rzeczy – stosunkowo niskiego poziomu korzystania z komunikacji publicznej - jest przede wszystkim posiadanie przez większość gospodarstw domowych samochodu, deklaruje to 83,8% badanych, do tego 75,7% posiada prawo jazdy, a 75% ma możliwość samodzielnego korzystania z auta.

Rysunek 84 Samochód w gospodarstwie domowym

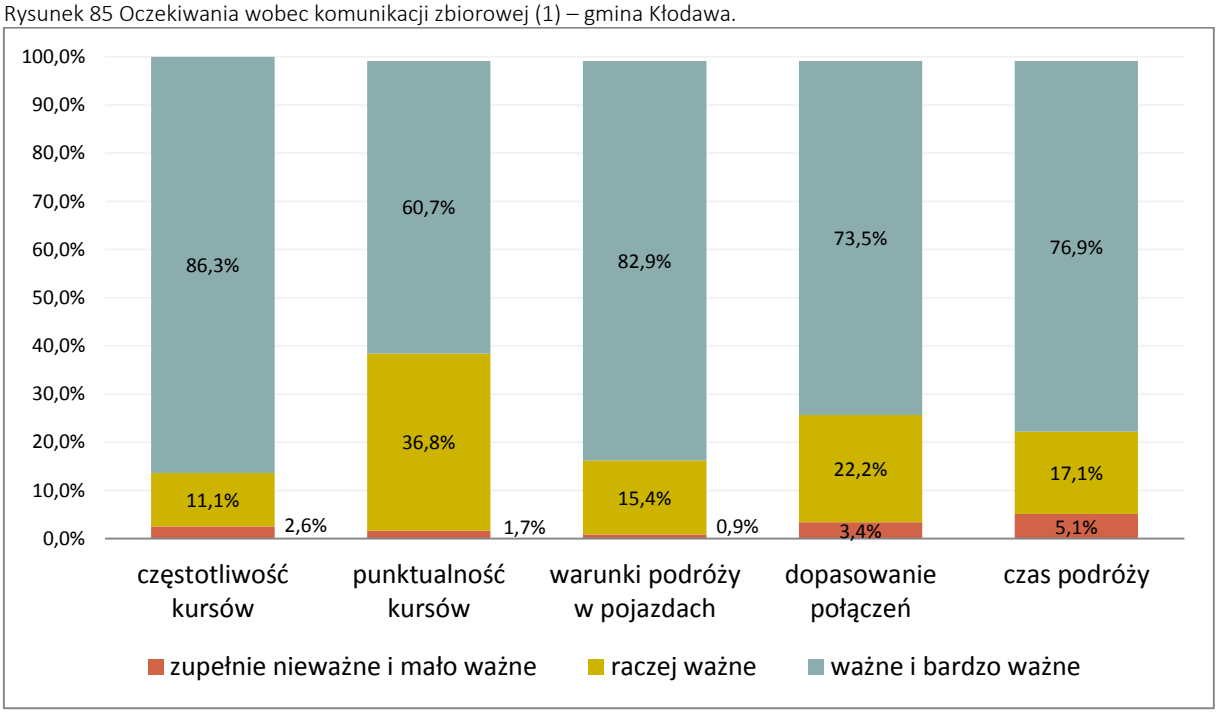
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.1.3. Szczegółowa ocena systemu

Analizę oceny jakości komunikacji zbiorowej rozpoczęto od określenia oczekiwań mieszkańców w odniesieniu do komunikacji zbiorowej. Oczekiwania te są istotne z punktu widzenia kształtowania oferty usług w tym obszarze, pokazują bowiem przede wszystkim w jakim zakresie powinna się ona rozwijać i wskazują, gdzie są największe braki.

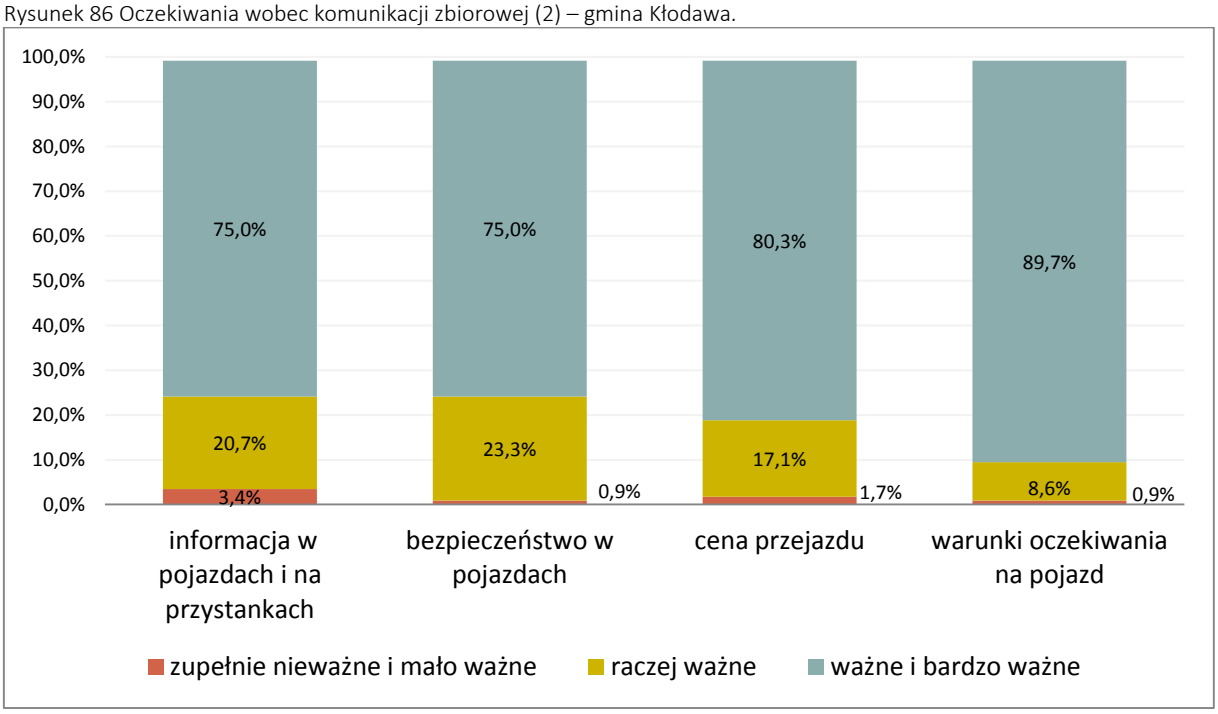
Dla mieszkańców gminy Kłodawa najważniejszymi czynnikami w zakresie ich oczekiwań w obszarze komunikacji zbiorowej są: częstotliwość kursów – 86,3%, warunki oczekiwania na pojazd – 89,7%, cena przejazdu – 80,3%. Ważne jest również dopasowanie połączeń – 73,5%, bezpieczeństwo w pojazdach – 75%, informacja w pojazdach i na parkingach – 75% oraz czas podróży – 76,9%. Niżej oceniono wyłącznie punktualność kursów – wskaźnik odpowiedzi pozytywnych – 60,7%. Respondenci w zakresie transportu praktycznie nie wskazywali czynników, które są nieważne lub zupełnie nieważne. Jest to naturalne, gdyż kafeteria uwzględniała jedynie podstawowe czynniki decydujące o jakości podróży.

Rysunek 85 Oczekiwania wobec komunikacji zbiorowej (1) – gmina Kłodawa.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 86 Oczekiwania wobec komunikacji zbiorowej (2) – gmina Kłodawa.

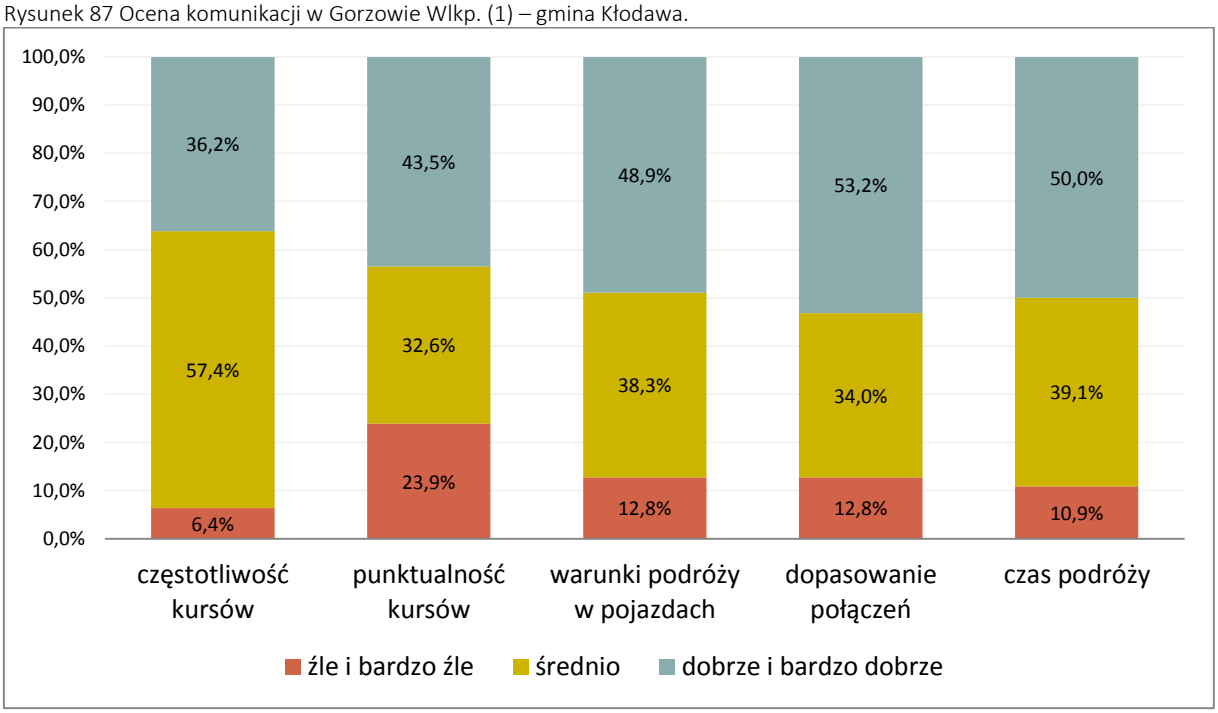

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W stosunku do komunikacji w Gorzowie Wlkp. mieszkańcy gminy Kłodawa sformułowali stosunkowo krytyczne oceny. Najwyższą ocenę pozytywną odnotowano w zakresie zmiennej

informacja w pojazdach i na przystankach (56,5%), następnie w zakresie dopasowania połączeń (53,2%), została ona jednak jednocześnie negatywnie oceniana przez 12,8% mieszkańców. Kolejną pod względem odpowiedzi pozytywnych był czas podróży (50%), w której to kategorii jednocześnie co dziesiąty mieszkaniec wybrał wskazanie negatywne.

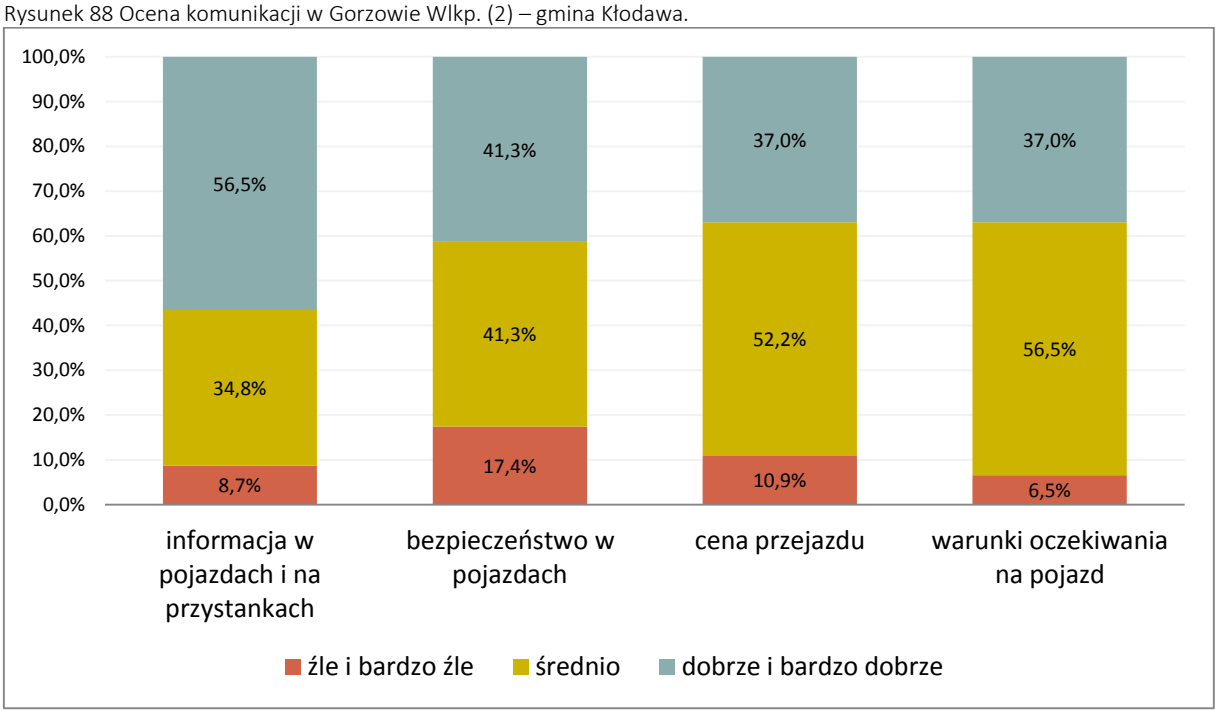
Rysunek 87 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (1) – gmina Kłodawa.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wyraźnie jako przeciętne ocenione zostały takie czynniki jak: częstotliwość kursów (57,4% ocen średnich), warunki oczekiwania na pojazd (56,5%), cena przejazdu (52,2%). Najbardziej krytycznie oceniono punktualność kursów – 23,9% ocen negatywnych i bezpieczeństwo w pojazdach – 17,4%.

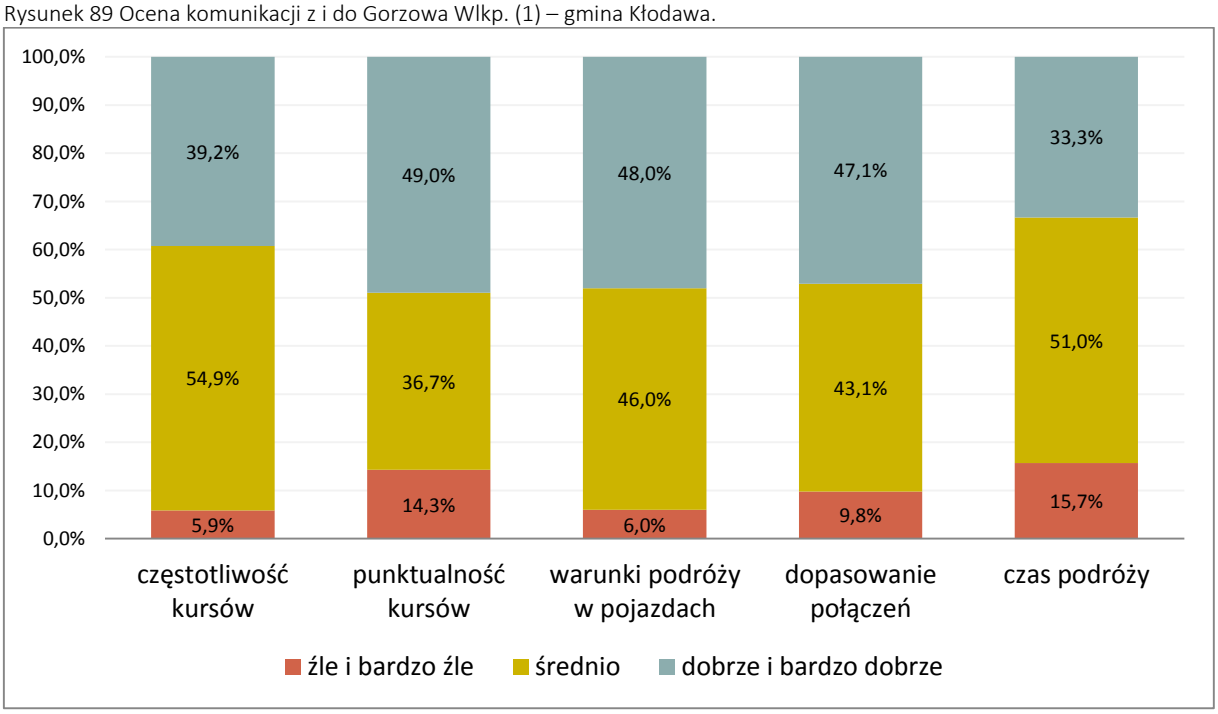
Rysunek 88 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (2) – gmina Kłodawa.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W zakresie komunikacji do i z Gorzowa, a więc takiej, która jak można przypuszczać jest mieszkańcom gminy Kłodawa bliższa i z której częściej korzystają, oceny są jeszcze mniej korzystne. W szczególności zwiększyła się wyraźnie liczba ocen negatywnych oraz przeciętnych. Najlepiej ocenianymi czynnikami są: punktualność kursów (49% ocen pozytywnych, jednocześnie 14,3% negatywnych), warunki podróży w pojazdach (48% ocen pozytywnych) i dopasowanie połączeń (47,1%), żadna z ocen pozytywnych nie przekracza 50%.

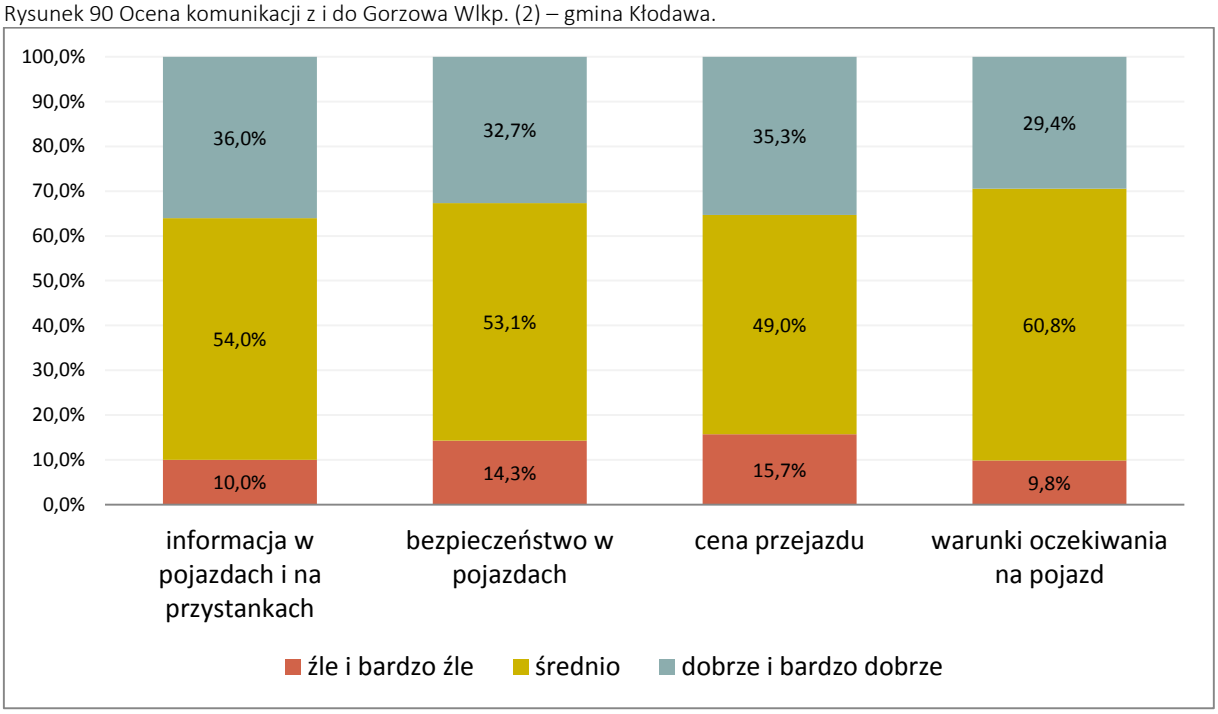
Rysunek 89 Ocena komunikacji z i do Gorzowa Wlkp. (1) – gmina Kłodawa.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Czynnikami, w których odnotowano duży udział odpowiedzi średnio są: warunki oczekiwania na pojazd (60,8% ocen średnich), częstotliwość kursów (54,9%), informacja w pojazdach i na przystankach (54%) oraz bezpieczeństwo w pojazdach (53,1%). Jednocześnie odnotowano znaczny odsetek odpowiedzi negatywnych, zwłaszcza w zakresie kategorii: czas podróży (15,7%), cena przejazdu (15,7%), bezpieczeństwo w pojazdach i punktualność kursów (oba po 14,3%).

Rysunek 90 Ocena komunikacji z i do Gorzowa Wlkp. (2) – gmina Kłodawa.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.2. Młodzież / uczniowie

5.2.1. Ocena dostępności i jakości

Częstotliwość kursów to element funkcjonowania systemu komunikacji zbiorowej, który dla uczniów szkół z obszaru MG-6 należy do najważniejszych. Dla uczniów ważna jest jeszcze punktualność oraz dopasowanie kursów. Mniejsze znaczenie dla tej grupy użytkowników mają warunki w jakiej odbywa się podróż, takie jak informacje na przystankach, warunki oczekiwania na pojazd.

Tabela 16 Elementy decydujące o ocenie komunikacji zbiorowej – ocena uczniów MG-6

	zupełnie nieważne	mało ważne	raczej ważne	ważne	bardzo ważne	brak odpowiedzi
częstotliwość kursów	3,4%	1,8%	5,5%	16,3%	69,9%	3,1%
punktualność kursów	2,2%	2,1%	8,4%	22,8%	61,1%	3,5%
dopasowanie połączeń	2,2%	2,0%	9,3%	23,9%	59,2%	3,5%
cena przejazdu	2,7%	3,4%	10,7%	20,6%	58,8%	3,8%
warunki podróży w pojazdach	2,5%	3,2%	12,7%	25,8%	52,5%	3,3%
bezpieczeństwo w pojazdach	2,9%	3,6%	13,2%	23,9%	52,1%	4,3%
warunki oczekiwania na pojazd	3,0%	3,8%	16,3%	26,0%	46,7%	4,1%
czas podróży	2,9%	3,8%	15,6%	28,0%	45,8%	3,9%
informacja w pojazdach i na przystankach	2,5%	3,9%	18,0%	27,2%	44,3%	4,1%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Gorzowska komunikacja miejska (autobusowa i tramwajowa) jest doceniana przez młodzież szczególnie ze względu na bezpieczeństwo w pojazdach, czas podróży i dostęp do informacji o kursach (w pojazdach i na przystankach). Respondenci negatywnie ocenili przede wszystkim ceny przejazdów. Dla blisko 43% respondentów ten element został oceniony źle lub bardzo źle. Mimo, że gorzowska komunikacja miejska uzyskała więcej pozytywnych niż negatywnych opinii, to poprawy wymagają przede wszystkim warunki podróży w pojazdach oraz lepsze dopasowanie połączeń (co jest związane bezpośrednio ze zwiększeniem liczby połączeń).

Tabela 17 Ocena gorzowskiej komunikacji miejskiej dokonana przez uczniów szkół MG-6

	bardzo źle	źle	średnio	dobrze	bardzo dobrze	brak odpowiedzi
częstotliwość kursów	9,5%	12,9%	40,3%	28,3%	6,7%	2,3%
punktualność kursów	8,4%	12,9%	34,8%	33,7%	7,7%	2,5%
warunki podróży w pojazdach	9,5%	17,8%	41,3%	23,5%	5,7%	2,3%
dopasowanie połączeń	9,0%	16,4%	40,7%	27,3%	4,0%	2,6%
czas podróży	5,6%	9,7%	35,6%	38,6%	7,6%	2,8%
informacja w pojazdach i na przystankach	5,7%	9,9%	33,6%	37,9%	10,5%	2,4%
bezpieczeństwo w pojazdach	5,0%	7,7%	35,5%	40,5%	8,4%	2,9%
cena przejazdu	20,8%	21,9%	32,7%	16,2%	5,8%	2,6%
warunki oczekiwania na pojazd	9,8%	14,3%	39,8%	28,7%	4,8%	2,7%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 18 Ocena komunikacji miejskiej do i z Gorzowa Wielkopolskiego

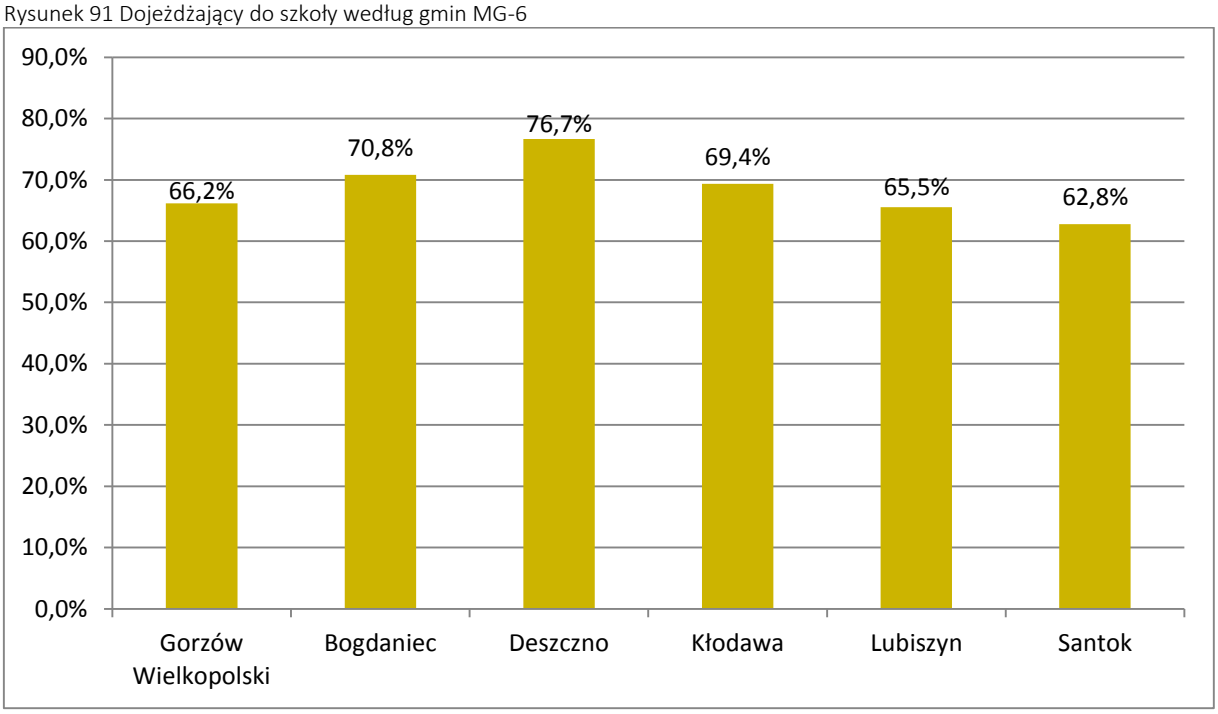
	bardzo źle	źle	średnio	dobrze	bardzo dobrze	brak odpowiedzi
częstotliwość kursów	16,5%	21,3%	35,3%	15,6%	3,9%	7,3%
punktualność kursów	8,1%	13,5%	36,6%	27,1%	7,0%	7,7%
warunki podróży w pojazdach	6,1%	11,2%	40,6%	28,4%	5,7%	8,1%
dopasowanie połączeń	11,1%	17,7%	40,4%	18,8%	3,9%	8,2%
czas podróży	6,8%	12,8%	40,3%	25,8%	6,0%	8,3%
informacja w pojazdach i na przystankach	6,9%	14,7%	37,9%	25,3%	7,2%	8,0%
bezpieczeństwo w pojazdach	4,5%	9,1%	35,5%	33,8%	9,0%	8,1%
cena przejazdu	18,9%	19,8%	32,3%	15,9%	5,1%	8,0%
warunki oczekiwania na pojazd	9,2%	15,0%	40,2%	22,5%	5,2%	8,0%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.2.2. Charakterystyka form korzystania

Na obszarze ZCG MG-6 ponad 70% uczniów dojeżdża do szkoły różnymi środkami transportu. Największy odsetek uczniów dojeżdża do szkoły w Gminie Deszczno, najniższy w Santoku. Z żadnego środka transportu nie korzysta blisko 34% uczniów – mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego.

Rysunek 91 Dojeżdżający do szkoły według gmin MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Uczniowie, z racji dojazdów do szkoły, najczęściej korzystają z komunikacji miejskiej w ciągu kilku dni w tygodniu (40,7%) oraz codziennie (30,7%). Jednocześnie aż 28% uczniów korzysta z komunikacji kilka razy w miesiącu lub rzadziej. Zakładając (na podstawie danych GUS), że liczba uczniów (różnego typu szkół) na obszarze MG-6 wynosi 21 tys. to z komunikacji miejskiej co najmniej raz w tygodniu korzysta aż 15 tys. uczniów.

Tabela 19 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej

	Kobiety		mężczyźni		razem	
codziennie (7 razy w tyg.)	158	34,3%	139	27,4%	297	30,7%
kilka razy w tygodniu (4 – 6 dni w tyg.)	189	41,1%	205	40,4%	394	40,7%
kilka razy w miesiącu	85	18,5%	97	19,1%	182	18,8%
raz w miesiącu	9	2,0%	12	2,4%	21	2,2%
rzadziej niż raz w miesiącu	16	3,5%	49	9,6%	65	6,7%
brak odpowiedzi	3	0,7%	6	1,2%	9	0,9%
Razem	460	100,0%	508	100,0%	968	100,0%

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Komunikacja miejska (zbiorowa) jako jedyny sposób realizacji wszelkich podróży służy aż 17% uczniów z obszaru MG-6. Mimo rosnącej popularności komunikacji samochodowej jedynie 3 na 100 uczniów wykorzystuje do podróży jedynie samochód. Bardzo popularne jest również łączenie podróży samochodem i komunikacją publiczną.

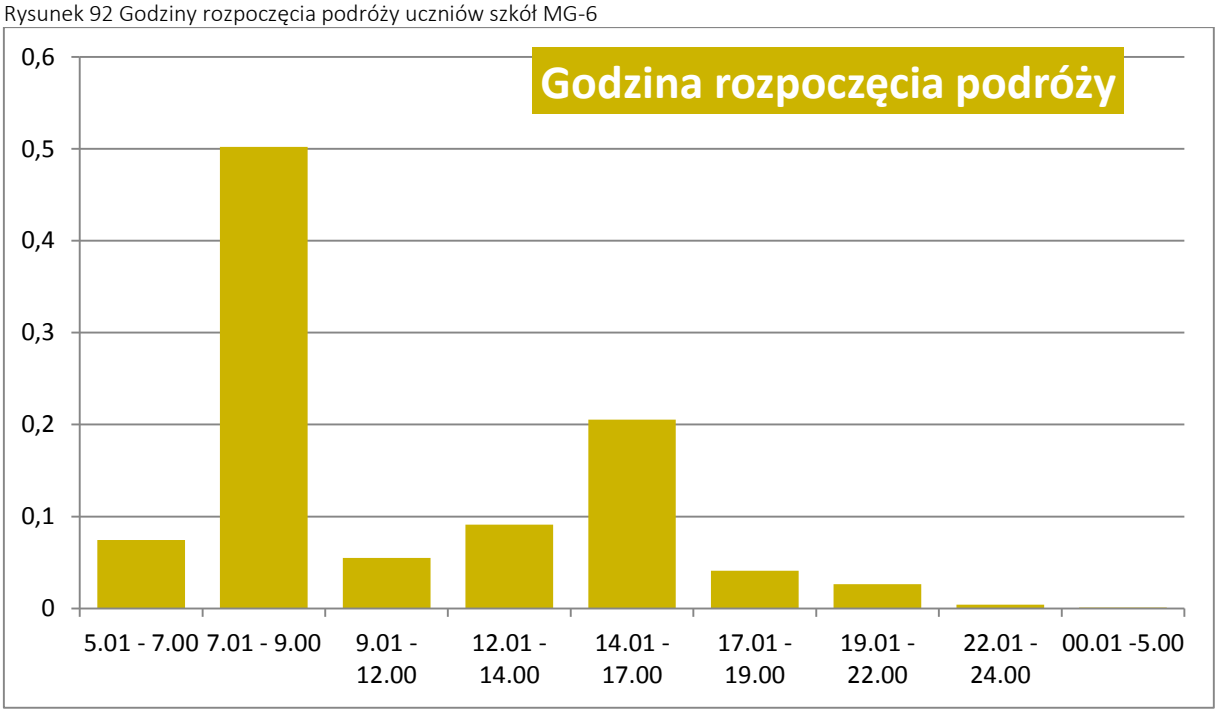
Tabela 20 Sposób realizacji podróży miejskich i podmiejskich przez uczniów z MG-6

	kobiety		mężczyźni		razem	
zawsze komunikacją zbiorową	72	15,7%	96	18,9%	168	17,4%
przeważnie komunikacją zbiorową	158	34,3%	149	29,3%	307	31,7%
w równym stopniu komunikacją zbiorową i samochodem osobowym	138	30,0%	119	23,4%	257	26,5%
przeważnie samochodem osobowym	60	13,0%	78	15,4%	138	14,3%
zawsze samochodem osobowym	9	2,0%	21	4,1%	30	3,1%
inny	14	3,0%	30	5,9%	44	4,5%
brak odpowiedzi	9	2,0%	15	3,0%	24	2,5%
Razem	460	100,0%	508	100,0%	968	100,0%

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ponad 55% uczniów odbyło w poprzednim dniu nauki jakąkolwiek podróż (przynajmniej jedną). Co najmniej dwie podróże podjęło już tylko prawie 29% uczniów, trzy - tylko prawie 12%, cztery już tylko 7% a pięć, niecałe 3%. Ponad połowa wszystkich podróży jakie odbyli badani w poprzednim dniu nauki rozpoczęła się między godziną 7:01 a 9:00. Pierwszą podróż w tych godzinach rozpoczęło prawie 73% wszystkich uczniów podróżujących w tym dniu.

Rysunek 92 Godziny rozpoczęcia podróży uczniów szkół MG-6

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Najczęściej wybierane linie nr 2 i 3 (ponad 10% wyborów); w dalszej kolejności, linie nr 103, 104, 124 i 125 (po około 6% wyborów). Ponad 67% przejazdów odbywa się na podstawie biletu miesięcznego. Drugą najczęstszą formą płatności za przejazd jest bilet jednorazowy (prawie 26% przejazdów).

Tabela 21. Schemat podroży uczniów szkół na obszarze MG-6

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		V podróż		suma podróży	
5.01 - 7.00	62	11,6%	9	3,2%	3	2,6%	1	1,5%	1	3,6%	76	7,4%
7.01 - 9.00	388	72,7%	67	24,2%	29	25,2%	18	26,5%	11	39,3%	513	50,2%
9.01 - 12.00	22	4,1%	20	7,2%	9	7,8%	4	5,9%	1	3,6%	56	5,5%
12.01 - 14.00	17	3,2%	49	17,7%	11	9,6%	13	19,1%	3	10,7%	93	9,1%
14.01 - 17.00	30	5,6%	119	43,0%	38	33,0%	17	25,0%	6	21,4%	210	20,5%
17.01 -19.00	10	1,9%	8	2,9%	15	13,0%	6	8,8%	3	10,7%	42	4,1%
19.01 -22.00	5	0,9%	5	1,8%	8	7,0%	7	10,3%	2	7,1%	27	2,6%
22.01 -24.00	0	0,0%	0	0,0%	1	0,9%	2	2,9%	1	3,6%	4	0,4%
00.01 -5.00	0	0,0%	0	0,0%	1	0,9%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,1%
suma podróży	534	100,0%	277	100,0%	115	100,0%	68	100,0%	28	100,0%	1022	100,0%
	55,2%	-	28,6%	-	11,9%	-	7,0%	-	2,9%	-	-	-
brak wskazań	434	-	691	-	852	-	900	-	940	-	-	-
	44,8%	-	71,4%	-	88,0%	-	93,0%	-	97,1%	-	-	-

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 22 Podróże komunikacją według rodzaju biletu

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		V podróż		suma podróży	
przejazd bezpłatny (B)	15	2,7%	6	2,0%	1	0,8%	0	0,0%	1	2,9%	23	2,1%
bilet jednorazowy (J)	157	28,5%	72	24,5%	30	23,3%	15	19,7%	7	20,6%	281	25,9%
bilet miesięczny (M)	355	64,5%	202	68,7%	90	69,8%	57	75,0%	24	70,6%	728	67,2%
bilet tygodniowy (T)	7	1,3%	3	1,0%	2	1,6%	2	2,6%	1	2,9%	15	1,4%
bilet 14 dniowy (2T)	15	2,7%	10	3,4%	6	4,7%	2	2,6%	1	2,9%	34	3,1%
bilet kwartalny (3M)	1	0,2%	1	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2	0,2%
bilet dobowy (24H)	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Razem	550	100,0%	294	100,0%	129	100,0%	76	100,0%	34	100,0%	1083	100,0%

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Najczęściej wskazywane cele podróży "nie pieszych" jakie odbyli badani w poprzednim dniu nauki to: "nauka" (42,1%) i "dom" (30,3%). Najczęściej wskazywanym celem pierwszej podróży jest "nauka" (73,7%). Najczęstszym celem kolejnych podróży (II, III i IV) jest "dom"; odpowiednio: II podróż - 60,0%, III podróż - 32,6% i IV podróż - 58,7%.

Tabela 23 Cel podróży – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży o określonym celu	
praca (P)	8	1,5%	1	0,3%	0	0,0%	1	1,1%	10	0,9%
nauka (N)	386	73,7%	52	15,3%	21	14,9%	3	3,3%	462	42,1%
dom (D)	28	5,3%	204	60,0%	46	32,6%	54	58,7%	332	30,3%
zakupy (Z)	18	3,4%	19	5,6%	10	7,1%	2	2,2%	49	4,5%
sprawy zawodowe i służbowe (SZ)	9	1,7%	5	1,5%	5	3,5%	4	4,3%	23	2,1%
sprawy osobiste (SO)	33	6,3%	21	6,2%	19	13,5%	10	10,9%	83	7,6%
sprawy towarzyskie (ST)	22	4,2%	17	5,0%	22	15,6%	8	8,7%	69	6,3%
rekreacja (R)	20	3,8%	21	6,2%	18	12,8%	10	10,9%	69	6,3%
suma kolejnych podróży	524	100,0%	340	100,0%	141	100,0%	92	100,0%	1097	100,0%
odsetek podróżujących (N=968)	54,1%		35,1%		14,6%		9,5%			
brak wskazań (N=968)	444		628		827		876			
	45,9%		64,9%		85,4%		90,5%			

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 24 Gmina początku podróży – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży z określonej miejscowości	
Gorzów Wielkopolski	287	57,3%	295	87,8%	113	82,5%	71	79,8%	766	72,1%
Bogdaniec	13	2,6%	3	0,9%	3	2,2%	2	2,2%	21	2,0%
Deszczno	26	5,2%	4	1,2%	4	2,9%	4	4,5%	38	3,6%
Kłodawa	23	4,6%	6	1,8%	5	3,6%	4	4,5%	38	3,6%
Lubiszyn	12	2,4%	1	0,3%	1	0,7%	0	0,0%	14	1,3%
Santok	14	2,8%	8	2,4%	2	1,5%	1	1,1%	25	2,4%
inna gmina powiatu gorzowskiego	54	10,8%	8	2,4%	3	2,2%	4	4,5%	69	6,5%
inna gmina województwa lubuskiego	49	9,8%	6	1,8%	3	2,2%	0	0,0%	58	5,5%
podróż z poza województwa lubuskiego	23	4,6%	5	1,5%	3	2,2%	3	3,4%	34	3,2%
suma kolejnych podróży	501	100,0%	336	100,0%	137	100,0%	89	100,0%	1063	100,0%
odsetek podróżujących (N=968)	51,8%	-	34,7%	-	14,2%	-	9,2%	-	-	-
brak wskazań (N=968)	467	-	632	-	831	-	879	-	-	-
	48,2%	-	65,3%	-	85,8%	-	90,8%	-	-	-

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 25 Gmina zakończenia podróży – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży z określonej miejscowości	
Gorzów Wielkopolski	434	87,1%	214	66,5%	98	75,4%	69	79,3%	815	78,6%
Bogdaniec	4	0,8%	8	2,5%	2	1,5%	1	1,1%	15	1,4%
Deszczno	7	1,4%	8	2,5%	5	3,8%	4	4,6%	24	2,3%
Kłodawa	7	1,4%	9	2,8%	3	2,3%	4	4,6%	23	2,2%
Lubiszyn	1	0,2%	4	1,2%	0	0,0%	0	0,0%	5	0,5%
Santok	7	1,4%	3	0,9%	1	0,8%	1	1,1%	12	1,2%
inna gmina powiatu gorzowskiego	7	1,4%	34	10,6%	8	6,2%	3	3,4%	52	5,0%
inna gmina województwa lubuskiego	15	3,0%	29	9,0%	8	6,2%	2	2,3%	54	5,2%
podróż z poza województwa lubuskiego	16	3,2%	13	4,0%	5	3,8%	3	3,4%	37	3,6%
suma kolejnych podróży	498	100,0%	322	100,0%	130	100,0%	87	100,0%	1037	100,0%
odsetek podróżujących (N=968)	51,4%	-	33,3%	-	13,4%	-	9,0%	-	51,4%	-
brak wskazań (N=968)	470	-	646	-	838	-	881	-	470	-
	48,6%	-	66,7%	-	86,6%	-	91,0%	-	48,6%	-

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Dominujące środki transportu z jakich korzystają uczniowie to autobus (39%) i tramwaj (19%). Spora część uczniów w swoich podróżach korzysta również z samochodu osobowego jako pasażer (14,5%) a nawet jako kierowca (prawie 8%).

Tabela 26 Użyte środki transportu – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży określonym środkiem transportu	
PKP	30	5,2%	24	6,8%	3	2,1%	0	0,0%	57	4,9%
PKS	44	7,6%	18	5,1%	4	2,7%	5	5,4%	71	6,1%
tramwaj (T)	85	14,7%	86	24,4%	40	27,4%	11	11,8%	222	19,0%
autobus (A)	223	38,5%	131	37,2%	55	37,7%	47	50,5%	456	39,0%
taxi (TX)	3	0,5%	5	1,4%	0	0,0%	0	0,0%	8	0,7%
samochód osobowy jako kierowca (Sk)	51	8,8%	23	6,5%	12	8,2%	6	6,5%	92	7,9%
samochód osobowy jako pasażer (Sp)	95	16,4%	41	11,6%	18	12,3%	16	17,2%	170	14,5%
rower nie w celach rekreacyjnych (R)	24	4,1%	13	3,7%	5	3,4%	4	4,3%	46	3,9%
motocykl (motorower) nie w celach rekreacyjnych (M)	7	1,2%	7	2,0%	5	3,4%	2	2,2%	21	1,8%
inne	17	2,9%	4	1,1%	4	2,7%	2	2,2%	27	2,3%
suma użytych środków transportu	579	100,0%	352	100,0%	146	100,0%	93	100,0%	1170	100,0%

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W swoich podróżach, w zdecydowanej większości przypadków uczniowie korzystali tylko z jednego środka transportu - prawie 90%. W czasie jednej podróży z dwóch środków transportu korzystało 8,5% a z trzech już tylko około 2%. W przypadkach, w których dochodziło do łączenia środków transportu, najczęściej odnosiło się to do układów "autobus-tramwaj", "tramwaj-autobus" lub "PKP-tramwaj/autobus".

6. Spis tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1 Zakres projektu Profesjonalizacja usług publicznych na terenie ZCG MG-6 7
Tabela 2 Beneficjenci pomocy społecznej biorący udział w badaniu ankietowym 9
Tabela 3 Uczniowie biorący udział w badaniu ankietowym metodą audytoryjną 10
Tabela 4 Nauczyciele biorący udział w badaniu 11
Tabela 5 Dobór próby - badanie ankietowe mieszkańców 12
Tabela 6 Dobór próby – badanie mieszkańców – wiek respondentów 12
Tabela 7 Dobór próby – badanie mieszkańców – wykształcenie respondentów 13
Tabela 8 Najczęściej świadczone usługi z zakresu pomocy społecznej na obszarze MG-6 19
Tabela 9 Jakie warunki należy spełnić, aby nie korzystać z pomocy społecznej [w %] 20
Tabela 10 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w Kłodawie [w %] 21
Tabela 11 Propozycje poprawy jakości usług społecznych w pomocy społecznej na obszarze MG-6 22
Tabela 12 Jak sobie radzisz z odrabianiem lekcji (kto ci pomaga) [%] 48
Tabela 13 Imprezy, wydarzenia kulturalne – ważne dla mieszkańców regionu 76
Tabela 14 Oferta Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska 77
Tabela 15 Preferowane formy uczestnictwa w kulturze 78
Tabela 16 Elementy decydujące o ocenie komunikacji zbiorowej – ocena uczniów MG-6 104
Tabela 17 Ocena gorzowskiej komunikacji miejskiej dokonana przez uczniów szkół MG-6 105
Tabela 18 Ocena komunikacji miejskiej do i z Gorzowa Wielkopolskiego 105
Tabela 19 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej 107
Tabela 20 Sposób realizacji podróży miejskich i podmiejskich przez uczniów z MG-6 107
Tabela 21. Schemat podroży uczniów szkół na obszarze MG-6 109
Tabela 22 Podróże komunikacją według rodzaju biletu 109
Tabela 23 Cel podróży – próba badawcza uczniowie 111
Tabela 24 Gmina początku podróży – próba badawcza uczniowie 112
Tabela 25 Gmina zakończenia podróży – próba badawcza uczniowie 113
Tabela 26 Użyte środki transportu – próba badawcza uczniowie 114

Spis rysunków

Rysunek 1 Osoby i gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej w Gminie Kłodawa 2008-2011 15
Rysunek 2 Udział korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Kłodawa 2008 - 2011 16
Rysunek 3 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Kłodawa w latach 2003 – 2012 16
Rysunek 4 Długość korzystania z pomocy społecznej przez respondentów na obszarze MG-6 [w %] 18
Rysunek 5 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %] 21
Rysunek 6 Poziom satysfakcji z usług publicznych z pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %] 23
Rysunek 7 Zadowolenie z różnych form pomocy społecznej [w %] 24
Rysunek 8 Odsetek osób będących pod opieką pracownika socjalnego [w %] 24
Rysunek 9 Częstotliwość spotkań z pracownikiem socjalnym w samorządach MG-6 25
Rysunek 10 Ocena pracy pracowników placówek pomocy społecznej, odpowiedzi „zawsze tak" [w %] 26
Rysunek 11 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Kłodawa w latach 2002 -2011 28
Rysunek 12 Liczba uczniów w gimnazjum w Gminie Kłodawa w latach 2002 -2012 29
Rysunek 13 Współczynnik skolaryzacji netto w Gminie Kłodawa 2003 - 2012 30
Rysunek 14 Ocena pracy nauczycieli przez rodziców 31
Rysunek 15 Ocena postaw nauczycieli wobec uczniów – ocena rodziców 32
Rysunek 16 Czas poświęcany na odrabianie zadań – ocena rodziców 33
Rysunek 17 Ocena przestrzegania praw ucznia 33

Rysunek 18 Ocena zachowania uczniów wobec nauczycieli....34
Rysunek 19 Ocena jakości programów nauczania....35
Rysunek 20 Ocena jakości obiektów szkolnych....35
Rysunek 21 Ocena wyposażenia w pomoce naukowe, w tym komputery....36
Rysunek 22 Ocena liczebność uczniów w klasach....37
Rysunek 23 Ocena liczby pedagogów szkolnych i psychologów....38
Rysunek 24 Ocena pomocy w zakresie planowania kariery zawodowej....39
Rysunek 25 Ocena dopasowania liczby placówek edukacyjnych do potrzeb mieszkańców....39
Rysunek 26 Młodzież uczestnicząca w zajęciach dodatkowych – deklaracje rodziców....40
Rysunek 27 Ocena dostępności zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów....41
Rysunek 28 Rodzaje zajęć dodatkowych, w których uczestniczy młodzież – deklaracje rodziców....42
Rysunek 29 Przyczyny nieuczestniczenia w zajęciach dodatkowych....43
Rysunek 30 Ocena stanu komunikacji publicznej i jej dopasowania do potrzeb uczniów dojeżdżających do szkoły 44
Rysunek 31.Stosunek uczniów do szkoły, w której się uczą na obszarze MG-6 (czy lubisz swoją szkołę) [w%]....45
Rysunek 32 Motywacje do wyboru obecnej szkoły na obszarze MG-6 z podziałem na płeć [%]....46
Rysunek 33 Planowane miejsce zamieszkania za 5-10 lat MG-6 [%]....46
Rysunek 34 Ocena jakości nauczania oraz jego oceny [%]....47
Rysunek 35 Czas poświęcany na odrabianie lekcji [%]....48
Rysunek 36 Uczniowie uczęszczający na zajęcia pozalekcyjne [%]....49
Rysunek 37 Przyczyny nieuczęszczania na zajęcia pozalekcyjne w szkole [%]....50
Rysunek 38 Powody nieuczestniczenia w dodatkowych zajęciach w szkole [%}....50
Rysunek 39 Ocena elementów systemu edukacji przez uczniów – oceny dobre i bardzo dobre [%]....52
Rysunek 40 Dostępność oferty edukacyjnej [w%]....53
Rysunek 41 Możliwości kształcenia na obszarze MG-6 [%]....54
Rysunek 42 Możliwości współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6 – opinia nauczycieli [%]....55
Rysunek 43 Przeszkody we współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6....56
Rysunek 44 Ocena zadowolenia nauczycieli z pracy zawodowej [%]....57
Rysunek 45 Główne zjawiska patologiczne występujące w placówkach oświatowych MG-6....58
Rysunek 46 Główne postulaty nauczycieli dotyczące poprawy systemu edukacji....58
Rysunek 47 Ocena elementów sytemu edukacji dokonana przez nauczycieli na obszarze MG-6 [%]....60
Rysunek 48 Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Kłodawa w latach 2003 - 2012 .62
Rysunek 49 Ocena ogólnej jakości oferty kulturalnej....63
Rysunek 50 Ocena liczby instytucji kultury działających....65
Rysunek 51 Ocena stanu technicznego obiektów instytucji kultury....66
Rysunek 52 Ocena infrastruktury ośrodków rekreacji i wypoczynku....67
Rysunek 53 Ocena zainteresowania i udziału mieszkańców w ofercie kulturalnej miasta/gminy....68
Rysunek 54 Ocena promocji produktów i wydarzeń kulturalnych oferowanych przez miasto/gminę....69
Rysunek 55 Ocena liczby przedsięwzięć kulturalnych organizowanych na terenie miasta/gminy....70
Rysunek 56 Ocena wielkości środków, jakie władze miasta/gminy przeznaczają na kulturę....70
Rysunek 57 Ocena celowości kierunków wydatkowania środków samorządowych na kulturę....71
Rysunek 58 Ocena fachowość kadr instytucji i organizacji zajmujących się kulturą....72
Rysunek 59 Ocena wiedzy animatorów kultury na temat potrzeb kulturalnych mieszkańców....73
Rysunek 60 Uczestnictwo w życiu kulturalnym....74
Rysunek 61 Ocena sytuacji materialnej rodziny a uczestnictwo w kulturze....75
Rysunek 62 Bariery uczestnictwa w kulturze – MG-6....76
Rysunek 63 Ocena dopasowania oferty kultury do potrzeb mieszkańców....78
Rysunek 64 Uczestnictwo w imprezach/wydarzeniach kulturalnych na terenie Gorzowa Wlkp. W 2013 roku....80
Rysunek 65 Najważniejsze imprezy / wydarzenia kulturalne i sportowe w MG-6 w opinii uczniów....81
Rysunek 66 Deklaracja uczestnictwa w imprezach kulturalnych według rodzaju przedsięwzięcia....82
Rysunek 67 Przeszkody w uczestnictwie w imprezach kulturalnych uczniów na obszarze MG-6 [%]....84
Rysunek 68 Akceptowane przez młodzież opłaty za uczestnictwo w imprezach kulturalnych i sportowych [%]....84
Rysunek 69 Przeszkody w uczestnictwie w imprezach kulturalnych uczniów na obszarze MG-6 [%]....85
Rysunek 70 Akceptowane przez młodzież opłaty za uczestnictwo w imprezach kulturalnych i sportowych [%]....85

Rysunek 71 Ogólnie – jakość oferty komunikacji publicznej miasta/gminy *87*
Rysunek 72 Sposób zarządzania komunikacją publiczną *88*
Rysunek 73 Warunki podróży w pojazdach *89*
Rysunek 74 Dopasowanie układu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców *90*
Rysunek 75 Integrację komunikacji autobusowej, tramwajowej i kolejowej *90*
Rysunek 76. Efektywność polityki transportowej miasta/gminy *91*
Rysunek 77 Jakość taboru komunikacji publicznej *92*
Rysunek 78 Czystość na przystankach *92*
Rysunek 79 Współpracę Gorzowa Wielkopolskiego i sąsiednich gmin w organizacji komunikacji publicznej *93*
Rysunek 80 Częstotliwość połączeń Gorzowa Wielkopolskiego z sąsiednimi gminami *94*
Rysunek 81 Czas dotarcia ba przystanek *95*
Rysunek 82 Sposób realizowania podróży w gminach *96*
Rysunek 83 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej w gminach *97*
Rysunek 84 Samochód w gospodarstwie domowym *98*
Rysunek 85 Oczekiwania wobec komunikacji zbiorowej (1) – gmina Kłodawa. *99*
Rysunek 86 Oczekiwania wobec komunikacji zbiorowej (2) – gmina Kłodawa. *99*
Rysunek 87 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (1) – gmina Kłodawa. *100*
Rysunek 88 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (2) – gmina Kłodawa. *101*
Rysunek 89 Ocena komunikacji z i do Gorzowa Wlkp. (1) – gmina Kłodawa. *102*
Rysunek 90 Ocena komunikacji z i do Gorzowa Wlkp. (2) – gmina Kłodawa. *103*
Rysunek 92 Dojeżdżający do szkoły według gmin MG-6 ..... *106*
Rysunek 93 Godziny rozpoczęcia podróży uczniów szkół MG-6 ..... *108*